

Γενική Γραμματεία
Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και
Διά Βίου Μάθησης

ΟΔΗΓΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Ειδικότητα: Βοηθός Παιδαγωγών
Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας

Κωδικός: 27-00-09-1

ΣΑΕΚ

Ημερομηνία Έκδοσης
Σεπτέμβριος 2024

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

**Συγγραφή Οδηγού Κατάρτισης
στην Ειδικότητα:
«Βοηθός Παιδαγωγών Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας»**

Συγγραφική ομάδα

Κατσιάδα Ελένη
Σωτηροπούλου Ελένη
Ρουφίδου Ειρήνη

**Σύμβουλος μεθοδολογίας ανάπτυξης
του οδηγού κατάρτισης**

Σιώμου Χριστίνα

Το περιεχόμενο του Οδηγού Κατάρτισης της ειδικότητας διαμορφώθηκε από τη συγγραφική ομάδα με βάση μεθοδολογικές προδιαγραφές και ειδικά πρότυπα που επεξεργάστηκε το ΚΑΝΕΠ-ΓΣΕΕ στο πλαίσιο της Πράξης «ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΟΔΗΓΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (Ι.Ε.Κ.)¹» [κωδικός ΟΠΣ (ΜΙΣ) 5069281] του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση 2014 – 2020», που υλοποιήθηκε από σύμπραξη των κοινωνικών εταίρων, και ειδικότερα από το ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ (επικεφαλής εταίρος της κοινοπραξίας), το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, το ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ, το ΚΑΕΛΕ/ΕΣΕΕ, το ΙΝΣΕΤΕ καθώς και από τον ΕΟΠΠΕΠ και συγχρηματοδοτήθηκε από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ). Ο παρών οδηγός κατάρτισης εκπονήθηκε υπό την εποπτεία και το συντονισμό του ΙΝΕ ΓΣΕΕ με στόχο την τήρηση των μεθοδολογικών προδιαγραφών ανάπτυξης των οδηγών κατάρτισης ΣΑΕΚ.

---

¹ Όπου αναφέρεται ο όρος «Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης» ή το αρκτικόλεξο «Ι.Ε.Κ.», νοούνται οι Σχολές Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης ή το αρκτικόλεξο «Σ.Α.Ε.Κ.», αντίστοιχα παρ.2 άρθρο 3 του ν.5082/2024(Α' 9).

Περιεχόμενα

1. Πρόλογος	5
2. Εισαγωγή.....	7
Μέρος Α΄ - ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ	9
1. Τίτλος της ειδικότητας και ομάδα προσανατολισμού	10
1.1 Τίτλος ειδικότητας.....	10
1.2. Ομάδα προσανατολισμού (επαγγελματικός τομέας)	10
2. Συνοπτική Περιγραφή Ειδικότητας	10
2.1. Ορισμός ειδικότητας	10
2.2. Αρμοδιότητες / Καθήκοντα.....	11
2.3. Προοπτικές Απασχόλησης στον κλάδο ή τομέα	12
3. Προϋποθέσεις εγγραφής και διάρκεια προγράμματος κατάρτισης.....	13
3.1. Προϋποθέσεις εγγραφής	13
3.2. Διάρκεια προγράμματος κατάρτισης	14
4. Χορηγούμενοι τίτλοι – Βεβαιώσεις – Πιστοποιητικά.....	14
5. Κατατάξεις τίτλων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην ειδικότητα	14
5.1 Κατάταξη στην ειδικότητα αποφοίτων άλλων ειδικοτήτων της ίδιας ομάδας προσανατολισμού.....	14
5.2 Κατάταξη αποφοίτων της δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στην ειδικότητα	15
6. Πιστοποίηση αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης αποφοίτων ΙΕΚ/ΣΑΕΚ	15
7. Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων	15
8. Πιστωτικές Μονάδες.....	16
9. Επαγγελματικά Δικαιώματα	17
10. Σχετική Νομοθεσία	17
11. Πρόσθετες πηγές πληροφόρησης	19
Μέρος Β΄ - ΣΚΟΠΟΣ & ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ	21
1. Σκοπός του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας	22
2. Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης	22
Μέρος Γ΄ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ & ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	26
Γ1 - ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	27
1. Ωρολόγιο Πρόγραμμα.....	27

2. Αναλυτικό περιεχόμενο προγράμματος θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης	29
2.1. ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄	29
2.1.Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	29
2.1.Β. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	30
2.1.Γ. ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΒΡΕΦΩΝ	31
2.1.Δ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	32
2.1.Δ. ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ	33
2.1.Ε. ΜΟΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	34
2.1.ΣΤ. ΠΑΙΔΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ	35
2.1.Ζ. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΓΕΙΑΣ, ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	36
2.1.Η. ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟΥ	37
2.2. ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄	38
2.2.Α. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ	38
2.2.Β. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΠΛΑΙΣΙΩΣΗ ΤΗΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟΝ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟ ΣΤΑΘΜΟ	39
2.2.Γ. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ	40
2.2.Δ. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΦΗΓΗΣΗΣ	41
2.2.Ε. ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ, ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	42
2.2.ΣΤ. ΜΟΥΣΙΚΟΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	43
2.2.Ζ. ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ ΣΕ ΒΡΕΦΗ ΚΑΙ ΝΗΠΙΑ	44
2.2.Η. ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ Η/Υ	45
2.2.Θ. ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ Β΄ ΕΞΑΜΗΝΟΥ	45
2.3. ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄	46
2.3.Α. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ	46
2.3.Β. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ	48
2.3.Γ. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΔΟΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ ΠΡΩΙΜΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ	49
2.3.Δ. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	50
2.3.Ε. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΨΥΧΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑΣ	51
2.3.ΣΤ. ΜΟΥΣΙΚΗ, ΡΥΘΜΟΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ	52
2.3.Ζ. ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟ ΚΑΙ ΘΕΑΤΡΟ ΣΚΙΩΝ	53
2.3.Η. ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΚΑΙ ΔΡΑΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ	54
2.3.Θ. ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ Γ΄ ΕΞΑΜΗΝΟΥ	54
2.4. ΕΞΑΜΗΝΟ Δ΄	55

2.4.A. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΡΑΦΕΣ	55
2.4.B. ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ	57
2.4.Γ. ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ.....	58
2.4.Δ. ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ	59
2.4.Ε. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ	60
2.4.ΣΤ. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ	61
2.4.Ζ. ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ Δ΄ ΕΞΑΜΗΝΟΥ	62
Γ2 - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	64
1. Αναγκαίος και Επιθυμητός Εξοπλισμός & Μέσα Διδασκαλίας.....	64
2. Διδακτική Μεθοδολογία.....	65
3. Υγεία και Ασφάλεια κατά τη διάρκεια της Κατάρτισης.....	66
3.1. Βασικοί Κανόνες Υγείας και Ασφάλειας	67
3.2. Μέσα ατομικής προστασίας	67
Μέρος Δ΄ - ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ	68
1. Ο θεσμός της πρακτικής άσκησης	69
2. Οδηγίες για τον/την πρακτικά ασκούμενο/η	71
2.1. Προϋποθέσεις εγγραφής στο πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης	71
2.2. Δικαιώματα και υποχρεώσεις του/της πρακτικά ασκούμενου-ης.....	71
2.3. Φορείς υλοποίησης πρακτικής άσκησης.....	73
3. Οδηγίες για τους εργοδότες που προσφέρουν θέση πρακτικής άσκησης.....	73
4. Ο ρόλος του/της Εκπαιδευτή/τριας της πρακτικής άσκησης.....	74
5. Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης	75
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	82
ΠΡΟΦΙΛ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ	82
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	91
Α. Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με την ειδικότητα.....	91
Β. Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με τη Μεθοδολογία Ανάπτυξης των Οδηγών Κατάρτισης.....	93
Γ. Σχετική Εθνική Νομοθεσία	95

1. Πρόλογος

Ο Οδηγός Κατάρτισης της ειδικότητας «Βοηθός Παιδαγωγών Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας» αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της Πράξης «ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΟΔΗΓΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (Ι.Ε.Κ.)» [κωδικός ΟΠΣ (ΜΙΣ) 5069281] του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση 2014 – 2020», που υλοποιήθηκε από σύμπραξη των κοινωνικών εταίρων και ειδικότερα από το ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ (επικεφαλής εταίρος της κοινοπραξίας), το ΙΝΕ/ ΓΣΕΕ, το ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ, το ΚΑΕΛΕ/ΕΣΣΕ, το ΙΝΣΕΤΕ καθώς και από τον ΕΟΠΠΕΠ και συγχρηματοδοτήθηκε από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ).

Το έργο αυτό αποτέλεσε μία ολοκληρωμένη παρέμβαση για τη βελτίωση και ενίσχυση του θεσμού της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης σε μια περίοδο κατά την οποία, περισσότερο από ποτέ, το αίτημα της διασύνδεσής του με την αγορά εργασίας είναι επιτακτικό και επίκαιρο. Ιδιαίτερα, μετά τη μακρά περίοδο οικονομικής κρίσης και ύφεσης την οποία αντιμετώπισε η ελληνική κοινωνία αλλά και τις συνέπειες από την πανδημική κρίση Covid-19, οι αναδυόμενες προκλήσεις καθιστούν αναγκαία στοχευμένα μέτρα εκσυγχρονισμού του. Το συγκεκριμένο έργο αποτέλεσε μία συστηματική προσπάθεια αντιμετώπισης χρόνιων αδυναμιών του πεδίου, αναβάθμισης του επιπέδου των παρεχόμενων γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων, και βελτίωσης των μαθησιακών αποτελεσμάτων που απορρέουν από την επαγγελματική κατάρτιση σε συγκεκριμένες ειδικότητες.

Εμπερικλείοντας μία καινοτομική δέσμη αλληλοσυμπληρούμενων δράσεων, μεθόδων και πρακτικών επιδίωξε να συμβάλει με πολλαπλασιαστικό τρόπο στην ενίσχυση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας του πεδίου της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης. Ειδικότερα, στο πλαίσιο του έργου:

- ✚ Διεξήχθη ποιοτική έρευνα με στόχο τη διερεύνηση των χαρακτηριστικών και της δυναμικής που διέπει το πεδίο της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης στη χώρα μας και στον Ευρωπαϊκό χώρο, με στόχο τη διαμόρφωση σχετικών προτάσεων πολιτικής.
- ✚ Αναπτύχθηκαν:
  - Επικαιροποιημένοι «Οδηγοί Κατάρτισης» για 130 ειδικότητες αρχικής κατάρτισης.
  - Αντίστοιχα «Εκπαιδευτικά Εγχειρίδια», για την υποστήριξη της κατάρτισης/εκπαίδευσης των σπουδαστών.
  - Συναφείς «Τράπεζες Θεμάτων» για κάθε ειδικότητα.
- ✚ Το σύνολο των παραπάνω στηρίχθηκε σε ένα ενιαίο μεθοδολογικό πλαίσιο, μέσω του οποίου επιδιώχθηκε η σύνδεση της κοινωνικής εμπειρίας της εργασίας, της εκπαίδευσης και της πιστοποίησής της, λαμβάνοντας υπόψη του το ισχύον θεσμικό πλαίσιο καθώς και τις ιδιαιτερότητες του πεδίου της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης.
- ✚ Τέλος, με γνώμονα την ενίσχυση της θετικής επένεργειας του έργου σε θεσμικό επίπεδο αναπτύχθηκε, μια μεθοδολογία ευέλικτης τακτικής περιοδικής επανεξέτασης και επικαιροποίησης των περιεχομένων των

Οδηγών Κατάρτισης, των Εγχειριδίων και των Τραπεζών Θεμάτων, έτσι ώστε αυτά να βρίσκονται -κατά το δυνατόν- σε αντιστοιχία με τα νέα τεχνολογικά, οργανωσιακά, εργασιακά, περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά δεδομένα και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και των εκπαιδευομένων.

2. Εισαγωγή

Στόχος του παρόντος εγχειριδίου είναι η περιγραφή των εκπαιδευτικών και λοιπών προδιαγραφών υλοποίησης ενός προγράμματος αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης στην ειδικότητα «Βοηθός Παιδαγωγών Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας» και η ενημέρωση του συνόλου των συντελεστών του, λαμβάνοντας υπόψη τα περιεχόμενα των καθηκόντων και τις ιδιαιτερότητές της καθώς και τους ισχύοντες θεσμικούς περιορισμούς στο πεδίο.

Απευθύνεται κυρίως στα στελέχη σχεδιασμού, στους/στις εκπαιδευτές/τριες των προγραμμάτων καθώς και στους σχετικούς φορείς υλοποίησής τους -στα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης. Επιπλέον, αποτελεί ένα χρήσιμο εγχειρίδιο για τους/τις εκπαιδευόμενους/ες αλλά και για το σύνολο των υπόλοιπων δυνάμει συντελεστών ενός προγράμματος αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, ιδιαίτερα για όσους/ες συμμετέχουν στην υλοποίηση της πρακτικής άσκησης.

Ο Οδηγός αυτός αποτελεί μία συστηματική βάση η οποία περιλαμβάνει σημαντικές πληροφορίες για την κατανόηση του ίδιου του πεδίου της συγκεκριμένης ειδικότητας αλλά και των απαραίτητων προϋποθέσεων για τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση ενός οποιουδήποτε προγράμματος που στοχεύει στην ποιοτική και αποτελεσματική κατάρτιση μιας ομάδας εκπαιδευόμενων.

Στην κατεύθυνση αυτή, για το κάθε πρόγραμμα αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης το οποίο δύναται να υλοποιηθεί, είναι απαραίτητο να ληφθούν συστηματικά υπόψη τα εκπαιδευτικά περιεχόμενα αλλά και οι μεθοδολογικές προδιαγραφές που περιλαμβάνονται.

Ειδικότερα, ο Οδηγός Κατάρτισης αποτελείται από τέσσερα (Α'-Δ') Μέρη.

- *Το Α' Μέρος παρέχει όλες τις πληροφορίες που αφορούν την περιγραφή της ειδικότητας, τόσο ως ενεργό πεδίο εργασιακής εμπειρίας όσο και ως πεδίο υλοποίησης σχετικών προγραμμάτων αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης.*

Περιλαμβάνει την περιγραφή της ειδικότητας, των βασικών εργασιακών καθηκόντων της, των προοπτικών απασχόλησης σε αυτήν, τη σχετική νομοθεσία και τα αναγνωρισμένα επαγγελματικά της δικαιώματα, τις ισχύουσες αντιστοιχίσεις της, τις προϋποθέσεις εγγραφής και τη διάρκεια κατάρτισης των υλοποιούμενων προγραμμάτων, τις κατατάξεις εγγραφής άλλων τίτλων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην ειδικότητα, καθώς και την κατάταξη του προγράμματος στο Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων, συνοδευόμενα από την παράθεση προτεινόμενων πηγών πληροφόρησης για την ειδικότητα.

- *Το Β' Μέρος εστιάζεται στον καθορισμό των ευρύτερων αλλά και των επιμέρους Ενοτήτων προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων του προγράμματος κατάρτισης.*

Αναφέρεται στις δραστηριότητες που θα είναι σε θέση να επιτελέσουν οι εκπαιδευόμενοι/ες, μετά το πέρας της συνολικής κατάρτισής τους στη συγκεκριμένη ειδικότητα.

- Το Γ' Μέρος εστιάζεται στο περιεχόμενο και τη διάρθρωση του προγράμματος θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης καθώς και στις εκπαιδευτικές προδιαγραφές της υλοποίησής του.

Το Μέρος Γ' περιλαμβάνει το ωρολόγιο πρόγραμμα καθώς και την περίληψη, τους εκπαιδευτικούς στόχους και τις ώρες διδασκαλίας ανά εβδομάδα της κάθε μαθησιακής ενότητας. Επιπλέον, αναφέρεται σε μία σειρά άλλων προδιαγραφών όπως τον αναγκαίο εξοπλισμό, τους απαραίτητους κανόνες υγείας και ασφάλειας, την προτεινόμενη διδακτική μεθοδολογία.

- Το Δ' Μέρος, εστιάζεται στην περιγραφή του περιεχομένου, των χαρακτηριστικών και των προδιαγραφών υλοποίησης της πρακτικής άσκησης.

Περιλαμβάνεται η περιγραφή του θεσμού της πρακτικής άσκησης και παρέχονται χρήσιμες οδηγίες για τους/τις εκπαιδευόμενους/ες, τους εργοδότες και τους/τις εκπαιδευτές/τριες στον χώρο εργασίας. Στα περιεχόμενα συγκαταλέγονται, επίσης, οι ενότητες μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης.

Τέλος, στο παράρτημα του Οδηγού Κατάρτισης περιλαμβάνεται το προσήκον, ανά μαθησιακή ενότητα, προφίλ εκπαιδευτών.

Οι Οδηγοί Κατάρτισης ολοκληρώθηκαν σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης και ιδιαίτερα με τους κ.κ. Όλγα Καφετζοπούλου, Δημήτρη Σουλιώτη και Αθανάσιο Τσαγκατάκη. Στηρίχθηκαν σε ένα σύνολο πηγών και κειμένων αναφοράς, συμπεριλαμβανομένων των προηγούμενων Οδηγών Κατάρτισης (σπουδών) των ειδικοτήτων, καθώς και σε μία ειδικά προσαρμοσμένη Μεθοδολογία Ανάπτυξης των Οδηγών Κατάρτισης. Για τη σύνταξή της συνεργάστηκαν οι κ.κ. Ρένα Βαρβιτσιώτη, Χρήστος Γούλας, Ελένη Θεοδωρή, Ιάκωβος Καρατράσογλου, Κωνσταντίνος Μαρκίδης, Δέσποινα Μπαμπανέλου και Παναγιώτης Νάτσης.

Μέρος Α΄ - ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ

1. Τίτλος της ειδικότητας και ομάδα προσανατολισμού

1.1 Τίτλος ειδικότητας

«Βοηθός Παιδαγωγών Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας²»

1.2. Ομάδα προσανατολισμού (επαγγελματικός τομέας)

Η ειδικότητα «Βοηθός Παιδαγωγών Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας» ανήκει στην Ομάδα Προσανατολισμού: «Υγείας και Πρόνοιας³».

2. Συνοπτική Περιγραφή Ειδικότητας

2.1. Ορισμός ειδικότητας

Ο/Η «Βοηθός Παιδαγωγών Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας» είναι καταρτισμένος/η και εκπαιδευμένος/η επαγγελματίας που παρέχει υπηρεσίες αγωγής και φροντίδας σε παιδιά από τη γέννησή τους έως και 6 ετών. Ο/Η «Βοηθός Παιδαγωγών Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας» στο σύγχρονο πεδίο παροχής αγωγής, εργάζεται «για», αλλά κυρίως, «με» τα παιδιά, την οικογένεια, την παιδαγωγική και τη διεπιστημονική ομάδα συμμετέχοντας ενεργά στον σχεδιασμό και την εφαρμογή ενός εξατομικευμένου πλαισίου αγωγής και φροντίδας. Οφείλει να συνεργάζεται με γονείς⁴, παιδαγωγούς και διεπιστημονικές ομάδες με σκοπό τη διασφάλιση της ολόπλευρης ανάπτυξης (σωματικής, νοητικής, ψυχοσυναισθηματικής, κοινωνικής) των παιδιών (συμπεριλαμβανομένων των παιδιών με αναπηρίες) των οποίων αναλαμβάνει ή συνεπικουρεί στην αγωγή και τη φροντίδα τους. Πιο συγκεκριμένα, ο/η «Βοηθός Παιδαγωγών Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας», υπό την ευθύνη και σε στενή συνεργασία με τον/την παιδαγωγό ή και τον/την υπεύθυνο του παιδαγωγικού προγράμματος, τον/την Νηπιαγωγό ή τον/την Ειδικό Παιδαγωγό αλλά και σε ορισμένες περιπτώσεις αυτόνομα (όταν για παράδειγμα ασκεί την επαγγελματική δραστηριότητα του/της Επιμελητή/τριας για κατ' οίκον φροντίδα βρεφών και νηπίων), ασκεί μια σειρά από καθήκοντα όπως:

- καλύπτει τις φυσικές ανάγκες των παιδιών,
- προετοιμάζει το παιδαγωγικό υλικό και τον χώρο αγωγής και φροντίδας των παιδιών,
- οργανώνει και υλοποιεί παιδαγωγικές δράσεις,
- πλαισιώνει την καθημερινότητα των παιδιών για την προαγωγή της υγείας και της ευεξίας,
- υποστηρίζει την ανάπτυξη των παιδιών σε συνεργασία με την οικογένεια, την παιδαγωγική και διεπιστημονική ομάδα.

---

² ΦΕΚ 2661/Β/30-5-2022. Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/63536.

³ Σύμφωνα με τη Γ.Γ. Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας: <http://www.gsae.edu.gr/el/>.

⁴ Αντί των όρων «τα άτομα που ασκούν τη γονική μέριμνα» ή «τα άτομα που φροντίζουν το παιδί» κ.ο.κ. χρησιμοποιείται, χάριν συντομίας, ο όρος «γονείς» ή «οικογένεια».

Τα καθήκοντα αυτά ανταποκρίνονται στις εξατομικευμένες ανάγκες των παιδιών, καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων της καθημερινής τους ζωής, στοχεύοντας στην ανάπτυξη ικανοτήτων και δεξιοτήτων που θα βοηθήσουν τα παιδιά ώστε να εξελιχθούν μελλοντικά σε υγιείς ενήλικες σωματικά και ψυχικά. Ο/Η «Βοηθός Παιδαγωγών Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας» ασκεί το επάγγελμά του/της με σεβασμό στις ανάγκες, την προσωπικότητα και την ιδιωτικότητα των παιδιών, λαμβάνοντας υπόψη τα δικαιώματά τους, όπως αυτά καταγράφονται στη Διακήρυξη των δικαιωμάτων των παιδιών των Ηνωμένων Εθνών καθώς και τις σύγχρονες παιδαγωγικές τάσεις για την αγωγή και φροντίδα παιδιών ηλικίας από τη γέννηση έως και την ηλικία των 6 ετών.

2.2. Αρμοδιότητες / Καθήκοντα

Ο/Η «Βοηθός Παιδαγωγών Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας» ασκεί (ενδεικτικά και όχι περιοριστικά) τις παρακάτω αρμοδιότητες/καθήκοντα:

- επιμελείται τη σωματική υγιεινή των παιδιών και την παροχή των γευμάτων,
- προετοιμάζει τα παιδιά για ξεκούραση και ύπνο,
- επικοινωνεί με το κάθε παιδί αξιοποιώντας γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία της επικοινωνίας,
- εξασφαλίζει τη συναισθηματική ασφάλεια και υποστηρίζει τη συναισθηματική ανάπτυξη,
- σχεδιάζει και υλοποιεί ατομικές και ομαδικές παιδαγωγικές δράσεις στον εσωτερικό και στον εξωτερικό χώρο καθώς και δράσεις με φυσικά υλικά,
- σχεδιάζει και υλοποιεί κατάλληλες παιδαγωγικές δράσεις για τη δημιουργική απασχόληση των παιδιών (επιλέγει κατάλληλη μουσική και παιδικά τραγούδια, διαβάζει ιστορίες και αφηγείται παραμύθια, υλοποιεί δράσεις κουκλοθεάτρου, δραματοποίησης και θεατρικού παιχνιδιού, οργανώνει και πραγματοποιεί εκδρομές και επισκέψεις σε μουσεία, θέατρα ή άλλους χώρους πολιτισμού κ.ο.κ.),
- υποδέχεται τα παιδιά κατά την πρωινή προσέλευση και συλλέγει αναλυτικές πληροφορίες από τους γονείς/συνοδούς που αφορούν στο παιδί και την καθημερινότητα,
- τακτοποιεί επιμελώς τα προσωπικά αντικείμενα των βρεφών τοποθετώντας τα στον ορισμένο χώρο,
- επιτηρεί τα παιδιά κατά την ώρα του παιχνιδιού και κατά τις ώρες των γευμάτων, του ύπνου και της ανάπαυσης,
- συνοδεύει και επιτηρεί τα παιδιά στο μπάνιο/τουαλέτα,
- ετοιμάζει την αποχώρηση των παιδιών και τα παραδίδει στους γονείς ή τους υπεύθυνους συνοδούς ενημερώνοντας για την καθημερινότητά τους,
- συμμετέχει σε συναντήσεις και συνεργάζεται με την οικογένεια, με τον/την παιδαγωγό του τμήματος, την παιδαγωγική ομάδα του τμήματος ή/και τη διευρυμένη παιδαγωγική ομάδα της δομής/πλαισίου και με τα μέλη της

- διεπιστημονικής ομάδας για θέματα που αφορούν τη σωματική, συναισθηματική, ψυχοκοινωνική και νοητική ανάπτυξη των παιδιών,
- σχεδιάζει την ομαλή προσαρμογή του κάθε παιδιού στον χώρο αγωγής και φροντίδας,
  - εφαρμόζει οδηγίες που δίνονται από αρμόδια πρόσωπα (όπως την οικογένεια, τον/την υπεύθυνο/η παιδαγωγό του τμήματος, ειδικό/ή παιδαγωγό, λογοθεραπευτή/τρια, εργοθεραπευτή/τρια, παιδίατρο, ψυχολόγο, κοινωνικό/ή λειτουργό κ.λπ.),
  - παρατηρεί συστηματικά και καταγράφει καθημερινά πληροφορίες που αφορούν σε θέματα ανάπτυξης, αναγκών και ενδιαφερόντων των παιδιών και παρέχει πλήρη και ακριβή ενημέρωση, γραπτά ή/και προφορικά, στα αρμόδια πρόσωπα,
  - εντοπίζει πρώιμα σημεία και συμπτώματα απειλητικά για την υγεία, την ασφάλεια και την ευεξία του παιδιού και παρέχει πλήρη και ακριβή ενημέρωση, γραπτά ή/και προφορικά, στα αρμόδια πρόσωπα,
  - αναπληρώνει τον/την παιδαγωγό κατά την απουσία του/της όταν και όπου απαιτείται,
  - προετοιμάζει και τακτοποιεί τον χώρο πριν και μετά την κάλυψη των φυσικών αναγκών των παιδιών και την υλοποίηση των παιδαγωγικών δράσεων,
  - προετοιμάζει τον εσωτερικό και εξωτερικό χώρο για παιδαγωγικές δράσεις καθώς και τα απαραίτητα υλικά για τις εκδρομές και τις επισκέψεις σε χώρους πολιτισμού,
  - ελέγχει τον χώρο καθημερινά για τυχόν ύπαρξη κινδύνων για την υγεία και την ασφάλεια των παιδιών.

2.3. Προοπτικές Απασχόλησης στον κλάδο ή τομέα

Ο/Η κάτοχος διπλώματος της ειδικότητας «Βοηθός Παιδαγωγών Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας» μπορεί να εργαστεί:

- σε δομές που παρέχουν αγωγή και φροντίδα στην πρώιμη παιδική ηλικία (βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς δημοτικούς και ιδιωτικούς),
- σε Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (Κ.Δ.Α.Π), Κ.Δ.Α.Π ΑμΕΑ (για εργασία στα Κ.Δ.Α.Π ΑμΕΑ ενδέχεται να απαιτούνται επιπλέον προσόντα και προϋποθέσεις, όπως προϋπηρεσία στην αγωγή και φροντίδα ατόμων με ειδικές ανάγκες),
- σε δομές κλειστού τύπου (ιδρύματα),
- σε κέντρα προσωρινής φιλοξενίας προσφύγων (Hotspots),

- ως Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό του κλάδου ΔΕ1⁵ στην ειδική Αγωγή σε δομές του Υπουργείου Παιδείας (Νηπιαγωγεία, Δημοτικά Σχολεία, Ειδικά Λύκεια και Ειδικά Επαγγελματικά Λύκεια),
- ως Επιμελητής/τρια για κατ' οίκον φροντίδα βρεφών και νηπίων⁶,
- σε διάφορες, ιδιωτικές κυρίως, εταιρείες ή/και οργανισμούς, όπου παρέχονται υπηρεσίες φύλαξης ή/και δημιουργικής απασχόλησης παιδιών μέχρι τα 6 έτη (ενδεικτικά μπορεί να εργασθεί σε: κατασκηνώσεις, ξενοδοχεία, κρουαζιερόπλοια, θεματικά πάρκα για παιδιά, παιδότοπους, εκδηλώσεις και παιδικά πάρτι ως εμψυχωτής/τρια [ανιματέρ] κ.ο.κ.),
- ασκώντας επιχειρηματική δραστηριότητα ανοίγοντας τη δική του δομή παροχής αγωγής και φροντίδας, όπως βρεφικοί, βρεφονηπιακοί, παιδικοί σταθμοί, μονάδες απασχόλησης βρεφών και νηπίων ή ΚΔΑΠ⁷ (Τα Κ.Δ.Α.Π. ιδρύονται από νομικά [φορείς] ή φυσικά πρόσωπα που έχουν αρμοδιότητα στην παροχή υπηρεσιών προστασίας του παιδιού, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία).

3. Προϋποθέσεις εγγραφής και διάρκεια προγράμματος κατάρτισης

3.1. Προϋποθέσεις εγγραφής

Προϋπόθεση εγγραφής των ενδιαφερομένων, είναι να είναι κάτοχοι απολυτηρίων τίτλων, εκπαιδευτικών μονάδων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ως ακολούθως: Γενικό Λύκειο (ΓΕΛ), Επαγγελματικό Λύκειο (ΕΠΑΛ), Τεχνικό Επαγγελματικό Λύκειο (ΤΕΛ), Ενιαίο Πολυκλαδικό Λύκειο (ΕΠΛ), Τεχνικό Επαγγελματικό Εκπαιδευτήριο (ΤΕΕ) Β' Κύκλου σπουδών και οι ισότιμοι προς τους προαναφερόμενους τίτλους.

Οι γενικές προϋποθέσεις εγγραφής στα ΣΑΕΚ ρυθμίζονται στον εκάστοτε ισχύοντα «Κανονισμό Λειτουργίας Σχολών Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΑΕΚ)».

⁵ Απόφαση με αριθμό 116424/Δ3 ΦΕΚ 2217/τ. Α'/18-7-2016 άρθρο 2 κεφάλαιο Α' παράγραφος 10.

⁶ Η επαγγελματική δραστηριότητα του/της «Επιμελητή/τριας για κατ' οίκον φροντίδα βρεφών και νηπίων» θεσμοθετήθηκε τον Οκτώβριο του 2021, Νόμος 4837/2021 - ΦΕΚ 178/Α'/1-10-2021.

⁷ Σχετική νομοθεσία για περαιτέρω πληροφορίες όσον αφορά την άδεια λειτουργίας:

α) Κ.Δ.Α.Π: Γ.Π.Δ11 οικ./31252/20.5.2021 κοινή υπουργική απόφαση «Προϋποθέσεις έκδοσης άδειας λειτουργίας και προδιαγραφές λειτουργίας Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (Κ.Δ.Α.Π.)» (Β' 2332) και η τροποποίησή της ΦΕΚ Β' 827/24.02.2022.

β) Βρεφικούς, βρεφονηπιακούς, παιδικούς σταθμούς και μονάδες απασχόλησης βρεφών και νηπίων: Α. Δ22/οικ. 11828/293/2017 (ΦΕΚ 1157/Β' 4.4.2017) «Καθορισμός προϋποθέσεων για άδεια ίδρυσης και λειτουργίας Μονάδων Φροντίδας, Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης (Βρεφικών - Παιδικών - Βρεφονηπιακών σταθμών, Μονάδων Απασχόλησης βρεφών και νηπίων) από φορείς Ιδιωτικού Δικαίου, κερδοσκοπικού και μη χαρακτήρα»).

3.2. Διάρκεια προγράμματος κατάρτισης

Η επαγγελματική κατάρτιση στα ΣΑΕΚ ξεκινά κατά το χειμερινό ή εαρινό εξάμηνο, διαρκεί κατ' ελάχιστον τέσσερα (4) και δεν δύναται να υπερβαίνει τα πέντε (5) συνολικά εξάμηνα θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης συμπεριλαμβανομένης σε αυτά της περιόδου πρακτικής άσκησης.

Η συνολική διάρκεια της κατάρτισης που υλοποιείται στο Ι.Ε.Κ. είναι 1200 ώρες, εκ των οποίων 900 ώρες θεωρητική κατάρτιση και 300 ώρες πρακτικές εφαρμογές, ενώ η πρακτική άσκηση είναι 960 ώρες.

4. Χορηγούμενοι τίτλοι – Βεβαιώσεις – Πιστοποιητικά

Οι απόφοιτοι των ΣΑΕΚ, μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της κατάρτισής τους λαμβάνουν Βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης (Β.Ε.Κ.) και μετά την επιτυχή συμμετοχή τους στις εξετάσεις πιστοποίησης αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης που διενεργεί ο Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π., λαμβάνουν Δίπλωμα Ειδικότητας της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης επιπέδου πέντε (5). Οι απόφοιτοι των ΣΑΕΚ, οι οποίοι πέτυχαν στις εξετάσεις πιστοποίησης αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης που διενεργεί ο Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π., λαμβάνουν μέχρι την έκδοση του διπλώματος Βεβαίωση Πιστοποίησης Επαγγελματικής Κατάρτισης.

5. Κατατάξεις τίτλων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην ειδικότητα

5.1 Κατάταξη στην ειδικότητα αποφοίτων άλλων ειδικοτήτων της ίδιας ομάδας προσανατολισμού

Η κατάταξη της συγκεκριμένης περίπτωσης πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ν. 4763/2020 (ΦΕΚ 254/Α') και του άρθρου 8 της με Αριθμ. Κ5/160259/15-12-2021 (ΦΕΚ 5837/Β') απόφασης του Γενικού Γραμματέα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης και Δια Βίου Μάθησης.

Ειδικότερα: α) Οι κάτοχοι ΒΕΚ των ΣΑΕΚ και του Μεταλυκειακού Έτους - Τάξη Μαθητείας δύνανται να κατατάσσονται σε συναφείς ειδικότητες των ΣΑΕΚ, με απαλλαγή από τα μαθήματα τα οποία ήδη έχουν διδαχθεί ή κατατάσσονται σε εξάμηνο πέραν του Α' και σε συναφείς ειδικότητες ΣΑΕΚ, σύμφωνα με τους Οδηγούς Κατάρτισης και ύστερα από έγκριση του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Εφαρμογής Επαγγελματικής Κατάρτισης της Γ.Γ.Ε.Ε.Κ.Δ.Β.Μ. Για τον λόγο αυτόν, υποβάλλουν σχετική αίτηση στο ΣΑΕΚ που επιθυμούν να φοιτήσουν από την 1η έως την 15η Σεπτεμβρίου κάθε έτους, συνοδευόμενη από έγγραφο ταυτοποίησης ταυτότητας και τη Βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης που κατέχουν. β) Σε περίπτωση που ο υποψήφιος κατατάσσεται σε εξάμηνο που δεν λειτουργεί την τρέχουσα περίοδο

κατάρτισης, διατηρεί το δικαίωμα εγγραφής στο εξάμηνο της ειδικότητας στην οποία κατατάχθηκε.

5.2 Κατάταξη αποφοίτων της δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στην ειδικότητα

Η κατάταξη αποφοίτων της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ν. 4763/2020 (ΦΕΚ 254/Α΄).

Ειδικότερα: α) Η κατάρτιση των αποφοίτων της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης (ΕΠΑ.Λ.), καθώς και των κατόχων ισότιμων τίτλων επαγγελματικής εκπαίδευσης, διαρκεί σε ΣΑΕΚ από δύο (2) μέχρι τρία (3) εξάμηνα, συμπεριλαμβανομένης σε αυτά περιόδου πρακτικής άσκησης ή μαθητείας, εφόσον πρόκειται για τίτλο σε ειδικότητα του επαγγελματικού τομέα από τον οποίο αποφοίτησαν από το ΕΠΑ.Λ. ή ισότιμη δομή δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης. β) Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Ε.Ε.Κ.Δ.Β.Μ. , (σύμφωνα με την παρ.18, άρθρο 34 του Ν. 4763/2020) καθορίζονται οι αντιστοιχίες ανά ειδικότητα για την εγγραφή σε ΣΑΕΚ από ΕΠΑ.Λ. και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα⁸.

6. Πιστοποίηση αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης αποφοίτων ΙΕΚ/ΣΑΕΚ

Η διαδικασία πιστοποίησης αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης αποφοίτων ΙΕΚ/ΣΑΕΚ της ειδικότητας «Βοηθός Παιδαγωγών Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας» διενεργείται από τον ΕΟΠΠΕΠ σύμφωνα με τον Ν.4763/20 (254 Α΄).Το εξεταστικό σύστημα καθώς και η Τράπεζα Θεμάτων δύνανται να υιοθετούν τις αρχές του διεθνές προτύπου EN ISO/IEC 17024 ως προς την εγκυρότητα, την αξιοπιστία και την αντικειμενικότητα.

7. Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων

Το «Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων» κατατάσσει τους τίτλους σπουδών που αποκτώνται στη χώρα σε οκτώ (8) Επίπεδα. Το **Δίπλωμα** Επαγγελματικής Ειδικότητας, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης που χορηγείται στους αποφοίτους ΣΑΕΚ, μετά από πιστοποίηση, αντιστοιχεί **στο πέμπτο (5^ο)** από τα οκτώ (8) επίπεδα.

Τα επίπεδα των τίτλων σπουδών που χορηγούν τα ελληνικά εκπαιδευτικά ιδρύματα και η αντιστοιχισή τους με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων είναι τα παρακάτω:

---

⁸ Η υπάρχουσα απόφαση για την κατάταξη των αποφοίτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στα ΙΕΚ, είναι η με Αρ. πρωτ.: Κ1/149167/23-09-2015 του Γενικού Γραμματέα Δια Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς, όπως αυτή συμπληρώθηκε με τις Κ1/47016/18-03-2016, Κ1/157361/26-09-2016 και Κ1/160215/26-9-2018 και όπως αυτή μπορεί να τροποποιηθεί σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ν. 4763/2020 (ΦΕΚ 254/Α΄) και θα ισχύει.

Πίνακας 1. Τύποι Προσόντων

Η δράση υλοποιείται με συγχρηματοδότηση της Ε.Ε. Πρόγραμμα ERASMUS+ (Δράσεις 2018-2020 του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. για το Εθνικό Σημείο Συντονισμού του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων, EQF-NCP).

<https://www.eoppep.gr/index.php/el/qualification-certificate/national-qualification-framework>.

8. Πιστωτικές Μονάδες

Οι πιστωτικές μονάδες προσδιορίζονται με βάση το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πιστωτικών Μονάδων για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ECVET) από τον φορέα που έχει το νόμιμο δικαίωμα σχεδιασμού και έγκρισης των προγραμμάτων

εκπαίδευσης και κατάρτισης. Το ECVET είναι ένα από τα Ευρωπαϊκά εργαλεία που αναπτύχθηκαν για την αναγνώριση, συγκέντρωση και μεταφορά πιστωτικών μονάδων (credits) στον χώρο της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Με το σύστημα αυτό μπορούν να αξιολογηθούν και να πιστοποιηθούν οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι ικανότητες (μαθησιακά αποτελέσματα) που απέκτησε ένα άτομο, κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής του εκπαίδευσης και κατάρτισης, τόσο εντός των συνόρων της χώρας του, όσο και σε άλλα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι πιστωτικές μονάδες για τις ειδικότητες των ΣΑΕΚ θα προσδιοριστούν από τους αρμόδιους φορείς όταν εκπονηθεί το εθνικό σύστημα πιστωτικών μονάδων για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

9. Επαγγελματικά Δικαιώματα

Στους κατόχους διπλώματος ΣΑΕΚ ειδικότητας «Βοηθός Βρεφονηπιοκόμου»⁹ της Ομάδας Προσανατολισμού Επιμέρους Τομείς και Επαγγέλματα, η οποία καθορίστηκε με τον ν. 4186/2013 (Α' 193), χορηγούνται τα επαγγελματικά δικαιώματα που απονεμήθηκαν με τον ν. 2817/2000 (Α' 78) και την απόφαση Δ22/οικ.11828/293/13.03.2017 (Β' 1157) της Αν. Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης στους κατόχους διπλώματος ΣΑΕΚ ειδικότητας «Προσχολικής Αγωγής Δραστηριοτήτων Δημιουργίας και Έκφρασης» και «Προσχολικής Αγωγής Ημερήσιας Φροντίδας Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες» της Ομάδας Κοινωνικών Υπηρεσιών του Τομέα Υγείας Αισθητικής Κοινωνικών Υπηρεσιών (ΠΗΓΗ: *Υπουργική Απόφαση Αριθμ. Κ1/132209/2018 ΦΕΚ 3395/Β'/10-8-2018 Χορήγηση αντιστοιχίας επαγγελματικών δικαιωμάτων*)

10. Σχετική Νομοθεσία

Παρατίθεται παρακάτω το ισχύον θεσμικό πλαίσιο που αφορά τη λειτουργία των ΣΑΕΚ καθώς και οι συγκεκριμένες ρυθμίσεις που αφορούν στην ειδικότητα:

- *Κανονισμός Λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία, Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης (Γ.Γ.Ε.Ε.Κ.Δ.Β.Μ.), όπως εκάστοτε ισχύει.*
- ΦΕΚ 4146/Β'/9-9-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. ΦΒ7/108652/Κ3. *Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας.*
- ΦΕΚ 3938/Β'/26-8-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484. *Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.*
- ΦΕΚ 254/Α'/21-12-2020. Νόμος υπ' αριθμ. 4763/2020. *Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/958 του Ευρωπαϊκού*

⁹ Σύμφωνα με το από 11.11.2022 απόσπασμα πρακτικού 13ης συνεδρίασης ΚΣΕΕΚ η ισχύουσα ονομασία της ειδικότητας «Βοηθός βρεφονηπιοκόμων» τροποποιείται σε «Βοηθός παιδαγωγών πρώιμης παιδικής ηλικίας».

Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2018 σχετικά με τον έλεγχο αναλογικότητας πριν από τη θέσπιση νέας νομοθετικής κατοχύρωσης των επαγγελματιών (ΕΕ L 173), κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας για το Ελληνογερμανικό Ίδρυμα Νεολαίας και άλλες διατάξεις.

- ΦΕΚ 1157/Β'/4.4.2017, Α. Δ22/οικ. 11828/293/2017 (ΦΕΚ 1157/Β'/4.4.2017). Καθορισμός προϋποθέσεων για άδεια ίδρυσης και λειτουργίας Μονάδων Φροντίδας, Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης (Βρεφικών - Παιδικών - Βρεφονηπιακών σταθμών, Μονάδων Απασχόλησης βρεφών και νηπίων) από φορείς Ιδιωτικού Δικαίου, κερδοσκοπικού και μη χαρακτήρα.
- Απόφαση Αριθμ. Κ1/132209/2018 ΦΕΚ 3395/Β'/10-8-2018. Χορήγηση αντιστοιχίας επαγγελματικών δικαιωμάτων.
- ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ Αριθμ. 116424/Δ3 ΦΕΚ 2217/τ. Α'/18-7-2016 άρθρο 2/κεφάλαιο Α' παράγραφος 10. Καθορισμός προϋποθέσεων, κριτηρίων και διαδικασίας πρόσληψης α) προσωρινών αναπληρωτών και ωρομισθίων Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.) και β) προσωρινών αναπληρωτών Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού (Ε.Β.Π.) για τις δομές της Ειδικής Αγωγής - ΚΕ.Δ.Δ.Υ., Ε.Δ.Ε.Α.Ψ, Σ.Μ.Ε.Α.Ε., καθώς και στην εξειδικευμένη υποστήριξη μαθητών που φοιτούν σε σχολικές μονάδες της Γεν. Παιδείας.
- Υπουργική Απόφαση 27922/Γ6/2007-ΦΕΚ 449/Β'/03-4-2007 Καθορισμός των ιδιαίτερων καθηκόντων και αρμοδιοτήτων. Α) Του εκπαιδευτικού προσωπικού, που υπηρετεί σε σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής (ΣΜΕΑ) της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ειδικά σχολεία, τμήματα ένταξης), και σε προγράμματα ειδικής αγωγής (παράλληλη στήριξη και παροχή διδασκαλίας στο σπίτι). Β) Του ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού και του ειδικού βοηθητικού προσωπικού, που υπηρετεί στις σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Κεφάλαιο Γ' Καθήκοντα Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού.
- Κοινή υπουργική απόφαση Γ.Π.Δ11 οικ./31252/20.5.2021. Προϋποθέσεις έκδοσης άδειας λειτουργίας και προδιαγραφές λειτουργίας Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (Κ.Δ.Α.Π.) (Β' 2332) και η τροποποίησή της ΦΕΚ Β' 827/24.02.2022.
- ΦΕΚ Α' 178/01-10-2021. Πρόληψη και αντιμετώπιση περιστατικών κακοποίησης και παραμέλησης ανηλίκων, Πρόγραμμα «Κυψέλη» για την αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών σε βρεφικούς, βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς, διατάξεις για την προώθηση της αναδοχής και της υιοθεσίας, «Προσωπικός Βοηθός για τα Άτομα με Αναπηρία» και άλλες διατάξεις, ΜΕΡΟΣ Ε' ΔΡΑΣΗ «ΝΤΑΝΤΑΔΕΣ ΤΗΣ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ» - ΣΗΜΑ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ - ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ.

Σε κάθε περίπτωση, ανατρέχετε στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού (<http://www.minedu.gov.gr>) καθώς και της Γενικής Γραμματείας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης (<https://gsvetilly.minedu.gov.gr/>).

11. Πρόσθετες πηγές πληροφόρησης

Παρατίθενται παρακάτω πρόσθετες πηγές πληροφόρησης που αφορούν στην ειδικότητα:

- Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας. (2018). *Οδηγός Σπουδών Βοηθού Βρεφονηπιοκόμων*. Ανακτήθηκε, 24 Σεπτεμβρίου, 2022 από: <http://www.gsae.edu.gr/attachments/article/1427/%CE%92%CE%9F%CE%97%CE%98%CE%9F%CE%A3%20%CE%92%CE%A1%CE%95%CE%A6%CE%9F%CE%9D%CE%97%CE%A0%CE%99%CE%9F%CE%9A%CE%9F%CE%9C%CE%A9%CE%9D.pdf>
- Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός. (2017, Ιούνιος 4). *Σημειώσεις Α΄ Βοηθειών*. Ανακτήθηκε, 24 Σεπτεμβρίου, 2022, από: <https://www.openbook.gr/simeiwseis-a-voitheiwn/>
- Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. (χ.χ.). *Επαγγελματικά Δικαιώματα*. Ανακτήθηκε, 10 Σεπτεμβρίου, 2022, από: <https://www.eoppep.gr/index.php/el/qualification-certificate/professional-rights>
- Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. (Υπό δημοσίευση). Κατάλογος Επαγγελματικών Περιγραμμάτων: *Επαγγελματικό Περίγραμμα Βοηθού Βρεφονηπιοκόμων*
- Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. (2022). Κατάλογος Επαγγελματικών Περιγραμμάτων: *Επαγγελματικό Περίγραμμα Επιμελητή/τριας για κατ' οίκον φροντίδα βρεφών και νηπίων*. Ανακτήθηκε, 24 Σεπτεμβρίου, 2022, από: https://www.eoppep.gr/images/EP/EP_Epimelitis_vrefon_nipion.pdf
- Νούσια Α., & Ράπτης Θ. (2021). Θεσμικό πλαίσιο και λειτουργία των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών στην Ελλάδα με έμφαση στη μουσική: μια μελέτη της διαχρονικής τους εξέλιξης. *Επιστημονική Επετηρίδα Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, 14(1), 69–84. <https://doi.org/10.12681/jret.22550> (Αρχική Έκδοση: 3 Μάρτιος 2022 <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/jret/article/view/22550/23070>)
- Παπαθανασίου, Α. (2000). *Προγράμματα & Δραστηριότητες στους Κρατικούς Παιδικούς Σταθμούς*. Τυποθήτω-Γιώργος Δαρδανός.
- Πετρογιάννης, Κ., & Melhuish, E.C. (2001). *Προσχολική Ηλικία: Φροντίδα-Αγωγή-Ανάπτυξη Ευρήματα από τη Διεθνή Έρευνα*. Εκδόσεις Καστανιώτη.
- Σακελλαρίου, Μ. (2004). Η Συνεργασία οικογένειας, σχολείου, κοινωνίας στα πλαίσια της προσχολικής αγωγής και εκπαίδευσης, *Επιστημονική Επετηρίδα Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, 3, 133-148, <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/jret/article/viewFile/971/990.pdf>
- Υπουργείο Υγείας. (χ.χ.). *Δράσεις-Παρεμβάσεις και Προγράμματα Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας-Ευαισθητοποίηση και Ενημέρωση του Μαθητικού Πληθυσμού*. Ανακτήθηκε, 24 Σεπτεμβρίου, 2022, από: <https://www.moh.gov.gr/articles/health/dieythynsh-prwtobathmias-frontidas-ygeias/drasesis-kai-programmata-agwghs-ygeias/agwghs->

[ygeias/druseis-kai-parembaseis-eyaisthhtopoihshs-kai-enhmerwshs-toy-mathhtikoy-plhthysmoy](#)

***Μέρος Β' - ΣΚΟΠΟΣ & ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΗΣ
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ***

1. Σκοπός του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας

Ο βασικός σκοπός του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας είναι να προετοιμάσει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες για την επαγγελματική τους σταδιοδρομία στην ειδικότητα «Βοηθός Παιδαγωγών Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας». Επιδιώκεται, μέσω της θεωρητικής κατάρτισης αλλά και των πρακτικών εφαρμογών και της πρακτικής άσκησης, να αποκτήσουν τις αναγκαίες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες για την άσκηση της ειδικότητας «Βοηθός Παιδαγωγών Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας».

2. Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης

Οι γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες, που θα αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι/ες κατά τη διάρκεια της κατάρτισής τους, οργανώνονται σε Ενότητες Προσδοκώμενων Μαθησιακών Αποτελεσμάτων που καλύπτουν το σύνολο του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας.

Πιο συγκεκριμένα, για την ειδικότητα «Βοηθός Παιδαγωγών Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας» διακρίνουμε τις παρακάτω Ενότητες Προσδοκώμενων Μαθησιακών Αποτελεσμάτων:

- (α) «Κάλυψη των φυσικών αναγκών των παιδιών»,
- (β) «Οργάνωση και υλοποίηση παιδαγωγικών δράσεων»,
- (γ) «Πλαισίωση της καθημερινότητας των παιδιών για την προαγωγή της υγείας και της ευεξίας»,
- (δ) «Υποστήριξη της ανάπτυξης των παιδιών σε συνεργασία με την οικογένεια, την παιδαγωγική και διεπιστημονική ομάδα»
- (ε) «Προετοιμασία του παιδαγωγικού υλικού και του χώρου αγωγής και φροντίδας των παιδιών».

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα επιμέρους προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα ανά ενότητα, που προσδιορίζουν με σαφήνεια όσα οι εκπαιδευόμενοι/ες θα γνωρίζουν ή/και θα είναι ικανοί/ές να πράττουν, αφού ολοκληρώσουν το πρόγραμμα κατάρτισης της συγκεκριμένης ειδικότητας.

Πίνακας 2. Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	
ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ Με την ολοκλήρωση του προγράμματος κατάρτισης, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:
A. «Κάλυψη των φυσικών αναγκών των παιδιών»	<ul style="list-style-type: none"> • επιμελούνται τη σωματική υγιεινή των παιδιών με σεβασμό στην προσωπικότητα και την ιδιωτικότητά τους, • επιμελούνται την παροχή των γευμάτων ακολουθώντας τις αρχές αγωγής και φροντίδας βρεφών και μικρών παιδιών, • προετοιμάζουν τα παιδιά για ξεκούραση και ύπνο και τα τοποθετούν με ασφάλεια στο κρεβάτι τους, • προτρέπουν την ελεύθερη κίνηση των παιδιών ανάλογα με την ηλικία και σύμφωνα με την ανάγκη του καθενός, • επικοινωνούν με το κάθε παιδί αξιοποιώντας γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία της επικοινωνίας, όπως επιτάσσουν οι αρχές της παιδαγωγικής επιστήμης και της αναπτυξιακής ψυχολογίας.
B. «Οργάνωση και υλοποίηση παιδαγωγικών δράσεων»	<ul style="list-style-type: none"> • υλοποιούν κατόπιν σχεδιασμού ατομικές και ομαδικές παιδαγωγικές δράσεις στον εσωτερικό και στον εξωτερικό χώρο σε συνεργασία με τον/την παιδαγωγό ή τον/την υπεύθυνο/η του παιδαγωγικού προγράμματος της δομής λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία των παιδιών, τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντά τους, • προτρέπουν την ελεύθερη επιλογή παιχνιδιών και δράσεων των παιδιών, όπως ορίζουν η παιδαγωγική επιστήμη και η αναπτυξιακή ψυχολογία, • επιλέγουν διάφορα είδη μουσικής και παιδικά τραγούδια λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία των παιδιών, • επιλέγουν σε συνεργασία με τον/την υπεύθυνο/η παιδαγωγό ή τον/την υπεύθυνο/η του παιδαγωγικού προγράμματος της δομής βιβλία κατάλληλα για τα παιδιά όπως ορίζονται από την παιδική λογοτεχνία ενθαρρύνοντας την ενασχόληση των παιδιών με τα βιβλία, • διαβάζουν ιστορίες και αφηγούνται παραμύθια εφαρμόζοντας τρόπους και στοιχεία της αφηγηματικής τέχνης, • υλοποιούν μαζί με τα παιδιά δράσεις κουκλοθεάτρου, δραματοποίησης και θεατρικού παιχνιδιού σε συνεργασία

	<p>με τον/την υπεύθυνο/η παιδαγωγό ακολουθώντας τεχνικές οργάνωσης και ανάπτυξης του θεατρικού παιχνιδιού, της δραματοποίησης και του κουκλοθεάτρου.</p>
<p>Γ. «Πλαισίωση της καθημερινότητας των παιδιών για την προαγωγή της υγείας και της ευεξίας»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • υποδέχονται καλωσορίζοντας τα παιδιά κατά την πρωινή προσέλευση ακολουθώντας τις βασικές αρχές της επικοινωνίας και της αγωγής, • συλλέγουν αναλυτικές πληροφορίες από τους γονείς/συνοδούς που αφορούν στο παιδί και την καθημερινότητά του κατά την πρωινή προσέλευση τηρώντας τους κανόνες δεοντολογίας, • τακτοποιούν επιμελώς τα προσωπικά αντικείμενα των βρεφών τοποθετώντας τα στον ορισμένο χώρο, • επιτηρούν τα παιδιά κατά την ώρα του παιχνιδιού και κατά τις ώρες των γευμάτων, του ύπνου και της ανάπαυσης καλύπτοντας τη σωματική και συναισθηματική ασφάλεια των παιδιών, • συνοδεύουν τα παιδιά στο μπάνιο/τουαλέτα τηρώντας τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας, • επιτηρούν τα παιδιά στο μπάνιο/τουαλέτα ενθαρρύνοντας την ανεξαρτητοποίησή τους και εξασφαλίζοντας την ασφάλειά τους, • εντοπίζουν πρώιμα σημεία και συμπτώματα απειλητικά για την υγεία, την ασφάλεια και την ευεξία του παιδιού παρέχοντας πλήρη και ακριβή ενημέρωση, γραπτά ή/και προφορικά, στα αρμόδια πρόσωπα, • παραδίδουν τα παιδιά στους γονείς ή τους υπεύθυνους συνοδούς κατά την αποχώρηση ενημερώνοντας για την καθημερινότητά τους σύμφωνα με τους κανόνες δεοντολογίας.
<p>Δ. «Υποστήριξη της ανάπτυξης των παιδιών σε συνεργασία με την οικογένεια, την παιδαγωγική και διεπιστημονική ομάδα»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • συμμετέχουν σε συναντήσεις από κοινού με την οικογένεια, με τον/την παιδαγωγό του τμήματος, την παιδαγωγική ομάδα του τμήματος ή/και τη διευρυμένη παιδαγωγική ομάδα της δομής/πλαισίου και με τα μέλη της διεπιστημονικής ομάδας για θέματα που αφορούν τη σωματική, συναισθηματική, ψυχοκοινωνική και νοητική ανάπτυξη των παιδιών, με σκοπό την εξασφάλιση εξατομικευμένης προσέγγισης των παιδιών τηρώντας τους κανόνες δεοντολογίας, • παρέχουν εξατομικευμένα φροντίδα και αγωγή στα παιδιά εφαρμόζοντας οδηγίες που δίνονται από αρμόδια πρόσωπα (όπως την οικογένεια, τον/την υπεύθυνο/η παιδαγωγό του τμήματος, ειδικό παιδαγωγό, λογοθεραπευτή, εργοθεραπευτή, παιδίατρο, ψυχολόγο, κοινωνικό λειτουργό κ.λπ.),

	<ul style="list-style-type: none"> • καταγράφουν καθημερινά, κατόπιν συστηματικής παρατήρησης, πληροφορίες που αφορούν σε θέματα ανάπτυξης, αναγκών και ενδιαφερόντων των παιδιών και παρέχουν πλήρη και ακριβή ενημέρωση, γραπτά ή/και προφορικά, στα αρμόδια πρόσωπα, όπως ορίζει η επιστήμη της παιδαγωγικής και της ψυχολογίας, • αναπληρώνουν τον/την παιδαγωγό κατά την απουσία του/της- όταν και όπου απαιτείται- ακολουθώντας το ημερήσιο πρόγραμμα που έχει αποφασιστεί από την παιδαγωγική ομάδα.
<p>Ε. «Προετοιμασία του παιδαγωγικού υλικού και του χώρου αγωγής και φροντίδας των παιδιών»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • προετοιμάζουν και τακτοποιούν τον χώρο πριν και μετά την κάλυψη των φυσικών αναγκών των παιδιών τηρώντας τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας, • τακτοποιούν τον χώρο πριν και μετά την υλοποίηση των παιδαγωγικών δράσεων ακολουθώντας τις αρχές οργάνωσης της παιδαγωγικής πράξης, • τοποθετούν στον χώρο το παιδαγωγικό υλικό και τα παιχνίδια που έχουν επιλέξει σε συνεργασία με τον/την υπεύθυνη παιδαγωγό ανάλογα τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα της ηλικιακής ομάδας των παιδιών, • προετοιμάζουν τον εσωτερικό και εξωτερικό χώρο για δράσεις σε συνεργασία με τον/την υπεύθυνο/η παιδαγωγό ακολουθώντας τον παιδαγωγικό σχεδιασμό, • ελέγχουν τον χώρο καθημερινά για τυχόν ύπαρξη κινδύνων για την υγεία και την ασφάλεια των παιδιών σύμφωνα με τους σχετικούς κανόνες.

***Μέρος Γ' - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ &
ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ***

Γ1 - ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

1. Ωρολόγιο Πρόγραμμα

Παρατίθεται το ωρολόγιο πρόγραμμα της ειδικότητας «Βοηθός Παιδαγωγών Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας», με παρουσίαση των εβδομαδιαίων ωρών θεωρίας (Θ), εργαστηρίων (Ε) καθώς και του συνόλου (Σ) αυτών ανά μάθημα και ανά εξάμηνο:

Πίνακας 3. Ωρολόγιο Πρόγραμμα

ΕΞΑΜΗΝΟ		Α			Β			Γ			Δ		
A/A	ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ
1	Εισαγωγή στην Ψυχολογία	2		2									
2	Εισαγωγή στην Προσχολική Παιδαγωγική	2		2									
3	Αγωγή και Φροντίδα Βρεφών	1	1	2									
4	Εισαγωγή στην Αναπτυξιακή Ψυχολογία	2		2									
5	Εικαστικά		2	2									
6	Μουσική Αγωγή		2	2									
7	Παιδική Λογοτεχνία	1	1	2									
8	Στοιχεία Υγείας, Υγιεινής και Ασφάλειας	2		2									
9	Πρακτικές Εφαρμογές Α' Εξαμήνου		4	4									
10	Βασικές Αρχές στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία				2		2						
11	Οργάνωση και Πλαισίωση της Καθημερινότητας στον Βρεφονηπιακό σταθμό				2		2						
12	Ειδικά Θέματα Αναπτυξιακής Ψυχολογίας				2		2						
13	Τεχνικές Αφήγησης					2	2						
14	Εικαστικά, Τέχνη και Δημιουργικότητα					2	2						
15	Μουσικοκινητική Αγωγή					2	2						
16	Πρώτες Βοήθειες σε Βρέφη και Νήπια					2	2						

17	Βασικές Δεξιότητες Η/Υ					2	2						
18	Πρακτικές Εφαρμογές Β' Εξαμήνου					4	4						
19	Σχεδιασμός και Οργάνωση Παιδαγωγικών Δράσεων στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία							1	1	2			
20	Παιδαγωγικό Υλικό και Οργάνωση του Χώρου							2		2			
21	Οργάνωση και Λειτουργία Δομών Αγωγής Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας							2		2			
22	Στοιχεία Ειδικής Αγωγής							2		2			
23	Στοιχεία Αναπτυξιακής Ψυχοπαθολογίας							2		2			
24	Μουσική, Ρυθμός και Κίνηση στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία								2	2			
25	Κουκλοθέατρο και Θέατρο Σκιών								2	2			
26	Θεατρικό Παιχνίδι και Δραματοποίηση								2	2			
27	Πρακτικές Εφαρμογές Γ' Εξαμήνου								4	4			
28	Παρατήρηση και Καταγραφές										1	1	2
29	Αλληλεπιδράσεις στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία										2		2
30	Παιχνίδι στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία										1	1	2
31	Δικαιώματα του Παιδιού										2		2
32	Στοιχεία Επικοινωνίας και Συνεργασίας										2		2
33	Επαγγελματική Δεοντολογία										2		2
34	Πρακτικές Εφαρμογές Δ' Εξαμήνου											8	8
ΣΥΝΟΛΟ		10	10	20	6	14	20	9	11	20	10	10	20

2. Αναλυτικό περιεχόμενο προγράμματος θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης

2.1. ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄

2.1.Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας εισαγάγει τους καταρτιζόμενους στην επιστήμη της Ψυχολογίας. Αρχικά γίνεται αναφορά στον ορισμό της επιστήμης της ψυχολογίας και περιγράφεται το αντικείμενό της. Μελετώνται οι βασικές της αρχές και οι κυριότερες θεωρητικές της κατευθύνσεις. Οι εκπαιδευόμενοι/ες μελετούν τις γνωστικές λειτουργίες του ατόμου (αντίληψη, προσοχή, μάθηση, μνήμη/λήθη, γλώσσα), ως απαραίτητες δεξιότητες για την επικοινωνία του με το περιβάλλον και την ανταπόκριση στις βασικές καθημερινές του ανάγκες. Εξετάζεται επίσης η επίδραση της κληρονομικότητας και του περιβάλλοντος στην ανθρώπινη συμπεριφορά και γίνεται αναφορά στα κίνητρα που τη διέπουν. Τέλος, αναλύεται η σχέση των κινήτρων με τα συναισθήματα και το ζήτημα της ικανοποίησης των συναισθηματικών αναγκών για τη συμπεριφορά και την ανάπτυξη του ατόμου.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί να:

- ερμηνεύουν τον όρο της Ψυχολογίας,
- ανακαλούν τις βασικές αρχές της επιστήμης της Ψυχολογίας,
- αναγνωρίζουν τις κυριότερες θεωρητικές κατευθύνσεις της επιστήμης της Ψυχολογίας,
- περιγράφουν τον μηχανισμό των γνωστικών λειτουργιών του ατόμου,
- αξιολογούν τους παράγοντες που συμβάλλουν στη διαδικασία της μάθησης του ατόμου,
- αναλύουν τους βιολογικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες που επηρεάζουν την ανθρώπινη συμπεριφορά,
- συγκρίνουν τις κυριότερες θεωρίες για τη διαμόρφωση της προσωπικότητας του ατόμου,
- κατηγοριοποιούν τα είδη των κινήτρων και των συναισθημάτων,
- διακρίνουν τους τρόπους με τους οποίους τα κίνητρα συνδέονται με την ανθρώπινη συμπεριφορά,
- συσχετίζουν τα κίνητρα με την εκδήλωση συναισθημάτων του ατόμου,
- υιοθετούν στοιχεία και δεδομένα της Ψυχολογίας στην αγωγή και φροντίδα των παιδιών πρώιμης παιδικής ηλικίας,
- υποστηρίζουν τη διαδικασία της μάθησης των παιδιών πρώιμης παιδικής ηλικίας λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές της επιστήμης της Ψυχολογίας.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2)

2.1.B. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας αφορά τη διαχρονική εξέλιξη του επιστημονικού πεδίου της Προσχολικής Παιδαγωγικής, τον ορισμό του αντικειμένου και του σκοπού του, τους βασικούς όρους και τις έννοιες (αγωγή, μόρφωση, παιδεία, εκπαίδευση, μάθηση, παιδαγωγός, διδασκαλία, κοινωνικοποίηση) που το συγκροτούν και τους τύπους των προσχολικών ιδρυμάτων που υπάρχουν σήμερα στην Ελλάδα. Εξετάζεται συνοπτικά το έργο των θεμελιωτών της Προσχολικής Αγωγής όπως των Rousseau, Fröebel, Montessori, Decroly, καθώς η φιλοσοφία και οι παιδαγωγικές τους απόψεις επηρέασαν σε σημαντικό βαθμό τη σημερινή μορφή της. Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/ες μελετούν κριτικά τις σύγχρονες τάσεις για την αγωγή των παιδιών προσχολικής ηλικίας (π.χ. βιωματική προσέγγιση, κοινωνικοπολιτισμική μάθηση - Vygotsky, προσέγγιση Reggio Emilia, παιδαγωγική της φροντίδας), τους παράγοντες των εκπαιδευτικών ανισοτήτων και τον αντισταθμιστικό ρόλο της Προσχολικής Αγωγής.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- ορίζουν το επιστημονικό πεδίο και τον σκοπό της Προσχολικής Παιδαγωγικής,
- περιγράφουν τη διαχρονική εξέλιξη της Προσχολικής Παιδαγωγικής,
- αναγνωρίζουν τους ποικίλους παράγοντες που επηρεάζουν την αγωγή του ατόμου,
- χρησιμοποιούν ορθά τους βασικούς όρους και τις έννοιες της Προσχολικής Παιδαγωγικής,
- εκτιμούν τη συμβολή του έργου σημαντικών παιδαγωγών στη θεμελίωση της Προσχολικής Αγωγής,
- αναλύουν τη φιλοσοφία και τις βασικές αρχές των σύγχρονων τάσεων για την αγωγή των παιδιών προσχολικής ηλικίας,
- διακρίνουν τον σπουδαίο ρόλο που διαδραματίζει η εμπειρία στη διαδικασία της μάθησης για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας,
- αξιολογούν τους παράγοντες που συμβάλλουν στη δημιουργία εκπαιδευτικών ανισοτήτων μεταξύ των παιδιών προσχολικής ηλικίας,
- εφαρμόζουν διδακτικές πρακτικές που ενισχύουν τον αντισταθμιστικό ρόλο της Προσχολικής Αγωγής,
- κατανοούν την αναγκαιότητα της Προσχολικής Αγωγής για το αναπτυσσόμενο άτομο,
- υιοθετούν κατάλληλες παιδαγωγικές προσεγγίσεις για την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών της προσχολικής ηλικίας.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2)

2.1.Γ. ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΒΡΕΦΩΝ

• **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας αφορά στην αγωγή και στη φροντίδα των βρεφών. Κατά τη διάρκεια της μαθησιακής ενότητας αναλύονται οι όροι της αγωγής και της φροντίδας στα βρέφη και καταδεικνύεται η σημασία της παροχής ποιοτικής φροντίδας για την ανάπτυξή τους. Η έννοια της φροντίδας (σωματικής και ψυχικής) προσεγγίζεται ως ενιαία χωρίς διαχωρισμό και άμεσα συνδεδεμένη με την αγωγή του βρέφους. Η επιστημονική έρευνα ανέδειξε και διαμόρφωσε την άποψη ότι από τη στιγμή της γέννησης το βρέφος είναι ένα άτομο ικανό να επικοινωνήσει και να αλληλεπιδράσει με τα πρόσωπα που του παρέχουν φροντίδα. Η παρούσα άποψη καθορίζει και προδιαγράφει τη θέση και τη στάση του ενήλικα απέναντι στο βρέφος και στην ενασχόλησή του με αυτό. Έτσι, γίνεται ιδιαίτερη αναφορά και αναδεικνύεται το γεγονός ότι η φροντίδα ενός βρέφους και η κάλυψη των βασικών του αναγκών αποτελούν τον βασικό άξονα της αγωγής και της ανάπτυξής του. Παράλληλα, περιγράφονται πρακτικές παροχής φροντίδας και τονίζεται η ανάγκη παρότρυνσης της ενεργής συμμετοχής του βρέφους, καθώς και ο σεβασμός του ως υποκείμενο. Στο εργαστηριακό μέρος της μαθησιακής ενότητας γίνεται προσομοίωση σε πρόπλασμα βρέφους (π.χ. αλλαγμα πάνας, μπάνιο, κράτημα, χειρισμός, παροχή γεύματος κ.λπ.) εφαρμόζοντας τις αρχές παροχής φροντίδας, όπως αυτές παρουσιάζονται και αναλύονται στο θεωρητικό μέρος.

• **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- ερμηνεύουν τους όρους αγωγή και φροντίδα,
- αναγνωρίζουν τη σημασία της παροχής της φροντίδας για την ανάπτυξη των βρεφών,
- περιγράφουν τη διαδικασία παροχής της φροντίδας,
- αναζητούν τις επικοινωνιακές ικανότητες των βρεφών,
- εφαρμόζουν τις αρχές παροχής της φροντίδας στα βρέφη,
- προσδιορίζουν τις βασικές ανάγκες των βρεφών,
- οργανώνουν την αγωγή και τη φροντίδα σύμφωνα με τις ανάγκες του κάθε βρέφους,
- χειρίζονται τα βρέφη ως υποκείμενα,
- διαμορφώνουν συνθήκες και προϋποθέσεις ενεργής συμμετοχής των βρεφών κατά την παροχή της αγωγής και φροντίδας,
- εξετάζουν διαφορετικές προσεγγίσεις αγωγής και φροντίδας βρεφών,
- ανιχνεύουν τις ικανότητες των βρεφών,
- υιοθετούν στάση ενσυναίσθησης απέναντι στα βρέφη και τις οικογένειές τους,
- υπερασπίζονται τα δικαιώματα των βρεφών,
- υιοθετούν τις σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις σχετικά με την αγωγή και φροντίδα των βρεφών.

• **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (1), Εργαστήριο (1), Σύνολο (2)

2.1.Δ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

• **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας εισάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στις έννοιες και το περιεχόμενο της Αναπτυξιακής Ψυχολογίας κατά τη βρεφική ηλικία και τη διαχρονική εξέλιξη του επιστημονικού πεδίου. Αρχικά γίνεται αναφορά στην προγεννητική περίοδο, τον τοκετό και τη γέννηση. Μελετώνται οι γενικές αρχές που διέπουν την ανάπτυξη του ατόμου κατά τη βρεφική ηλικία, οι παράγοντες που επηρεάζουν την ανάπτυξη (ωρίμανση-μάθηση), η φύση της αλληλεπίδρασης ανάμεσα στην ωρίμανση και στη μάθηση και οι κρίσιμες περιόδους για την ανάπτυξη. Επιπλέον, εξετάζονται διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις της αναπτυξιακής ψυχολογίας, όπως είναι η γνωσιακή-συμπεριφοριστική, η ψυχοδυναμική, η γενετική. Επίσης, οι εκπαιδευόμενοι/ες μελετούν την ψυχοκοινωνική ανάπτυξη (θεωρία Erickson) κατά τη βρεφική ηλικία, τη θεωρία του δεσμού και τα είδη προσκόλλησης (Bowlby), καθώς και τη γλωσσική ανάπτυξη κατά τη βρεφική ηλικία. Τέλος, αναλύονται οι συνέπειες του στερητικού περιβάλλοντος στην ανάπτυξη του βρέφους, καθώς και οι συνέπειες του πρώιμου αποχωρισμού του βρέφους από το μητρικό περιβάλλον.

• **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- ορίζουν τις έννοιες και το περιεχόμενο της Αναπτυξιακής Ψυχολογίας,
- περιγράφουν τη διαχρονική εξέλιξη του επιστημονικού πεδίου,
- εξηγούν τις βασικές αρχές που διέπουν την ανάπτυξη του ατόμου,
- συσχετίζουν τη μαθησιακή ετοιμότητα του ατόμου με τα στάδια ωρίμανσης,
- αξιοποιούν τις θεωρητικές τους γνώσεις για την επιλογή κατάλληλων ερεθισμάτων σε κάθε αναπτυξιακό στάδιο,
- αναλύουν τα στάδια της γνωστικής και ψυχοκοινωνικής ανάπτυξης του βρέφους,
- εκτιμούν τους παράγοντες που διευκολύνουν τη διαμόρφωση του δεσμού προσκόλλησης,
- αναλύουν τις βασικές διαφορές ανάμεσα στους τύπους προσκόλλησης,
- συγκρίνουν τις σύγχρονες θεωρητικές κατευθύνσεις της Αναπτυξιακής Ψυχολογίας,
- υιοθετούν κατάλληλες παιδαγωγικές πρακτικές για την αγωγή και φροντίδα των βρεφών ακολουθώντας τα στάδια ανάπτυξης,
- εκτιμούν τη σημασία των θεωρητικών γνώσεων στο πεδίο της Αναπτυξιακής Ψυχολογίας για την άσκηση του επαγγέλματός τους.

• **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2)

2.1.Δ. ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας αφορά την εξοικείωση των εκπαιδευόμενων με εικαστικές δραστηριότητες, υλικά και τεχνικές που μπορούν να αξιοποιηθούν στο πλαίσιο των δομών αγωγής και φροντίδας για παιδιά πρώιμης παιδικής ηλικίας. Ειδικότερα, οι εκπαιδευόμενοι/ες έρχονται σε επαφή με: (α) τις ιδιότητες των χρωμάτων (βασικά, συμπληρωματικά, μείξεις, θερμά/ψυχρά), (β) τα διάφορα υλικά ζωγραφικής (μαρκαδόροι, τέμπερες, κηρομπογιές, λαδοπαστέλ, ξυλομπογιές, κιμωλίες κ.ά.), (γ) τις τεχνικές ζωγραφικής (π.χ. πουαντιγισμός, ζωγραφική σε βρεγμένο χαρτί, ζωγραφική με πιτσιλιές, ζωγραφική με φύσημα, ζωγραφική με αλάτι/ζάχαρη, ζωγραφική με σκόνη από ξυλομπογιές/κιμωλίες, ζωγραφική με στένσιλ, χαρακτηριστική-τεχνική Scraffito κ.ά.), (δ) το τύπωμα (π.χ. τύπωμα παλάμης/δακτύλων, τύπωμα με αντικείμενα, τύπωμα με φρούτα και λαχανικά, τύπωμα με φύλλα, τύπωμα σε ύφασμα, τύπωμα με σφουγγάρι, τύπωμα με σπάγκο, τύπωμα με σφραγίδες από πλαστελίνη κ.ά.), (ε) την πλαστική (πηλός, ζυμάρι, πλαστελίνη, λάσπη, χαρτοπολτός), (στ) τη χαρτοπλεκτική και (ζ) την υφαντική τεχνική.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- προσδιορίζουν το πλαίσιο υλοποίησης των εικαστικών δραστηριοτήτων για τα παιδιά της πρώιμης παιδικής ηλικίας,
- αναγνωρίζουν τη σημασία του παιδικού ιχνογραφήματος ως μέσο έκφρασης της προσωπικότητας του παιδιού,
- ταξινομούν τα υλικά ζωγραφικής ανάλογα με το υλικό που έχουν ως βάση,
- χρησιμοποιούν διάφορες τεχνικές ζωγραφικής,
- δημιουργούν τυπώματα αξιοποιώντας μια ποικιλία υλικών και αντικειμένων,
- χειρίζονται κατάλληλα τα διάφορα υλικά πλαστικής,
- κατασκευάζουν χαρτοπολτό,
- εκτελούν συνταγές για τη δημιουργία ζυμαριού ως μέσο πλαστικής,
- οργανώνουν κατάλληλες εικαστικές δραστηριότητες σύμφωνα με την ηλικία, τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των παιδιών,
- εκτιμούν τον ρόλο των εικαστικών δραστηριοτήτων στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών της πρώιμης παιδικής ηλικίας,
- ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των παιδιών σε εικαστικές δραστηριότητες.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (2), Σύνολο (2)

2.1.Ε. ΜΟΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας αναφέρεται στη χρήση και τη διάκριση του ηχοχρώματος και των διαφόρων πηγών προέλευσής του (π.χ. περιβάλλον, ανθρώπινο σώμα και φωνή, φωνές ζώων, μουσικά όργανα κ.ά.), ως παιδαγωγικό μέσο για τα παιδιά της πρώιμης παιδικής ηλικίας. Ειδικότερα, οι εκπαιδευόμενοι/ες μελετούν τα στοιχεία της μουσικής: πεντάγραμμο, νότες, χρονικές αξίες φθογοσήμων, μέτρα (ελλιπές μέτρο, σύζευξη διαρκείας, παρεστιγμένο, σημεία αλλοιώσεως), ύψος, διάρκεια, ένταση και χροιά και εξασκούνται στην εκμάθηση τραγουδιών σε φλογέρα ή μεταλλόφωνο. Τέλος, εξασκούνται στο να εκφράζουν με το σώμα τους διάφορες ποιότητες και ποικιλίες κίνησης.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- ονοματίζουν τις διάφορες πηγές προέλευσης του ηχοχρώματος,
- σχεδιάζουν τις νότες και τις χρονικές αξίες των φθογγόσημων σε πεντάγραμμο,
- τραγουδούν με σωστή τοποθέτηση της φωνής τους αρκετά απλά παιδικά τραγούδια, παραδοσιακά και έντεχνα,
- επιλέγουν τα κατάλληλα μουσικά όργανα για να αποδώσουν το ύψος ενός ήχου,
- δημιουργούν ήχους διαφορετικής διάρκειας από ποικίλα υλικά και πηγές ήχων,
- διακρίνουν τους ήχους ανάλογα με το αν είναι δυνατός ή σιγανός και ανάλογα με το ηχόχρωμα,
- ταξινομούν τους ήχους ανάλογα με τη χροιά τους,
- αξιοποιούν τη μουσική και τα στοιχεία της σε παιδαγωγικές δραστηριότητες για παιδιά πρώιμης παιδικής ηλικίας,
- ερμηνεύουν τραγούδια και μελωδίες με τη χρήση μουσικού οργάνου,
- ερμηνεύουν τραγούδια και μελωδίες χρησιμοποιώντας το σώμα τους ως ερμηνευτικό εργαλείο, αναπαριστώντας π.χ. τα ζώα, τα σχήματα, τα συναισθήματα, καθημερινές δράσεις, εικόνες κ.λπ.,
- κατανοούν τη σημασία της μουσικής, της κίνησης και του χορού ως παιδαγωγικά μέσα για την ανάπτυξη των παιδιών της πρώιμης παιδικής ηλικίας,
- οργανώνουν κατάλληλες δραστηριότητες μουσικής αγωγής σύμφωνα με το αναπτυξιακό στάδιο των παιδιών.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (2), Σύνολο (2)

2.1.ΣΤ. ΠΑΙΔΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

• **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας αναφέρεται σε γνώσεις σχετικά με την Παιδική Λογοτεχνία και το παιδικό βιβλίο για παιδιά πρώιμης παιδικής ηλικίας (βρέφη και νήπια), την αναγνώριση της προσφοράς του βιβλίου στη γλωσσική, κοινωνικοσυναισθηματική και νοητική ανάπτυξη και στη δημιουργία μελλοντικών αναγνωστών. Συγκεκριμένα, προσεγγίζεται ο ορισμός και τα είδη της Παιδικής Λογοτεχνίας, τα βιβλία για παιδιά από τη γέννηση μέχρι τριών ετών (πάνινα βιβλία, ιστοριούλες, εικονοβιβλία), τα χαρακτηριστικά τους και η σημασία της έγκαιρης προσφοράς τους. Παρουσιάζονται οι κατηγορίες βιβλίων (ιστορίες, παραμύθια, βιβλία γνώσεων, βιβλία για τη τέχνη, τη φύση, τις επιστήμες και τον πολιτισμό) για παιδιά από τριών έως έξι χρόνων, η παιδαγωγική προσφορά της κάθε κατηγορίας, τα κριτήρια επιλογής, το περιεχόμενο, ο λόγος και η εικόνα. Παράλληλα, αναλύονται παιδαγωγικές μέθοδοι για την προσφορά και την αξιοποίηση των διαφόρων κατηγοριών παιδικών βιβλίων στους χώρους αγωγής. Τέλος, γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στην ενσωμάτωση των παιδικών βιβλίων στην οργάνωση του χώρου και στις παιδαγωγικές δράσεις από την πιο μικρή ηλικία, καθώς και τη δημιουργία και λειτουργία παιδικής δανειστικής βιβλιοθήκης σε χώρους αγωγής και φροντίδας για παιδιά πρώιμης παιδικής ηλικίας. Στο εργαστηριακό μέρος της μαθησιακής ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/ες γνωρίζουν και μελετούν βιβλία για τις ηλικίες από τη γέννηση μέχρι έξι ετών, καθώς και βιβλία των διάφορων κατηγοριών.

• **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- ανακαλούν τα είδη της Παιδικής Λογοτεχνίας,
- αναγνωρίζουν τις κατηγορίες των παιδικών βιβλίων,
- περιγράφουν τα παιδικά βιβλία ανάλογα με την ηλικία των παιδιών στα οποία απευθύνονται,
- εντοπίζουν τα χαρακτηριστικά των παιδικών βιβλίων ανάλογα με την ηλικία,
- εφαρμόζουν παιδαγωγικές μεθόδους για την προσφορά και αξιοποίηση των παιδικών βιβλίων στους χώρους αγωγής,
- επιλέγουν βιβλία ανάλογα με την ηλικία των παιδιών,
- δημιουργούν προϋποθέσεις για την ενασχόληση των παιδιών με το βιβλίο,
- κατηγοριοποιούν τα βιβλία σύμφωνα με το περιεχόμενό τους,
- διαμορφώνουν μια παιδική βιβλιοθήκη σε χώρους αγωγής και φροντίδας,
- προβλέπουν την ύπαρξη βιβλίων όλων των κατηγοριών και για όλες τις ηλικίες των παιδιών,
- προτείνουν βιβλία σύμφωνα με τις ανάγκες, τα ενδιαφέροντα και τις δυνατότητες του κάθε παιδιού,

- κατανοούν την ανάγκη ύπαρξης ποικιλίας παιδικών βιβλίων στους χώρους αγωγής και φροντίδας παιδιών πρώιμης παιδικής ηλικίας,
  - υιοθετούν σύγχρονες παιδαγωγικές μεθόδους και πρακτικές για την προώθηση της φιλαναγνωσίας.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θεωρία (1), Εργαστήριο (1), Σύνολο (2)

2.1.Z. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΓΕΙΑΣ, ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας αναφέρεται στις αρχές και στις μεθόδους της υγιεινής και στους παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν θετικά και αρνητικά την υγεία του ατόμου και κυρίως των παιδιών πρώιμης παιδικής ηλικίας. Ειδικότερα, οι εκπαιδευόμενοι/ες μελετούν: (α) τους βασικούς ορισμούς και έννοιες της υγιεινής ως επιστήμης (υγεία, πρόληψη, προαγωγή υγείας, νόσος, διαίρεση της υγιεινής, επιδημιολογία), (β) τη βρεφική και νηπιακή επιδημιολογία, (γ) τα χαρακτηριστικά και τις επιπτώσεις συχνών λοιμώξεων (πνευμονία, γρίπη, μηνιγγίτιδα, φυματίωση, γαστρεντερίτιδα) που μπορούν να μεταδοθούν στις δομές αγωγής και φροντίδας (δ) την επιδημιολογική εποπτεία σε δομές αγωγής και φροντίδας παιδιών πρώιμης παιδικής ηλικίας και (ε) την πρόληψη των τροφικών δηλητηριάσεων σε δομές αγωγής και φροντίδας.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- ορίζουν τις βασικές έννοιες της επιστήμης της υγιεινής,
- περιγράφουν τα βασικά χαρακτηριστικά των νοσημάτων,
- αναγνωρίζουν τους παράγοντες που επηρεάζουν την υγεία των παιδιών και των εργαζομένων σε δομές αγωγής και φροντίδας,
- εντοπίζουν πρώιμα σημεία και συμπτώματα απειλητικά για την υγιεινή, την υγεία και την ασφάλεια των παιδιών,
- εφαρμόζουν κατάλληλα μέτρα υγιεινής και υγείας στις δομές αγωγής και φροντίδας για να προλαμβάνουν τη μετάδοση νοσημάτων και επιδημιών,
- συσχετίζουν τις ασθένειες με τους μεταβαλλόμενους περιβαλλοντικούς παράγοντες διατροφής, συντήρησης και επεξεργασίας των τροφίμων,
- αξιολογούν τους παράγοντες που μπορούν να συμβάλλουν στη μετάδοση λοιμώξεων κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού,
- εκτιμούν τις περιπτώσεις που μπορούν να μεταδοθούν λοιμώξεις μέσω του προσωπικού που εργάζεται στις δομές αγωγής και φροντίδας,
- συνεργάζονται με την οικογένεια και τις διεπιστημονικές ομάδες (π.χ. παιδίατρο) για την προαγωγή της υγείας του παιδιού,

- κατανοούν τη σημασία της επιδημιολογίας στην αποτελεσματική φροντίδα των βρεφών και των νηπίων,
  - ενθαρρύνουν την προσωπική, δημόσια και κοινωνική υγιεινή για την πρόληψη των νοσημάτων.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2)

2.1.Η. ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας θα βοηθήσει τους εκπαιδευόμενους/ες να έρθουν σε επαφή με τις βασικές αρχές αγωγής και φροντίδας των παιδιών πρώιμης παιδικής ηλικίας. Ειδικότερα, οι εκπαιδευόμενοι/ες παρατηρούν και καταγράφουν στοιχεία που αφορούν: (α) τη δομή του χώρου και την οργάνωση της καθημερινότητας στον βρεφονηπιακό σταθμό, (β) τις ημερήσιες δράσεις που πραγματοποιούνται (ελεύθερες και οργανωμένες), (γ) το ψυχοπαιδαγωγικό υλικό, (δ) την επικοινωνία και τις σχέσεις ανάμεσα στα παιδιά και ανάμεσα στα παιδιά με τους ενήλικες, (ε) την καθημερινή φροντίδα των παιδιών από τον/την παιδαγωγό και (στ) τον ρόλο του/της παιδαγωγού.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- ορίζουν τις βασικές αρχές αγωγής και φροντίδας παιδιών πρώιμης παιδικής ηλικίας,
- προσδιορίζουν το πλαίσιο λειτουργίας των δομών αγωγής και φροντίδας,
- περιγράφουν τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας των χώρων αγωγής και φροντίδας,
- ανιχνεύουν τα βασικά χαρακτηριστικά του ψυχοπαιδαγωγικού υλικού σύμφωνα με την ηλικία των παιδιών,
- εφαρμόζουν κανόνες υγιεινής στα παιδιά,
- προετοιμάζουν τα παιδιά για την ώρα των γευμάτων,
- συνεργάζονται με τους υπεύθυνους παιδαγωγούς σε ελεύθερες και οργανωμένες δραστηριότητες,
- αναλύουν τη σημασία της αποτελεσματικής επικοινωνίας ανάμεσα στους παιδαγωγούς και τα παιδιά, αλλά και των παιδιών μεταξύ τους,
- υλοποιούν απλές δραστηριότητες στις δομές αγωγής και φροντίδας υπό την καθοδήγηση και επίβλεψη των υπεύθυνων παιδαγωγών,
- κατανοούν το πλαίσιο της ημερήσιας λειτουργίας των δομών αγωγής και φροντίδας,
- εκτιμούν τη συμβολή των παιδαγωγών στην αγωγή και φροντίδα των παιδιών πρώιμης παιδικής ηλικίας.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θεωρία (0), Εργαστήριο (4), Σύνολο (4)

2.2. ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄

2.2.Α. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας αφορά στις βασικές αρχές που διέπουν την αγωγή στην πρώιμη παιδική ηλικία. Κατά τη διάρκεια της μαθησιακής ενότητας, ερμηνεύονται και αναλύονται ο γενικός σκοπός και οι στόχοι της αγωγής στην πρώιμη παιδική ηλικία. Μελετώνται οι βασικές αρχές που ενδείκνυται να διέπουν την αγωγή, όπως: (α) ο σεβασμός της μοναδικότητας του κάθε παιδιού, (β) το παιδί να εκλαμβάνεται ως βασικός παράγοντας της αγωγής και της ανάπτυξής του, (γ) η ολιστική ανάπτυξη του παιδιού ως στόχος, (δ) το παιχνίδι ως κύριος άξονας ανάπτυξης και μάθησης και (ε) η συνεργασία του παιδαγωγικού προσωπικού με την οικογένεια για την αρμονική ανάπτυξη του παιδιού. Επιπλέον, αναλύονται οι παράγοντες που οφείλει να λαμβάνει υπόψη του ο/η παιδαγωγός για την οργάνωση της παιδαγωγικής πράξης (π.χ. αναπτυξιακά χαρακτηριστικά, ειδικά χαρακτηριστικά, ανάγκες και ενδιαφέροντα του κάθε παιδιού). Μελετώνται επίσης, η σύγχρονη αντίληψη για την παιδοκεντρική προσέγγιση της αγωγής και ο ρόλος του/της παιδαγωγού πρώιμης παιδικής ηλικίας σε αυτή. Τέλος, αναλύονται οι έννοιες του προγραμματισμού στην αγωγή πρώιμης παιδικής ηλικίας και η σημασία της, καθώς και η οργάνωση του χώρου για την επίτευξη των στόχων της αγωγής.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι /ες θα είναι ικανοί/ές να:

- περιγράφουν τις βασικές αρχές της αγωγής στην πρώιμη παιδική ηλικία,
- ανακαλούν τους παράγοντες που οφείλει να λαμβάνει υπόψη του ο/η παιδαγωγός για την οργάνωση της παιδαγωγικής πράξης,
- ερμηνεύουν την έννοια του προγραμματισμού στην αγωγή,
- αναγνωρίζουν τη σημασία της αγωγής των παιδιών πρώιμης παιδικής ηλικίας,
- εφαρμόζουν τις βασικές αρχές της αγωγής στην πρώιμη παιδική ηλικία,
- επιδεικνύουν σεβασμό στη μοναδικότητα του κάθε παιδιού,
- καταγράφουν τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα του κάθε παιδιού,
- διαμορφώνουν συνθήκες-κλίμα συνεργασίας με τις οικογένειες των παιδιών,
- αξιολογούν τους στόχους της αγωγής,
- αιτιολογούν τη σημασία του προγραμματισμού στην αγωγή των παιδιών της πρώιμης παιδικής ηλικίας,
- εξετάζουν τα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά των παιδιών,

- υιοθετούν την παιδοκεντρική προσέγγιση της αγωγής στην πρώιμη παιδική ηλικία,
  - επιδεικνύουν σεβασμό απέναντι στη μοναδικότητα του παιδιού.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2)

2.2.B. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΠΛΑΙΣΙΩΣΗ ΤΗΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟΝ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟ ΣΤΑΘΜΟ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας προσεγγίζει το πλαίσιο της καθημερινότητας των παιδιών και των παιδαγωγών στον βρεφονηπιακό σταθμό. Ειδικότερα, οι εκπαιδευόμενοι/ες εξετάζουν ζητήματα, όπως: (α) πρωινή προσέλευση των παιδιών και τρόποι υποδοχής, (β) επικοινωνία με τους γονείς/συνοδούς-πληροφορίες, (γ) τακτοποίηση του χώρου και ενίσχυση της αυτονομίας των παιδιών, (δ) ο ρόλος του/της παιδαγωγού κατά τη διάρκεια των δράσεων και του παιχνιδιού, (ε) η ώρα των γευμάτων, (στ) συνοδεία στο μπάνιο/τουαλέτα και ενίσχυση της αυτονομίας των παιδιών, (ζ) ρουτίνες: είδη, σημασία, παραδείγματα, (η) παιδαγωγική προσέγγιση για επίλυση συγκρούσεων ανάμεσα στα παιδιά (θ) η ώρα του ύπνου, (ι) αποχώρηση των παιδιών και (ια) μετάβαση και προσαρμογή των παιδιών στον βρεφονηπιακό σταθμό.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- περιγράφουν την καθημερινότητα των παιδιών και των παιδαγωγών στις δομές αγωγής και φροντίδας ,
- αναγνωρίζουν τον ρόλο τους στις διάφορες εκφάνσεις της καθημερινότητας στις δομές αγωγής και φροντίδας
- προσδιορίζουν τους παράγοντες που συμβάλλουν στην ομαλή μετάβαση και προσαρμογή των παιδιών από το σπίτι στις δομές αγωγής και φροντίδας ,
- επικοινωνούν αποτελεσματικά με τους γονείς/συνοδούς για πληροφορίες που αφορούν την καθημερινότητα του παιδιού,
- δημιουργούν κλίμα καλοσωρίσματος κατά την πρωινή προσέλευση των παιδιών,
- οργανώνουν τις ώρες των γευμάτων, του ύπνου και της ανάπαυσης καλύπτοντας τη σωματική και συναισθηματική ασφάλεια των παιδιών,
- εκτιμούν τη σημασία των ρουτίνων στην καθημερινότητα των παιδιών,
- επιλύουν τυχόν συγκρούσεις μέσα από παιδαγωγικές προσεγγίσεις,
- εφαρμόζουν κατάλληλες παιδαγωγικές πρακτικές για τη μετάβαση και την προσαρμογή των παιδιών,

- ενθαρρύνουν την ανεξαρτησία και την αυτονομία των παιδιών μέσα από την καθημερινότητα στις δομές αγωγής και φροντίδας ,
  - οργανώνουν κατάλληλα την καθημερινότητα στις δομές αγωγής και φροντίδας στοχεύοντας στην ομαλή ανάπτυξη του παιδιού.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2)

2.2.Γ. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας περιγράφει τη γνωστική, ψυχοσυναισθηματική, ψυχοκοινωνική και γλωσσική ανάπτυξη του ατόμου κατά τη νηπιακή ηλικία. Αναλύονται οι θεωρίες των Piaget και Vygotsky. Μελετώνται θέματα που αφορούν στην ανάπτυξη του ατόμου κατά τη νηπιακή ηλικία όπως: η επίδραση της οικογένειας στην ανάπτυξη του νηπίου, η ανάπτυξη των διαπροσωπικών σχέσεων κατά τη νηπιακή ηλικία, η διαφοροποίηση του ρόλου του φύλου και η διαμόρφωση του φύλου, η παιδική επιθετικότητα, οι φόβοι στην νηπιακή ηλικία. Επιπλέον, στο πλαίσιο της μαθησιακής ενότητας παρουσιάζονται θέματα όπως η ανάπτυξη της ηθικής αυτονομίας, το παιχνίδι στη νηπιακή ηλικία και η συμβολή του στην ανάπτυξη του παιδιού, παράγοντες που διευκολύνουν ή δυσχεραίνουν την ανάπτυξη, τα βασικά πλαίσια της ανάπτυξης στη νηπιακή ηλικία (οικογένεια, κοινότητα, πλαίσια αγωγής).

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- περιγράφουν τα στάδια της γνωστικής, ψυχοσυναισθηματικής και ψυχοκοινωνικής ανάπτυξης του νηπίου,
- αναγνωρίζουν την επίδραση της οικογένειας στην ανάπτυξη του παιδιού,
- ορίζουν τις έννοιες της παιδικής επιθετικότητας και των παιδικών φόβων,
- διακρίνουν τα χαρακτηριστικά της σκέψης του νηπίου,
- εξηγούν τις ψυχολογικές διεργασίες για τη διαμόρφωση του φύλου,
- συσχετίζουν τα βασικά σημεία συμπεριφοράς του παιδιού σύμφωνα με τα αναπτυξιακά στάδια,
- εκτιμούν τη σημασία του παιδικού παιχνιδιού για την ανάπτυξη των παιδιών,
- εντοπίζουν τους πιθανούς λόγους της παιδικής επιθετικότητας,
- συσχετίζουν τις κοινωνιολογικούς και ψυχολογικούς παράγοντες της οικογένειας με την ανάπτυξη των παιδιών,
- εκτιμούν τον ρόλο των πρώιμων εμπειριών στην ανάπτυξη των παιδιών,

- ο υποστηρίζουν με τις κατάλληλες παιδαγωγικές πρακτικές την ανάπτυξη των παιδιών ακολουθώντας τα στάδια ανάπτυξής τους.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2)

2.2.Δ. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΦΗΓΗΣΗΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Στο πλαίσιο της μαθησιακής ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/ες έρχονται σε επαφή και εξασκούνται σε διαφορετικά είδη αφήγησης και διαφορετικές τεχνικές με βιωματικό τρόπο. Ειδικότερα, αναλύεται η αφήγηση ως βασικό στοιχείο-εργαλείο στην καθημερινή παιδαγωγική πρακτική ενός/μιας παιδαγωγού πρώιμης παιδικής ηλικίας και εξετάζονται τεχνικές που σχετίζονται με: (α) τη χρήση της φωνής, (β) την κίνηση, (γ) τη στάση του σώματος και (δ) τη χρήση της μουσικής κατά την αφήγηση. Επιπλέον, μελετώνται: (α) τα μέρη της αφήγησης: αρχή και κατακλείδες, (β) τα στοιχεία της αφήγησης: ρυθμός, ένταση, πρόσοψη (οργάνωση και εικόνα), φωνές, χρόνος, (γ) η προετοιμασία του αφηγητή και (δ) η σκηνοθεσία. Επίσης, οι εκπαιδευόμενοι/ες αναζητούν, μελετούν και αναλύουν αφηγήσεις από Έλληνες αφηγητές που υπάρχουν στο διαδίκτυο και επιχειρούν οι ίδιοι/ίδιες να αφηγηθούν ιστορίες, παραμύθια, νανουρίσματα και ταχταρίσματα. Τέλος, μελετάται η χρήση της αφήγησης σε άλλες τέχνες, όπως κουκλοθέατρο, δραματοποίηση, θέατρο σκιών, μαριονέτες κ.λπ. και τα παραμύθια από διαφορετικούς λαούς.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- ο αναγνωρίζουν τη σημασία της αφήγησης στην καθημερινή παιδαγωγική πρακτική με παιδιά πρώιμης παιδικής ηλικίας,
- ο σχεδιάζουν διαφορετικά είδη αφηγήσεων,
- ο αναφέρουν τα στάδια της αφήγησης,
- ο εντοπίζουν στο διαδίκτυο αφηγήσεις Ελλήνων αφηγητών,
- ο οργανώνουν διάφορα είδη αφήγησης,
- ο καθιερώνουν την αφήγηση ως στοιχείο της καθημερινής ζωής των παιδιών στους χώρους αγωγής και φροντίδας ,
- ο αξιολογούν το είδος και την τεχνική της αφήγησης σε σχέση με τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα του παιδιού,
- ο δημιουργούν τις κατάλληλες συνθήκες για την αφήγηση παραμυθιών,
- ο ενσωματώνουν την αφήγηση σε άλλες τέχνες (κουκλοθέατρο, θέατρο σκιών, μαριονέτες),
- ο επιλέγουν τεχνικές αφήγησης ανάλογα με το κείμενο και την ηλικία των παιδιών,
- ο υιοθετούν την αφήγηση παραμυθιών από διάφορους λαούς και χώρες ως στοιχείο προσέγγισης της πολιτισμικής διαφορετικότητας,

- υποστηρίζουν τη σημασία της αφήγησης, της χρήσης του παραδοσιακού λόγου και της διάδοσής του (παραδοσιακά παραμύθια, νανουρίσματα, ταχταρίσματα).
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θεωρία (0), Εργαστήριο (2), Σύνολο (2)

2.2.E. ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ, ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**
Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας αφορά την εξοικείωση των εκπαιδευόμενων με κατασκευές και χειροτεχνίες από διάφορα υλικά (π.χ. κάνσον, χαρτόνι οντουλέ, γκοφρέ, γλασέ κ.ά.) που μπορούν να αξιοποιήσουν στο πλαίσιο των δομών αγωγής και φροντίδας για παιδιά πρώιμης παιδικής ηλικίας. Ειδικότερα, οι εκπαιδευόμενοι/ες έρχονται σε επαφή με: (α) την τεχνική και τα είδη του κολάζ (επίπεδο, ανάγλυφο, μεικτό, φωτοκολάζ), (β) το ψηφιδωτό, (γ) τις κατασκευές από ανακυκλώσιμα υλικά, (δ) τις κατασκευές με υλικά από τη φύση, (ε) τις αιωρούμενες κατασκευές, (στ) την κατασκευή μαλακών παιχνιδιών, (ζ) την τεχνική ντεκουπάζ και (η) τα έργα τέχνης.
- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**
Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:
  - διακρίνουν τα διάφορα υλικά χειροτεχνίας,
  - επιλέγουν διάφορες τεχνικές για την κατασκευή εικαστικών έργων και χειροτεχνιών,
  - εξηγούν την κατάλληλη χρήση των υλικών χειροτεχνίας λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά τους,
  - εφαρμόζουν την τεχνική του κολάζ και του ψηφιδωτού σε χειροτεχνίες,
  - χρησιμοποιούν ανακυκλώσιμα υλικά και υλικά από τη φύση για κατασκευές,
  - συνθέτουν αιωρούμενες κατασκευές με διάφορα υλικά και υφές,
  - κατασκευάζουν μαλακά παιχνίδια για βρέφη και μικρά παιδιά,
  - εφαρμόζουν την τεχνική ντεκουπάζ σε διάφορες επιφάνειες,
  - αξιοποιούν κατάλληλα έργα τέχνης ως παιδαγωγικό μέσο για εικαστικές δραστηριότητες σε παιδιά πρώιμης παιδικής ηλικίας,
  - υποστηρίζουν τη συμβολή των κατασκευών και των χειροτεχνιών για την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών πρώιμης παιδικής ηλικίας,
  - υπερασπίζονται την ελεύθερη έκφραση των παιδιών μέσα από τις εικαστικές δραστηριότητες.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θεωρία (0), Εργαστήριο (2), Σύνολο (2)

2.2.ΣΤ. ΜΟΥΣΙΚΟΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας εστιάζει στην κίνηση κατά τη διάρκεια ενός ήχου ή μιας μελωδίας/τραγουδιού και στη χρήση του σώματος ως μέσου έκφρασης. Ειδικότερα, οι εκπαιδευόμενοι/ες μελετούν τις βασικές αρχές του μουσικού, του κινητικού και του χορευτικού αυτοσχεδιασμού, τους τρόπους αξιοποίησης των ηχο-ιστοριών και των μουσικών παραμυθιών σε παιδιά πρώιμης παιδικής ηλικίας, την έκφραση των συναισθημάτων μέσω της κατάλληλης μουσικής και τους τρόπους κατασκευής αυτοσχέδιων μουσικών οργάνων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην παιδαγωγική πράξη. Παράλληλα, εξερευνούν σωματικά τις έννοιες του χώρου, του χρόνου και της δύναμης στην ανθρώπινη κίνηση.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- αναγνωρίζουν τη σημασία της κίνησης ως μέσου έκφρασης,
- ορίζουν τη μορφή και το περιεχόμενο της ηχο-ιστορίας,
- περιγράφουν τις βασικές αρχές του μουσικού αυτοσχεδιασμού,
- τραγουδούν νανουρίσματα, παραδοσιακά και έντεχνα,
- χρησιμοποιούν ένα διευρυμένο κινησιολογικό λεξιλόγιο (ποικιλία κινήσεων),
- χρησιμοποιούν την κίνηση και τη μουσική ως μέσο μη λεκτικής επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης,
- δημιουργούν αυτοσχέδιες κινητικές ιστορίες σε συνδυασμό με την ανάλογη μουσική,
- μετατρέπουν μια ιστορία σε ηχο-ιστορία,
- προσαρμόζουν τα μουσικά παραμύθια ανάλογα με την ηλικία των παιδιών που απευθύνονται,
- δραματοποιούν τα συναισθήματά τους μέσω της μουσικής, του τραγουδιού και της κίνησης,
- κατασκευάζουν αυτοσχέδια μουσικά όργανα από άχρηστο υλικό ή υλικό από τη φύση,
- παροτρύνουν τα παιδιά της πρώιμης παιδικής ηλικίας να χρησιμοποιούν το σώμα τους ως μέσο έκφρασης και να αποκτήσουν συνείδηση της κίνησής τους,
- οργανώνουν κατάλληλες δραστηριότητες μουσικοκινητικού αυτοσχεδιασμού σύμφωνα με το αναπτυξιακό στάδιο των παιδιών.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (2), Σύνολο (2)

2.2.Z. ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ ΣΕ ΒΡΕΦΗ ΚΑΙ ΝΗΠΙΑ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας αφορά στην αναγνώριση και την εκτίμηση μιας επείγουσας κατάστασης, στην ακολουθία των ενεργειών σε επείγουσες καταστάσεις, στην εξάσκηση των εκπαιδευόμενων στην παροχή Πρώτων Βοηθειών και στον ορθό τρόπο κλήσης σε κέντρο βοήθειας. Υλοποιούνται ασκήσεις επίδειξης για την παροχή Πρώτων Βοηθειών σε βρέφη και νήπια, σχετικά με τα ακόλουθα: (α) βασική υποστήριξη ζωής, (β) καρδιοπνευμονική αναζωογόνηση, (γ) θέση ανάνηψης, (δ) πνιγμονή (εισρόφηση ξένου αντικειμένου), (ε) παιδικά ατυχήματα (τραυματισμοί οφθαλμών, κεφαλής, κτλ.) και περίδεση τραύματος, (ζ) αιμορραγίες, (η) πυρετός, πυρετικοί σπασμοί, επιληπτικοί σπασμοί, (θ) άσθμα, (ι) εγκαύματα, (ια) αλλεργικό σοκ, (ιβ) διάρροια και εμετοί, (ιγ) ηλεκτροπληξία, (ιδ) δηλητηριάσεις, (ιε) θερμοπληξία/υποθερμία και (ιστ) δήγματα εντόμων.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- αναγνωρίζουν τις βασικές αρχές και τους στόχους των Πρώτων Βοηθειών,
  - περιγράφουν τη σωστή ακολουθία των ενεργειών για την παροχή Πρώτων Βοηθειών,
  - ανακαλούν στη μνήμη τους τον απαραίτητο εξοπλισμό για το φαρμακείο Πρώτων Βοηθειών,
  - ελέγχουν τα βασικά σημεία υποστήριξης ζωής,
  - εκτελούν τις απαραίτητες ενέργειες για την απόφραξη των αεροφόρων αγωγών,
  - εφαρμόζουν την καρδιοπνευμονική αναζωογόνηση σε βρέφη και νήπια,
  - αξιολογούν τη σοβαρότητα ενός τραυματισμού στα βρέφη και τα νήπια,
  - εφαρμόζουν τις Πρώτες Βοήθειες σε παιδικά ατυχήματα,
  - αντιμετωπίζουν μια πληθώρα απειλητικών -ή όχι- καταστάσεων για τη ζωή των βρεφών και των νηπίων,
  - συνεργάζονται με άλλα άτομα για την παροχή Πρώτων Βοηθειών.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θεωρία (0), Εργαστήριο (2), Σύνολο (2)

2.2.Η. ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ Η/Υ

• **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας εστιάζει στην εξοικείωση των εκπαιδευόμενων με τις βασικές λειτουργίες του ηλεκτρονικού υπολογιστή. Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι/ες έρχονται σε επαφή με τη χρήση προγραμμάτων επεξεργασίας κειμένου, υπολογιστικών φύλλων, παρουσιάσεων και το διαδίκτυο.

• **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι /ες θα είναι ικανοί/ές να:

- αναγνωρίζουν τα βασικά μέρη ενός ηλεκτρονικού υπολογιστή,
- οργανώνουν αρχεία σε φακέλους,
- αποθηκεύουν/διαγράφουν αρχεία στον ηλεκτρονικό υπολογιστή,
- χρησιμοποιούν πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένου,
- χειρίζονται πρόγραμμα υπολογιστικών φύλλων,
- δημιουργούν παρουσιάσεις με τη χρήση αντίστοιχου προγράμματος,
- χρησιμοποιούν το διαδίκτυο για εύρεση πληροφοριών,
- χειρίζονται το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο,
- τροποποιούν τη μορφή των αρχείων,
- υποστηρίζουν τη χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή για την επικοινωνία τους με άλλα άτομα,
- αναγνωρίζουν τις διευκολύνσεις που παρέχει ο ηλεκτρονικός υπολογιστής στον σύγχρονο τρόπο ζωής.

• **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (2), Σύνολο (2)

2.2.Θ. ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ Β' ΕΞΑΜΗΝΟΥ

• **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας θα βοηθήσει τους εκπαιδευόμενους/ες να κατανοήσουν το πλαίσιο της καθημερινότητας στην αγωγή και φροντίδα των παιδιών πρώιμης παιδικής ηλικίας. Ειδικότερα, οι εκπαιδευόμενοι/ες κατά τη διάρκεια της παρουσίας τους στις δομές αγωγής και φροντίδας διατηρούν portfolio με απλές δραστηριότητες που σχεδιάζουν και υλοποιούν υπό την εποπτεία των υπεύθυνων παιδαγωγών ή/και των εκπαιδευτών. Οι δραστηριότητες αυτές μπορούν να συνδέονται και με το περιεχόμενο των υπόλοιπων μαθημάτων που παρακολουθούν (π.χ. αφήγηση παραμυθιών, μουσικοκινητική αγωγή) ή έχουν παρακολουθήσει.

• **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι /ες θα είναι ικανοί/ές να:

- αναγνωρίζουν τη σημασία της αγωγής και φροντίδας των παιδιών πρώιμης παιδικής ηλικίας,
- διακρίνουν τους παράγοντες που λαμβάνουν υπόψη τους κατά τον σχεδιασμό δραστηριοτήτων,
- περιγράφουν τα στάδια υλοποίησης των δραστηριοτήτων που σχεδιάζουν,
- σχεδιάζουν απλές δραστηριότητες σύμφωνα με την ηλικία των παιδιών,
- υλοποιούν απλές δραστηριότητες στις δομές αγωγής και φροντίδας
- συνεργάζονται με τους υπεύθυνους παιδαγωγούς στην καθημερινή φροντίδα των παιδιών (π.χ. γεύματα, καθαριότητα, ύπνος κ.ά.),
- αφηγούνται παραμύθια στα παιδιά,
- τραγουδούν παιδικά τραγούδια με τα παιδιά,
- χρησιμοποιούν κατάλληλες εικαστικές δραστηριότητες σύμφωνα με την ηλικία των παιδιών,
- ενθαρρύνουν τα παιδιά να συμμετέχουν σε δραστηριότητες,
- αποδέχονται ότι κάθε παιδί έχει τον δικό του ρυθμό κατά την υλοποίηση διαφόρων δραστηριοτήτων.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θεωρία (0), Εργαστήριο (4), Σύνολο (4)

2.3. ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄

2.3.Α. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας αφορά στον σχεδιασμό και την οργάνωση παιδαγωγικών δράσεων στην πρώιμη παιδική ηλικία. Ο σχεδιασμός, η οργάνωση και η εφαρμογή παιδαγωγικών δράσεων που λαμβάνουν υπόψη τα στάδια ανάπτυξης του παιδιού και τα χαρακτηριστικά της ηλικίας, καθώς και τις ανάγκες των παιδιών και τα ενδιαφέροντά τους είναι ζωτικής σημασίας για την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών. Κατά τη διάρκεια της μαθησιακής ενότητας παρουσιάζονται στους/στις εκπαιδευόμενους/ες αναλυτικά τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη για τον σχεδιασμό και την οργάνωση παιδαγωγικών δράσεων, προκειμένου να επιτευχθεί η αυτόβουλη συμμετοχή των παιδιών. Επιπλέον, η διατήρηση της προσοχής των παιδιών κατά τη διάρκεια μιας δράσης, είναι ένας από τους σημαντικούς παράγοντες για να οδηγηθούν στη μάθηση. Το γεγονός αυτό υπαγορεύει ότι οι παιδαγωγικές δράσεις θα πρέπει να ανταποκρίνονται στα ηλικιακά χαρακτηριστικά, τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των παιδιών, δημιουργώντας και ενισχύοντας την επιθυμία να συμμετέχουν ενεργά με δική τους βούληση. Στο εργαστηριακό μέρος της μαθησιακής ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα κληθούν ατομικά και ομαδικά να δουλέψουν σε υποθετικά σενάρια σχεδιάζοντας και οργανώνοντας δράσεις - λαμβάνοντας υπόψη διάφορες συνθήκες, όπως τα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της ηλικίας των παιδιών (π.χ., δράσεις για βρέφη, δράσεις για μεγαλύτερα παιδιά), τον χώρο

(δράσεις σε εσωτερικό ή εξωτερικό χώρο), τη δομή (δομές αγωγής και φροντίδας, δομές κλειστού τύπου-ιδρύματα ή δομές προσφύγων κ.ο.κ.).

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι /ες θα είναι ικανοί/ές να:

- ανακαλούν τις αρχές οργάνωσης των παιδαγωγικών δράσεων,
- περιγράφουν τα στάδια ανάπτυξης του παιδιού,
- αναγνωρίζουν τη σημασία των χαρακτηριστικών της ηλικίας, των αναγκών και των ενδιαφερόντων των παιδιών για τον σχεδιασμό και την οργάνωση παιδαγωγικών δράσεων,
- υποστηρίζουν τη σημασία της δημιουργικής απασχόλησης των παιδιών,
- προσαρμόζουν στην ηλικία, τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των παιδιών καινοτόμες παιδαγωγικές δράσεις από το διαδίκτυο,
- επιλέγουν παιδαγωγικές δράσεις σύμφωνα με τις αρχές της παιδαγωγικής επιστήμης για την ολιστική ανάπτυξη των παιδιών,
- σχεδιάζουν ποικίλες παιδαγωγικές δράσεις σε εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους προάγοντας την αυτονομία και την ενεργή συμμετοχή του παιδιού,
- σχεδιάζουν παιδαγωγικές δράσεις που είναι κατάλληλες για την ηλικία των παιδιών που έχουν στη φροντίδα τους, τον χώρο στον οποίο βρίσκονται, τη δομή στην οποία εργάζονται,
- επιδεικνύουν σεβασμό στην ανάγκη των παιδιών για παιχνίδι και ελεύθερη κίνηση,
- οργανώνουν ομαδικές ή ατομικές δράσεις σύμφωνα με τις ανάγκες των παιδιών,
- προβαίνουν σε διορθώσεις των δράσεων αξιολογώντας την αποτελεσματικότητά τους και την απήχησή τους,
- δημιουργούν τις κατάλληλες συνθήκες προκειμένου τα μεγαλύτερα παιδιά να συμμετέχουν στον σχεδιασμό και την οργάνωση των δράσεων,
- ενθαρρύνουν το παιχνίδι του παιδιού, ώστε να είναι μια επικοινωνιακή δράση και θετική εμπειρία για το ίδιο,
- υιοθετούν τις σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις στην προαγωγή του παιχνιδιού,
- ενθαρρύνουν το παιδί να συμμετέχει, να παίρνει πρωτοβουλίες και να επιλέγει παιχνίδια και δράσεις με τις οποίες επιθυμεί να ασχοληθεί.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (1), Εργαστήριο (1), Σύνολο (2)

2.3.B. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας θα βοηθήσει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες να συνειδητοποιήσουν τη σημασία και τη σπουδαιότητα της οργάνωσης του χώρου και του παιδαγωγικού υλικού στην επίτευξη των στόχων της αγωγής της πρώιμης παιδικής ηλικίας. Ειδικότερα, ορίζονται και ερμηνεύονται ο χώρος και το παιδαγωγικό υλικό ως παιδαγωγικά περιβάλλοντα μάθησης και ολιστικής ανάπτυξης και αναλύονται οι παράγοντες που οφείλει να λάβει υπόψη του/της ο/η παιδαγωγός για την οργάνωση του χώρου και την ανάπτυξη του παιδαγωγικού υλικού. Επίσης, μελετώνται: (α) η συμβολή της οργάνωσης του χώρου στην αυτονομία των παιδιών πρώιμης παιδικής ηλικίας και στη μάθηση, (β) η αξιοποίηση του πατώματος ως παιδαγωγικό περιβάλλον, (γ) ο χώρος για παιδιά μέχρι δύο ετών και οι χώροι για μεγαλύτερα παιδιά, (δ) οι ανοιχτές τάξεις ως διαφορετική παιδαγωγική προσέγγιση, (ε) το παιδαγωγικό υλικό για βρέφη και νήπια και η αξιοποίησή του, (στ) το φυσικό υλικό (νερό, χώμα, λάσπη, βότσαλα, ξύλα), η προσφορά του και η συμβολή της επαφής με τη φύση για την ανάπτυξη του παιδιού, (ζ) το άχρηστο υλικό και η χρήση του ως παιδαγωγικό υλικό και (η) η κατασκευή παιδαγωγικού υλικού από τον/την παιδαγωγό (αξιοποίηση ιδεών από το διαδίκτυο).

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι /ες θα είναι ικανοί/ές να:

- ερμηνεύουν τον όρο παιδαγωγικό υλικό,
- αναγνωρίζουν τη σημασία της οργάνωσης του χώρου και του παιδαγωγικού υλικού για την ανάπτυξη και τη μάθηση στην πρώιμη παιδική ηλικία,
- περιγράφουν τις κατηγορίες παιδαγωγικού υλικού,
- εφαρμόζουν τις παιδαγωγικές αρχές για την οργάνωση του χώρου σε δομές αγωγής και φροντίδας ,
- εξετάζουν τα χαρακτηριστικά του παιδαγωγικού υλικού για διαφορετικές ηλικίες,
- οργανώνουν τον χώρο για βρέφη και μεγαλύτερα παιδιά,
- επιλέγουν παιδαγωγικό υλικό λαμβάνοντας υπόψη τα ηλικιακά χαρακτηριστικά και τα ενδιαφέροντα των παιδιών,
- δημιουργούν παιδαγωγικά περιβάλλοντα για παιδιά πρώιμης παιδικής ηλικίας λαμβάνοντας υπόψη τις βασικές παιδαγωγικές αρχές,
- ανακαλύπτουν ιδέες για κατασκευή παιδαγωγικού υλικού,
- αιτιολογούν την επιλογή της οργάνωσης του χώρου και της ανάπτυξης του παιδαγωγικού υλικού,
- υιοθετούν σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις σχετικά με την προσφορά παιδαγωγικού υλικού και της οργάνωσης του χώρου,

- ενθαρρύνουν την αξιοποίηση του ανακυκλώσιμου υλικού ως ευκαιρία καλλιέργειας για την απόκτηση περιβαλλοντικής συνείδησης από την πρώιμη παιδική ηλικία.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2)

2.3.Γ. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΔΟΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ ΠΡΩΙΜΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας αναφέρεται σε ζητήματα που απασχολούν την οργάνωση και τη λειτουργία των Δομών Αγωγής Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας, όπως για παράδειγμα, οι Βρεφονηπιακοί Σταθμοί και τα Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης (ΚΔΑΠ). Ειδικότερα, οι εκπαιδευόμενοι/ες μελετούν: (α) τη διαχρονική εξέλιξη της ίδρυσης των Δομών Αγωγής Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας, (β) τον τρόπο λειτουργίας κάθε Δομής – οργανωτικός σχεδιασμός, (γ) τον πρότυπο κανονισμό λειτουργίας των Δημοτικών Βρεφονηπιακών Σταθμών, (δ) τον κανονισμό λειτουργίας των Ιδιωτικών Βρεφονηπιακών Σταθμών και άλλων Δομών Αγωγής Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας, (ε) τις βασικές κανονιστικές και νομοθετικές διατάξεις για την ίδρυση Δομών Αγωγής Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας (π.χ. κριτήρια επιλογής χώρου, λειτουργική διαρρύθμιση, διατάξεις ασφαλείας, κ.α.), (στ) την έννοια του προγραμματισμού στο πλαίσιο κάθε Δομής, (ζ) τα κριτήρια αξιολόγησης της ποιότητας των Δομών Αγωγής Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας και (η) τις βασικές αρχές, τα κριτήρια και τον τρόπο αξιολόγησης του παιδαγωγικού έργου.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- εξηγούν τη διαχρονική εξέλιξη των Δομών Αγωγής Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας,
- περιγράφουν τον οργανωτικό σχεδιασμό των Δομών Αγωγής Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας,
- ερμηνεύουν τις βασικές κανονιστικές και νομοθετικές διατάξεις για την ίδρυση Δομών Αγωγής Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας,
- εφαρμόζουν τον αντίστοιχο κανονισμό λειτουργίας για κάθε Δομή Αγωγής Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας,
- αιτιολογούν τα κριτήρια επιλογής χώρου για την ίδρυση Δομών Αγωγής Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας,
- επιλέγουν τον κατάλληλο εξοπλισμό για τη διαρρύθμιση του χώρου ανάλογα με τις ηλικίες των παιδιών,
- δημιουργούν χώρους ασφαλείς για τα παιδιά,
- αναλύουν τα κριτήρια αξιολόγησης της ποιότητας των Δομών Αγωγής Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας,
- εκτιμούν τη σημασία της αξιολόγησης του παιδαγωγικού έργου,

- αναγνωρίζουν τη σημασία του προγραμματισμού για την ομαλή λειτουργία των Δομών Αγωγής Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας,
  - συνεργάζονται με άλλα άτομα σε Δομές Αγωγής Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας ακολουθώντας τις βασικές αρχές της οργάνωσης και λειτουργίας που ισχύουν σε κάθε περίπτωση.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2)

2.3.Δ. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας αφορά την εισαγωγή στις έννοιες, το περιεχόμενο και τους σκοπούς της Ειδικής Αγωγής. Ειδικότερα, εξετάζεται η διαχρονική εξέλιξη της Ειδικής Αγωγής και η κατάσταση στην Ελλάδα, καθώς και οι δομές και η λειτουργία τους στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Στη συνέχεια, γίνεται αναφορά στην ταξινόμηση των ατόμων με ειδικές ανάγκες και αναλύεται η σημασία της διεπιστημονικότητας στην αξιολόγηση του ατόμου και ειδικότερα για τα παιδιά. Αναδεικνύεται η σημασία της έγκαιρης διάγνωσης και της πρώιμης παρέμβασης, η παιδαγωγική προσέγγιση των μικρών παιδιών με αναπηρία, όπως και των χαρισματικών και ταλαντούχων παιδιών. Δίνεται έμφαση στις σύγχρονες τάσεις της Ειδικής Αγωγής (συνεκπαίδευση, συμπερίληψη, παράλληλη στήριξη), καθώς επίσης και στην ανάγκη της υποστήριξης και της συνεργασίας με την οικογένεια. Τέλος, αναλύεται η κοινωνική διάσταση του προβλήματος και γίνεται αναφορά στα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- ορίζουν την έννοια, τους σκοπούς και το περιεχόμενο της Ειδικής Αγωγής,
- προσδιορίζουν τα βασικά στοιχεία για τη φύση των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών,
- περιγράφουν το πλαίσιο της Ειδικής Αγωγής στην Ελλάδα,
- εφαρμόζουν κατάλληλες παιδαγωγικές πρακτικές για να προσεγγίσουν τα παιδιά με αναπηρία,
- ανιχνεύουν τα στοιχεία των μη τυπικών συμπεριφορών,
- αναπτύσσουν τη φιλοσοφία των σύγχρονων τάσεων της Ειδικής Αγωγής,
- διακρίνουν τα βασικά χαρακτηριστικά των χαρισματικών και των ταλαντούχων παιδιών,
- εκτιμούν τη σημασία της έγκαιρης διάγνωσης των τυχόν αποκλίσεων του παιδιού και της πρώιμης παρέμβασης για την ανάπτυξή του,
- συνεργάζονται με την οικογένεια στο πλαίσιο της Ειδικής Αγωγής,
- αναγνωρίζουν τη σημασία της κατάρτισης των παιδαγωγών σε ζητήματα Ειδικής Αγωγής,

- υποστηρίζουν τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2)

2.3.Ε. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΨΥΧΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας αφορά στις διαφορετικές αποκλίσεις από την τυπική ανάπτυξη των μικρών παιδιών, καθώς και στους παράγοντες ή τις διαδικασίες που συμβάλλουν στο να εκδηλωθούν. Αναλύεται επίσης, η σημασία της έγκαιρης αναγνώρισης της απόκλισης για την οργάνωση της πρώιμης παρέμβασης. Συγκεκριμένα μελετώνται: (α) οι διαταραχές του Αυτιστικού φάσματος (ΔΑΦ), (β) οι διαταραχές λόγου και ομιλίας, (γ) ο τραυλισμός, (δ) η διαταραχή ελλειμματικής προσοχής και υπερκινητικότητα. (ΔΕΠ-Υ), (ε) η νοητική αναπηρία, (στ) ειδικές μαθησιακές διαταραχές, (ζ) οι διαταραχές άγχους και η ιδεοψυχαναγκαστική διαταραχή στα παιδιά, (η) η εναντιωτική προκλητική διαταραχή και (θ) οι διαταραχές απέκκρισης.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- ορίζουν το αντικείμενο και τις βασικές έννοιες της ψυχοπαθολογίας,
  - περιγράφουν τα χαρακτηριστικά των αναπτυξιακών διαταραχών,
  - εξηγούν τα αίτια των αναπτυξιακών διαταραχών,
  - διακρίνουν τα όρια της τυπικής και μη τυπικής συμπεριφοράς,
  - συγκρίνουν τα θεωρητικά μοντέλα που μελετούν τη μη τυπική ανάπτυξη,
  - αναλύουν τη χρησιμότητα και τις αδυναμίες των συστημάτων ταξινόμησης των ψυχικών διαταραχών,
  - κατηγοριοποιούν τις μαθησιακές διαταραχές μελετώντας τα χαρακτηριστικά τους,
  - αναδεικνύουν τις διαφορετικές διαστάσεις των διαταραχών αυτιστικού φάσματος,
  - ανιχνεύουν τους παράγοντες που συμβάλλουν στις διαταραχές συμπεριφοράς,
  - συνεργάζονται με διεπιστημονικές ομάδες για τη διαχείριση ατόμων με προβλήματα ανάπτυξης,
  - υποστηρίζουν τη διαφορετικότητα των ατόμων με προβλήματα ανάπτυξης.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2)

2.3.ΣΤ. ΜΟΥΣΙΚΗ, ΡΥΘΜΟΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας αφορά την εξέταση της σχέσης μεταξύ του ήχου (μουσική, αρμονία), του ρυθμού και της αρμονικής λειτουργίας του σώματος στον χώρο και τον χρόνο και την αξιοποίησή της στην αγωγή και φροντίδα των παιδιών πρώιμης παιδικής ηλικίας. Ειδικότερα, οι εκπαιδευόμενοι/ες μελετούν τους τρόπους απόδοσης του ρυθμού μέσω της κίνησης, το σύστημα ρυθμικής Dalcroze και το σύστημα μουσικοκινητικής αγωγής Orff. Μαθαίνουν την έννοια του χώρου, του χρόνου και της δύναμης και είναι σε θέση να οργανώνουν μικρές «χορογραφίες» πάνω σε παιδικά τραγούδια και απλές μουσικές φόρμες.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι /ες θα είναι ικανοί/ές να:

- αναγνωρίζουν τα βασικά στοιχεία του ρυθμού,
- διακρίνουν το μέτρο σε μια μουσική μελωδία,
- περιγράφουν τις βασικές αρχές, τις τεχνικές και τα μέσα του συστήματος ρυθμικής Dalcroze,
- ορίζουν τη μεθοδολογική προσέγγιση της μουσικοκινητικής αγωγής του Orff,
- χρησιμοποιούν κατάλληλες παιδαγωγικές πρακτικές (ρυθμικά κτυπήματα, ρυθμός του λόγου, ρυθμική κίνηση) σε δράσεις για την προσέγγιση της έννοιας του ρυθμού σε παιδιά πρώιμης παιδικής ηλικίας,
- προετοιμάζουν παιδαγωγικές δράσεις για τη σύνδεση χορού και μουσικής,
- προσαρμόζουν τις μουσικο-παιδαγωγικές τους πρακτικές σύμφωνα με τα υλικά και τα μουσικά όργανα που έχουν διαθέσιμα,
- αξιοποιούν τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά των παιδιών να αποδώσουν τη σχέση μουσικής, ρυθμού, χορού και κίνησης,
- ενσωματώνουν την τεχνική της μίμησης και του αυτοσχεδιασμού για την προσέγγιση του χορού, της μουσικής, του ρυθμού και της κίνησης στα παιδιά πρώιμης παιδικής ηλικίας,
- αξιοποιούν τη δημιουργική ακρόαση για την ανάδειξη διαφορετικών προσεγγίσεων της μουσικής και του ρυθμού,
- οργανώνουν μικρές χορογραφίες με απλές κινήσεις, με συνοδεία μουσικής, ρυθμού, τραγουδιού ή με παραγωγή ήχων,
- ενθαρρύνουν τη δημιουργικότητα και την ελεύθερη έκφραση των παιδιών μέσα από τον συνδυασμό του χορού, της μουσικής, του ρυθμού και της κίνησης,
- οργανώνουν κατάλληλα ρυθμικά παιχνίδια σύμφωνα με το αναπτυξιακό στάδιο των παιδιών.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (2), Σύνολο (2)

2.3.Z. ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟ ΚΑΙ ΘΕΑΤΡΟ ΣΚΙΩΝ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας αφορά τη γνωριμία των εκπαιδευόμενων με την ιστορία του κουκλοθεάτρου και του θεάτρου σκιών, τον σκοπό και τα αντικείμενα που χρησιμοποιούνται σε αυτό το είδος θεάτρου (κούκλες, φιγούρες κ.ά.). Όσον αφορά το κουκλοθέατρο, οι εκπαιδευόμενοι/ες εξασκούνται: (α) στην κατασκευή διαφόρων ειδών κούκλας (π.χ. μαριονέτα, γαντόκουκλα, δακτυλόκουκλα, μαρότα, αυτοσχέδια, από ανακυκλώσιμα υλικά, κτλ.), (β) στον σχεδιασμό του ρουχισμού της κούκλας, (γ) στην κατασκευή σκηνικών για το κουκλοθέατρο, (δ) στη συγγραφή ιστορίας για κουκλοθεατρική παράσταση, (ε) στην εμψύχωση της κούκλας, (στ) στην εμψύχωση αντικειμένων και (ζ) στον αυτοσχεδιασμό. Όσον αφορά το θέατρο σκιών, οι εκπαιδευόμενοι/ες έρχονται σε επαφή με ένα ιδιαίτερο λαϊκό παραδοσιακό είδος θεάτρου. Μαθαίνουν την κατασκευή των επίπεδων φιγούρων, την κίνηση και γενικότερα την εμψύχωσή τους. Τέλος, μαθαίνουν να δημιουργούν μια θεατρική παράσταση με διάφορες κούκλες ή άλλα αντικείμενα που απευθύνεται στα μικρά παιδιά.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- ορίζουν τον σκοπό του κουκλοθεάτρου και του θεάτρου σκιών,
- περιγράφουν τη διαχρονική εξέλιξη του κουκλοθεάτρου και του θεάτρου σκιών,
- προσδιορίζουν τα κριτήρια καταλληλότητας για την επιλογή έργων,
- κατασκευάζουν διάφορα είδη κούκλας,
- χρησιμοποιούν κατάλληλες τεχνικές για το ζωντάνεμα της κούκλας,
- δημιουργούν σκηνικά με διάφορα υλικά,
- χειρίζονται κατάλληλα τις διάφορες κούκλες,
- παρουσιάζουν παραμύθια με τη μορφή κουκλοθεάτρου,
- οργανώνουν παράσταση κουκλοθεάτρου και θεάτρου σκιών για παιδιά πρώιμης παιδικής ηλικίας,
- εκτιμούν τη σημασία του κουκλοθεάτρου και του θεάτρου σκιών ως μέσων παιδαγωγικής πρακτικής,
- ενθαρρύνουν την ελεύθερη έκφραση των παιδιών μέσα από το κουκλοθέατρο και το θέατρο σκιών.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θεωρία (0), Εργαστήριο (2), Σύνολο (2)

2.3.Η. ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΚΑΙ ΔΡΑΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας αφορά την προσέγγιση του θεατρικού παιχνιδιού και της δραματοποίησης ως μέσα αγωγής και ψυχαγωγίας για παιδιά της πρώιμης παιδικής ηλικίας και τον ρόλο του/της παιδαγωγού ως εμπυχωτή/τριας. Ειδικότερα, οι εκπαιδευόμενοι/ες μέσω της βιωματικής μάθησης εξοικειώνονται με: (α) τις φάσεις και τις τεχνικές ανάπτυξης του θεατρικού παιχνιδιού, (β) τη σωματική έκφραση, (γ) τα εκφραστικά μέσα, (δ) τον αυτοσχεδιασμό ως πηγή έμπνευσης, (ε) τη δραματοποίηση τραγουδιών/παραμυθιών, (στ) την αξιοποίηση ενός τυχαίου γεγονότος, (ζ) την παντομίμα, (η) τη δημιουργία σκηνικών με διάφορα υλικά και (ι) τις μεταμφιέσεις – κοστούμια.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- ορίζουν τις βασικές αρχές του θεατρικού παιχνιδιού και της δραματοποίησης,
- περιγράφουν τις φάσεις του θεατρικού παιχνιδιού,
- εφαρμόζουν κατάλληλες τεχνικές ανάπτυξης του θεατρικού παιχνιδιού,
- δραματοποιούν μια ιστορία, ένα γεγονός, ένα τραγούδι,
- κατασκευάζουν κοστούμια και σκηνικά από ποικίλα υλικά,
- συνεργάζονται για την πραγματοποίηση ενός θεατρικού παιχνιδιού ή μιας παράστασης,
- αξιοποιούν διάφορες πηγές έμπνευσης στο θεατρικό παιχνίδι και τη δραματοποίηση,
- χρησιμοποιούν το σώμα τους ως μέσο έκφρασης,
- παροτρύνουν τα παιδιά να εκφράζονται μέσα από το θεατρικό παιχνίδι και τη δραματοποίηση,
- υποστηρίζουν τη σημασία του θεατρικού παιχνιδιού και της δραματοποίησης για την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών της πρώιμης παιδικής ηλικίας.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (2), Σύνολο (2)

2.3.Θ. ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ Γ' ΕΞΑΜΗΝΟΥ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας θα βοηθήσει τους εκπαιδευόμενους/ες να εξοικειωθούν με τον σχεδιασμό και την υλοποίηση παιδαγωγικών δράσεων στην πρώιμη παιδική ηλικία. Ειδικότερα, οι εκπαιδευόμενοι/ες διατηρούν portfolio με τις δραστηριότητες που εφαρμόζουν και την ανατροφοδότηση που λαμβάνουν από τα παιδιά. Οι δράσεις αυτές μπορούν να συνδέονται και με το

περιεχόμενο των υπόλοιπων μαθημάτων που παρακολουθούν (π.χ. Κουκλοθέατρο και Θέατρο Σκιών κ.ά.) ή έχουν παρακολουθήσει σε προηγούμενα εξάμηνα.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- επιλέγουν κατάλληλες δράσεις για παιδιά πρώιμης παιδικής ηλικίας,
- αναγνωρίζουν τη σημασία του κατάλληλου παιδαγωγικού υλικού στην ανάπτυξη των παιδιών,
- προσδιορίζουν τον ρόλο τους στην αγωγή και φροντίδα των παιδιών πρώιμης παιδικής ηλικίας,
- συνεργάζονται με τους/τις υπεύθυνους/ες παιδαγωγούς στο πλαίσιο της καθημερινότητας των δομών αγωγής και φροντίδας ,
- συνδυάζουν τις θεωρητικές τους γνώσεις με την πράξη για τον σχεδιασμό κατάλληλων δραστηριοτήτων,
- χρησιμοποιούν κατάλληλα την ανατροφοδότηση που λαμβάνουν από τα παιδιά σχετικά με την υλοποίηση δράσεων,
- αιτιολογούν την επιλογή των δράσεων που εφαρμόζουν,
- οργανώνουν δράσεις κουκλοθέατρου και θεάτρου σκιών,
- αξιοποιούν τον χώρο ως παιδαγωγικό περιβάλλον,
- υιοθετούν κατάλληλες παιδαγωγικές πρακτικές για την αγωγή και φροντίδα παιδιών πρώιμης παιδικής ηλικίας,
- εκτιμούν τη σημασία της ανατροφοδότησης για την ανάπτυξη της επαγγελματικής τους ταυτότητας.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θεωρία (0), Εργαστήριο (4), Σύνολο (4)

2.4. ΕΞΑΜΗΝΟ Δ΄

2.4.A. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΡΑΦΕΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας αφορά στην παρατήρηση και τις καταγραφές της καθημερινότητας των βρεφών και μικρών παιδιών. Η παρατήρηση είναι ένα σημαντικό παιδαγωγικό εργαλείο που επιτρέπει σε όσους ασχολούνται επαγγελματικά με την αγωγή και τη φροντίδα βρεφών και μικρών παιδιών να εντοπίσουν τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των παιδιών, προκειμένου να οργανώσουν μια εξατομικευμένη προσέγγιση αγωγής και φροντίδας, αλλά και να εντοπίσουν πρώιμα σημάδια απειλητικά για την υγεία, την ασφάλεια και την ευεξία των παιδιών. Κατά τη διάρκεια της μαθησιακής ενότητας, παρουσιάζονται διάφορες μέθοδοι και τρόποι παρατήρησης. Στο εργαστηριακό μέρος της μαθησιακής ενότητας και με τη βοήθεια τεχνικών εποπτικών μέσων (όπως βίντεο), οι εκπαιδευόμενοι/ες εξοικειώνονται με τη χρήση των διαφόρων μεθόδων παρατήρησης. Ειδικότερα, γίνεται εφαρμογή των

διαφόρων μεθόδων παρατήρησης που έχουν παρουσιαστεί στο θεωρητικό μέρος του μαθήματος και οι εκπαιδευόμενοι/ες καλούνται να τις συμπληρώσουν και να τις αναλύσουν εξάγοντας συμπεράσματα τα οποία θα τους/τις βοηθήσουν στην οργάνωση του παιδαγωγικού τους έργου -σύμφωνα με τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των παιδιών-, αλλά και στη συνεργασία και επικοινωνία με την οικογένεια, την παιδαγωγική ομάδα ή/και τις διεπιστημονικές ομάδες.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- αναγνωρίζουν τη σημασία της παρατήρησης ως παιδαγωγικού εργαλείου και ως εργαλείου πρώιμης ανίχνευσης σημείων απειλητικών για την υγεία, την ασφάλεια και την ευεξία των παιδιών,
- συμπληρώνουν τις διαφορετικές σχάρες παρατήρησης,
- αναφέρουν τις διαφορετικές μεθόδους παρατήρησης,
- επιλέγουν την πιο κατάλληλη μέθοδο παρατήρησης ανάλογα με τον σκοπό που έχουν θέσει,
- προσαρμόζουν την εκάστοτε σχάρα παρατήρησης ανάλογα με τον σκοπό της παρατήρησής τους,
- αξιολογούν τα αποτελέσματα των καταγραφών τους,
- οργανώνουν την καθημερινότητα των παιδιών, την τάξη, τις παιδαγωγικές δράσεις και το παιδαγωγικό υλικό με βάση τα συμπεράσματα από τις καταγραφές τους,
- αναλύουν τις καταγραφές τους προσπαθώντας να εντοπίσουν τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των παιδιών που έχουν παρατηρήσει,
- εντοπίζουν μέσω των παρατηρήσεων και των καταγραφών σημεία απειλητικά για την υγεία, την ασφάλεια και την ευεξία των παιδιών,
- οργανώνουν τις καταγραφές σε ξεχωριστό φάκελο για κάθε παιδί,
- δημιουργούν τις κατάλληλες συνθήκες για την πραγματοποίηση καταγραφών σε καθημερινή βάση και για όλα τα παιδιά,
- αξιολογούν ποια από τα συμπεράσματα που έχουν εξάγει θα ενσωματώσουν στις ενημερώσεις των γονέων, της παιδαγωγικής ομάδας ή των διεπιστημονικών ομάδων,
- υιοθετούν τους κανόνες δεοντολογίας που σχετίζονται με την εχεμύθεια των πληροφοριών που απορρέουν από τις καταγραφές,
- παροτρύνουν την επίδειξη σεβασμού στις ανάγκες και στα ενδιαφέροντα των παιδιών, όπως αυτά προκύπτουν μέσα από την ανάλυση των καταγραφών.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (1), Εργαστήριο (1), Σύνολο (2)

2.4.B. ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας αφορά στις αλληλεπιδράσεις στην πρώιμη παιδική ηλικία. Η διεθνής έρευνα έχει καταδείξει ότι οι αλληλεπιδράσεις είναι ένας σημαντικός παράγοντας που συμβάλλει στην ολόπλευρη ανάπτυξη βρεφών και μικρών παιδιών και στην ευημερία τους. Ταυτόχρονα, οι αλληλεπιδράσεις αποτελούν κριτήριο αξιολόγησης της ποιότητας δομών αγωγής και φροντίδας. Κατά τη διάρκεια της μαθησιακής ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/ες γνωρίζουν τη σημασία των ποιοτικών αλληλεπιδράσεων, αλλά και τους τρόπους με τους οποίους ένας/μία παιδαγωγός αλληλεπιδρά θετικά με παιδιά πρώιμης παιδικής ηλικίας. Η μαθησιακή ενότητα εστιάζει στις αλληλεπιδράσεις μεταξύ παιδαγωγών-παιδιών, παιδιών με άλλα παιδιά, αλλά και των παιδιών με τον χώρο και τα αντικείμενα, με τα οποία τα παιδιά αλληλεπιδρούν καθημερινά στους χώρους αγωγής και φροντίδας. Επιπλέον, δίνεται έμφαση και στην αλληλεπίδραση μεταξύ παιδαγωγών αλλά και παιδαγωγών-γονέων προς όφελος των παιδιών.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- αναγνωρίζουν τη σημασία της αλληλεπίδρασης των παιδιών με άλλα άτομα και αντικείμενα για την ολόπλευρη ανάπτυξη και την ευημερία τους,
- επιλέγουν παιδαγωγικές δράσεις που ενισχύουν και προάγουν τις αλληλεπιδράσεις,
- περιγράφουν τα οφέλη των αλληλεπιδράσεων για τα παιδιά,
- εντοπίζουν συμπεριφορές ή/και καταστάσεις που δυσχεραίνουν τις αλληλεπιδράσεις,
- προσαρμόζουν το καθημερινό πρόγραμμα γύρω από τις αλληλεπιδράσεις,
- επιλέγουν παιδαγωγικές δράσεις που ενισχύουν και προάγουν τις αλληλεπιδράσεις,
- οργανώνουν την καθημερινότητα των παιδιών, την τάξη και το παιδαγωγικό υλικό με βάση την ενίσχυση και την προώθηση των αλληλεπιδράσεων,
- αναλύουν συμπεριφορές που δυσχεραίνουν τις θετικές αλληλεπιδράσεις,
- εντοπίζουν τους λόγους που κάποια παιδιά αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην αλληλεπίδραση με άλλα παιδιά ή/και παιδαγωγούς,
- επιδεικνύουν σεβασμό στην ανάγκη των παιδιών για αλληλεπίδραση,
- αποκωδικοποιούν τις λεκτικές και μη λεκτικές προσκλήσεις των παιδιών για αλληλεπίδραση,
- δημιουργούν τις κατάλληλες συνθήκες για αλληλεπίδραση καθόλη τη διάρκεια της ημέρας συμπεριλαμβανομένου και του χρόνου κατά τη διάρκεια των ρουτινών (όπως, π.χ. κατά την ώρα του φαγητού),

- υιοθετούν τις βασικές αρχές της επικοινωνίας κατά την αλληλεπίδραση με παιδιά, γονείς, παιδαγωγούς και επιστημονικές ομάδες,
  - ανταποκρίνονται κατάλληλα και ευαισθητοποιημένα στις λεκτικές και μη λεκτικές προσκλήσεις των παιδιών για αλληλεπίδραση.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2)

2.4.Γ. ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας αφορά το παιχνίδι στην πρώιμη παιδική ηλικία και συγκεκριμένα την έννοια του παιχνιδιού, την ικανότητα που απαιτεί και τη συμβολή του στην ολόπλευρη ανάπτυξη και εξέλιξη του παιδιού στην πρώιμη παιδική ηλικία. Ειδικότερα, μελετώνται: (α) ο σκοπός και τα είδη του παιχνιδιού σύμφωνα με τον Piaget (παιχνίδι άσκησης, συμβολικό και κοινωνικό παιχνίδι) και (β) οι μορφές του παιχνιδιού ανάλογα με τη συμπεριφορά του παιδιού (ερευνητικό, μιμητικό, δημιουργικό, φανταστικό και παιχνίδι κανόνων) και τη μορφή συνεργασίας με άλλα άτομα (μοναχικό, παράλληλο και συνεργατικό). Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην αξιοποίηση του παιχνιδιού στους χώρους αγωγής και φροντίδας, στην παιδαγωγική του παιχνιδιού, καθώς και στον ρόλο και τη λειτουργία του/της παιδαγωγού στη διαδικασία του παιχνιδιού. Τέλος, παρουσιάζεται η ιστορία και η εξέλιξη του παιχνιδιού στην πορεία του χρόνου - με αναφορά στα παιχνίδια από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα και εξερευνώνται παραδοσιακά παιχνίδια, παιχνίδια με τα δάχτυλα, παιχνίδια για/και με τα βρέφη (κουκουτά, πάει λαγός κ.λπ.), συνεργατικά και ομαδικά παιχνίδια, ψηφιακά παιχνίδια. Στο εργαστηριακό μέρος της μαθησιακής ενότητας δίνεται η δυνατότητα στους/στις εκπαιδευόμενους/ες να γνωρίσουν παιχνίδια για παιδιά πρώιμης παιδικής ηλικίας και τους τρόπους που παίζονται.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- ερμηνεύουν τις έννοιες του παιχνιδιού και του παιχνιδιού,
- αναγνωρίζουν τη σημασία του παιχνιδιού για την ανάπτυξη των βρεφών και των νηπίων,
- περιγράφουν τις κατηγορίες και τα είδη του παιχνιδιού,
- αναζητούν παιχνίδια λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία του παιδιού,
- εφαρμόζουν παιδαγωγικές πρακτικές για την ανάπτυξη του παιχνιδιού,
- προτείνουν παιχνίδια σε βρέφη,
- οργανώνουν συνεργατικά παιχνίδια για νήπια,
- επιλέγουν παιχνίδια για βρέφη και νήπια λαμβάνοντας υπόψη τα ηλικιακά χαρακτηριστικά και τα ενδιαφέροντά τους,

- διαμορφώνουν συνθήκες και προϋποθέσεις για την ανάπτυξη του παιχνιδιού,
  - εξετάζουν το παιχνίδι ανάλογα με την ηλικία του παιδιού,
  - δίνουν οδηγίες για τα παιχνίδια κανόνων,
  - υιοθετούν σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις σχετικά με το παιχνίδι,
  - υποστηρίζουν το δικαίωμα του παιδιού στο παιχνίδι.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θεωρία (1), Εργαστήριο (1), Σύνολο (2)

2.4.Δ. ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας αφορά στα δικαιώματα του παιδιού. Η εφαρμογή της σύμβασης των δικαιωμάτων του παιδιού και η γνωστοποίηση των δικαιωμάτων στις πολύ μικρές ηλικίες αποτελεί πρόκληση, μιας και ο μόνος τρόπος που μπορεί να επιτευχθεί είναι βιωματικά - όπως για παράδειγμα να δείξουμε με τη συμπεριφορά μας ότι σεβόμαστε και λαμβάνουμε υπόψη αυτό που μας λέει ένα παιδί. Κατά τη διάρκεια της μαθησιακής ενότητας, παρουσιάζεται αναλυτικά στους/στις εκπαιδευόμενους/ες η σύμβαση των δικαιωμάτων του παιδιού. Επιπλέον, παρουσιάζονται οι τρόποι με τους οποίους γνωστοποιούμε στα βρέφη και τα μικρά παιδιά ότι είναι φορείς δικαιωμάτων, ώστε να γίνονται και αποδέκτες όλων των δικαιωμάτων που περιγράφονται στη σχετική σύμβαση του παιδιού. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι/ες μέσω της συγκεκριμένης μαθησιακής ενότητας, έρχονται σε επαφή με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και την κείμενη νομοθεσία για την παιδική προστασία, ενώ μελετώνται και τρόποι με τους οποίους μαθαίνουν να εντοπίζουν σημάδια απειλητικά για την υγεία, την ασφάλεια και την ευεξία του παιδιού, καθώς επίσης και σημάδια παραμέλησης, σωματικής, σεξουαλικής, συναισθηματικής και λεκτικής κακοποίησης.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- ανακαλούν τα άρθρα της σύμβασης των δικαιωμάτων του παιδιού,
- μνημονεύουν το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και την κείμενη νομοθεσία για την παιδική προστασία,
- γνωστοποιούν στα βρέφη και τα μικρά παιδιά τα δικαιώματά τους,
- εντοπίζουν σημάδια στο σώμα ή τη συμπεριφορά του παιδιού απειλητικά για την υγεία, την ασφάλεια και την ευεξία του (όπως σημάδια που υποδηλώνουν σεξουαλική, σωματική, συναισθηματική και λεκτική κακοποίηση και παραμέληση),
- εφαρμόζουν στο καθημερινό πρόγραμμα αγωγής και φροντίδας τη σύμβαση των δικαιωμάτων του παιδιού,
- αποκωδικοποιούν λεκτικά και μη λεκτικά στοιχεία επικοινωνίας των παιδιών για την ορθή εφαρμογή των δικαιωμάτων τους,

- οργανώνουν την καθημερινότητα των παιδιών, τον χώρο, τις παιδαγωγικές δράσεις και το παιδαγωγικό υλικό με βάση την ενίσχυση και την προώθηση των δικαιωμάτων του παιδιού,
  - οργανώνουν το παιδαγωγικό τους πρόγραμμα έτσι ώστε να ενισχύει και να προάγει το δικαίωμα του παιδιού στην ψυχαγωγία, το παιχνίδι και τον ελεύθερο χρόνο,
  - λαμβάνουν σοβαρά υπόψη τους τις απόψεις των παιδιών για θέματα που τα αφορούν,
  - εφαρμόζουν τη σύμβαση των δικαιωμάτων του παιδιού για όλα τα παιδιά (παιδιά πρόσφυγες, παιδιά με ειδικές ανάγκες, παιδιά που ζουν σε ιδρύματα, κ.ο.κ.),
  - εντοπίζουν πρώιμα σημεία και συμπτώματα απειλητικά για την υγεία, την ασφάλεια και την ευεξία των παιδιών,
  - ενημερώνουν τα αρμόδια πρόσωπα για σημεία και συμπτώματα απειλητικά για την υγεία, την ασφάλεια και την ευεξία των παιδιών,
  - δημιουργούν τις κατάλληλες συνθήκες για να εφαρμόζονται τα δικαιώματα των παιδιών, να διασφαλίζεται η υγεία και η ασφάλεια των παιδιών και να προάγεται η ευημερία τους,
  - υιοθετούν το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και την κείμενη νομοθεσία για την παιδική προστασία και τα δικαιώματα του παιδιού,
  - επιδεικνύουν σεβασμό σε θέματα παιδικής προστασίας και δικαιωμάτων του παιδιού.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2)

2.4.Ε. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**
Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας αφορά στην ανάδειξη του σημαντικού ρόλου της επικοινωνίας και της συνεργασίας στο πλαίσιο των δομών αγωγής και φροντίδας για την ομαλή ανάπτυξη των παιδιών. Ειδικότερα, οι εκπαιδευόμενοι/ες μελετούν: (α) τον ορισμό της συνεργασίας και της επικοινωνίας, (β) τα προβλήματα που μπορούν να προκύψουν στην επικοινωνία και τους τρόπους επίλυσης, (γ) τη σημασία της επικοινωνίας με την οικογένεια: μοντέλα, κατάλληλες πρακτικές για ενδυνάμωση της σχέσης με τις δομές αγωγής και φροντίδας και (ε) τη σημασία και τον ρόλο της επικοινωνίας με την ευρύτερη παιδαγωγική και διεπιστημονική ομάδα.
- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**
Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:
  - προσδιορίζουν το περιεχόμενο της συνεργασίας και της επικοινωνίας με την οικογένεια,
  - περιγράψουν τις επικοινωνιακές δεξιότητες που πρέπει να επιδεικνύουν ως επαγγελματίες,

- εξηγούν τα προβλήματα που μπορούν να προκύψουν κατά τη μεταφορά μηνυμάτων,
  - εφαρμόζουν οδηγίες που δίνονται από αρμόδια πρόσωπα (π.χ. την οικογένεια, τον/την υπεύθυνο/η παιδαγωγό του τμήματος, ειδικό/ή παιδαγωγό, λογοθεραπευτή/τρια κ.λπ.),
  - συνεργάζονται με την οικογένεια, τη διευρυμένη παιδαγωγική ομάδα και τα μέλη της διεπιστημονικής ομάδας,
  - συλλέγουν αναλυτικές πληροφορίες από την οικογένεια για το παιδί με σκοπό την εξατομικευμένη προσέγγισή του,
  - επιλέγουν κατάλληλους τρόπους-μοντέλα επικοινωνίας με την οικογένεια,
  - διευκολύνουν με κατάλληλες πρακτικές τη γονική εμπλοκή στην αγωγή και φροντίδα των παιδιών,
  - οργανώνουν προγράμματα και δράσεις με σκοπό την ενδυνάμωση της σχέσης μεταξύ της οικογένειας και των δομών αγωγής και φροντίδας,
  - εκτιμούν τη σημασία της επικοινωνίας και της συνεργασίας ανάμεσα στην οικογένεια και τις δομές αγωγής και φροντίδας,
  - εκτιμούν τη συνεργασία και την επικοινωνία στο επαγγελματικό τους περιβάλλον.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2)

2.4.ΣΤ. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας αφορά στη μελέτη της ηθικής και επαγγελματικής συμπεριφοράς των εκπαιδευόμενων κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Ειδικότερα, οι εκπαιδευόμενοι/ες μελετούν: (α) τους κανονισμούς και τους κώδικες συμπεριφοράς στο πλαίσιο των δομών αγωγής και φροντίδας, (β) τα επαγγελματικά τους δικαιώματα, (γ) τον ρόλο, τα προσόντα και τις ικανότητες του/της βοηθού παιδαγωγών πρώιμης παιδικής ηλικίας, (δ) ηθικά ζητήματα, προβλήματα και διλήμματα που μπορεί να προκύψουν κατά την εργασία τους, (ε) τη σημασία της συνεργασίας και τις μορφές σχέσεων στους χώρους εργασίας - προβλήματα και τρόπους επίλυσης, τρόπους υποστήριξης παιδαγωγών - μέντορες, στ) τα όρια της επαγγελματικής ελευθερίας, (ζ) τη σημασία του χαρακτήρα στον επαγγελματικό ρόλο, (η) τον διαχωρισμό των προσωπικών και επαγγελματικών αξιών και ζωής και (θ) τη σημασία της επαγγελματικής ανάπτυξης – δια βίου μάθησης.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- αναγνωρίζουν τα επαγγελματικά τους δικαιώματα,
- ερμηνεύουν τους κανονισμούς και τους κώδικες συμπεριφοράς στο πλαίσιο των δομών αγωγής και φροντίδας,

- προσδιορίζουν το πλαίσιο της ηθικής και επαγγελματικής συμπεριφοράς,
- αναδεικνύουν τις ποικίλες διαστάσεις του ρόλου τους για την αγωγή και φροντίδα των παιδιών,
- αναλύουν τους λόγους που μπορεί να προκύψουν ηθικά ζητήματα και διλήμματα στο επάγγελμα,
- εκτιμούν τον ρόλο της συνεργασίας και του αλληλοσεβασμού ως σημαντικά στοιχεία επαγγελματικής συμπεριφοράς,
- συζητούν τα όρια της επαγγελματικής ελευθερίας,
- διακρίνουν τις προσωπικές από τις επαγγελματικές αξίες,
- συσχετίζουν την προσωπική με την επαγγελματική τους ανάπτυξη,
- αναγνωρίζουν ζητήματα ηθικής και επαγγελματικής συμπεριφοράς,
- εκτιμούν τη σημασία της δια βίου μάθησης.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
 Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2)

2.4.Z. ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ Δ' ΕΞΑΜΗΝΟΥ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας υποστηρίζει τους εκπαιδευόμενους/ες να καλλιεργήσουν την επαγγελματική τους ταυτότητα, να συνδέσουν τις θεωρητικές τους γνώσεις με την πράξη, να αναλάβουν πρωτοβουλίες και να γνωρίσουν καλύτερα τις αρμοδιότητες και τις υποχρεώσεις τους στον επαγγελματικό χώρο. Κατά τη διάρκεια της μαθησιακής ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/ες σχεδιάζουν και υλοποιούν -αυτόνομα- κατάλληλες δράσεις για παιδιά πρώιμης παιδικής ηλικίας συνδυάζοντας τις γνώσεις που έχουν λάβει κατά τη διάρκεια της συνολικής τους κατάρτισης.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- ερμηνεύουν τη σημασία της αγωγής και φροντίδας στην πρώιμη παιδική ηλικία,
- σχεδιάζουν το πλαίσιο της καθημερινότητας στους χώρους αγωγής και φροντίδας σύμφωνα με τις παιδαγωγικές αρχές,
- ερμηνεύουν τον χώρο αγωγής και φροντίδας ως παιδαγωγικό περιβάλλον,
- εφαρμόζουν παιδοκεντρικές προσεγγίσεις,
- χρησιμοποιούν σχάρες παρατήρησης και αξιοποιούν τα αποτελέσματα στην παιδαγωγική πράξη,
- συνδυάζουν τις θεωρητικές τους γνώσεις με την πράξη για τον σχεδιασμό κατάλληλων δραστηριοτήτων,
- οργανώνουν την ψυχοπαιδαγωγική ενασχόληση των παιδιών πρώιμης παιδικής ηλικίας,
- συνεργάζονται αποτελεσματικά στον επαγγελματικό χώρο,
- σχεδιάζουν project σύμφωνα με τις ηλικίες, τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των παιδιών,

- αντιμετωπίζουν τις καθημερινές προκλήσεις στον επαγγελματικό τους χώρο,
  - επιδεικνύουν επαγγελματική συμπεριφορά.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θεωρία (0), Εργαστήριο (8), Σύνολο (8)

Γ2 - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

1. Αναγκαίος και Επιθυμητός Εξοπλισμός & Μέσα Διδασκαλίας

1.1. Θεωρητική Κατάρτιση

Αναγκαίος Εξοπλισμός & Μέσα Διδασκαλίας

- Καρέκλες (1 ανά εκπαιδευόμενο/η)
- Θρανία (1 ανά 2 εκπαιδευόμενους/ες)
- Πίνακας κιμωλίας ή μαρκαδόρου

Επιθυμητός Εξοπλισμός και Μέσα Διδασκαλίας

- Βιντεοπροβολέας (Projector)
- Ηλεκτρονικός Υπολογιστής
- Διαδραστικός πίνακας

1.2. Εργαστήρια

Αναγκαίος Εξοπλισμός και Μέσα Διδασκαλίας¹⁰

- Καρέκλες (1 ανά 1 εκπαιδευόμενο/η).
- Θρανία (1 ανά 2 εκπαιδευόμενους/ες).
- Πρόπλασμα βρέφους.
- Είδη βρεφών: μπανιέρα, μπιμπερό, πάνες, μαλακό σφουγγάρι, παιδικό σαμπουάν, αποστειρωτής.
- Αίθουσα Η/Υ για το μάθημα Βασικές Δεξιότητες Η/Υ.

Επιθυμητός Εξοπλισμός και Μέσα Διδασκαλίας¹¹

- Αλλαξιέρα βρέφους
- Κούνια βρέφους
- Γωνιά με μουσικά όργανα (Πιάνο, Κιθάρα, Ταμπουρίνο, Ντόρια, Κλακέτες, Μαράκες, Μεταλλόφωνο, Φλογέρες, Ραδιοκασετόφωνο φορητό, Ηχεία, κ.λπ.)
- Βιβλιοθήκη με παιδικά εικονογραφημένα βιβλία, με εικόνες ζώων, φυτών, αντικειμένων, παραμύθια και τραγούδια
- Cd Player/ DVD player

---

¹⁰ Όπως αναφέρεται και στον Οδηγό Σπουδών της ειδικότητας Βοηθών Βρεφονηπιοκόμων (2018): <http://www.gsae.edu.gr/attachments/article/1427/ΒΟΗΘΟΣ%20ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΟΚΟΜΩΝ.pdf>

¹¹ Όπως αναφέρεται και στον Οδηγό Σπουδών της ειδικότητας Βοηθών Βρεφονηπιοκόμων (2018): <http://www.gsae.edu.gr/attachments/article/1427/ΒΟΗΘΟΣ%20ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΟΚΟΜΩΝ.pdf>

- Επαγγελματικό Κουκλοθέατρο
- Κούκλες Κουκλοθεάτρου (γαντόκουκλες, δαχτυλόκουκλες κ.λπ.)
- Υλικό για μεταμφίεση (περούκες, μάσκες, ρούχα, καπέλα, τσάντες κ.λπ.)
- Στεφάνια, λάστιχα, κορίνες, μπάλες
- Παιχνίδια (Παζλ, ντόμινο, τόμπολες, κύβους, ενσφηνώματα, memory κ.λπ.)
- Υλικά και εξοπλισμός για τα Τεχνικά/Εικαστικά (ενδεικτικά): μεγάλα χρωματιστά χαρτόνια μεγέθους 50x70, μπλοκ με χαρτιά γλασέ, χαρτί γκοφρέ, χαρτί βελουτέ, μπουκάλια μεγάλα τέμπρες, πινέλα διαφορετικού πάχους, μαρκαδόρους, ψαλίδια, κόλλες stick, κόλλα ατλακόλ, πιστόλια σιλικόνης, ράβδους σιλικόνης- ανταλλακτικά, πηλός-φόρμες
- Ντουλάπες/ντουλάπια/ράφια για τη φύλαξη των αντικειμένων που κατασκευάζονται, των αναλώσιμων υλικών κ.λπ.
- Εκπαιδευτικός απινιδωτής
- Πρόπλασμα πρώτων βοηθειών και γάζες για επίδειξη της περίδεσης ενός τραύματος.

2. Διδακτική Μεθοδολογία

Στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών συναντήσεων, αξιοποιείται η συμμετοχική ή/και βιωματική διδασκαλία. Έχοντας ως σημείο εκκίνησης τις βασικές αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων αλλά και τη σύνδεση της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας, η εκπαίδευση έχει ένα διπλό σημείο αναφοράς: την ενεργή ανταπόκριση στις μαθησιακές ανάγκες της συγκεκριμένης κάθε φορά ομάδας εκπαιδευομένων, με άξονα προσανατολισμού τις ανάγκες που προκύπτουν στο περιβάλλον εργασίας της συγκεκριμένης ειδικότητας.

Ο/Η εκπαιδευτής/ρια οργανώνει και καθοδηγεί την εκπαιδευτική πράξη, επιλύει τυχόν ανακύπτοντα προβλήματα, υποστηρίζει, ανατροφοδοτεί και ενδυναμώνει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες. Διαμεσολαβεί, διευκολύνει και ενισχύει τη διαδικασία μάθησης, σε ομαδικό και σε ατομικό επίπεδο συνδέοντας την κατάρτιση με τον κόσμο της εργασίας.

Η συμμετοχική και βιωματική εκπαίδευση διαμορφώνει ένα δημιουργικό περιβάλλον μάθησης και ενισχύει την αλληλεπίδραση εκπαιδευτή/τριας και εκπαιδευομένων. Προσφέρει τη δυνατότητα να γίνουν αντιληπτές αλλά και να αξιοποιηθούν στην εκπαιδευτική διαδικασία οι ανάγκες, οι ιδιαιτερότητες, οι δυνατότητες, οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι εμπειρίες της συγκεκριμένης ομάδας των καταρτιζομένων. Προσφέρει τη δυνατότητα να γίνουν πρακτικές και ρεαλιστικές συνδέσεις με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας της συγκεκριμένης ειδικότητας.

Την υποστήριξη ενός αλληλεπιδραστικού περιβάλλοντος μάθησης υποστηρίζει η χρήση σύντομων εμπλουτισμένων εισηγήσεων και η συχνή εφαρμογή συμμετοχικών εκπαιδευτικών τεχνικών και μέσων. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι η ενίσχυση της συμμετοχής των καταρτιζομένων υποβοηθείται ενεργά με την αξιοποίηση απλών τεχνικών, όπως ο καταϊγισμός ιδεών, οι ερωτήσεις – απαντήσεις ή η συζήτηση, οι ατομικές ή/και ομαδικές ασκήσεις εφαρμογής ή επίλυσης προβλήματος, η προσομοίωση, η εργασία σε ομάδες, οι μελέτες περίπτωσης. Οι εκπαιδευτικές

δραστηριότητες που αξιοποιούν τις παραπάνω ή ανάλογες εκπαιδευτικές τεχνικές αντλούν τα θέματά τους μέσα από τη θεματολογία της κάθε μαθησιακής ενότητας και τα σχετικά ζητήματα που συνδέονται με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας.

Η εκπαίδευση σε συγκεκριμένες – ατομικές ή/και ομαδικές - δραστηριότητες μέσα στην τάξη και στα εργαστήρια προετοιμάζει τα μέλη της ομάδας για τη συμμετοχή τους στην πρακτική άσκηση/μαθητεία. Η σταδιακή εξειδίκευση της γνώσης, η ανάπτυξη συγκεκριμένων δεξιοτήτων/ικανοτήτων καθώς και η καλλιέργεια κατάλληλων στάσεων και συμπεριφορών σε ζητήματα που αφορούν την απασχόληση στην ειδικότητα, προετοιμάζουν τη συγκεκριμένη κάθε φορά ομάδα εκπαιδευομένων για τα επόμενα βήματα. Το πρόγραμμα κατάρτισης συνδυάζει την απόκτηση θεωρητικών γνώσεων με την ανάπτυξη αναγκαίων πρακτικών δεξιοτήτων για την αποτελεσματική άσκηση του επαγγέλματος.

Σε ανάλογη κατεύθυνση, στο πλαίσιο της πρακτικής εφαρμογής της ειδικότητας δίνεται και η δυνατότητα ανάπτυξης διαθεματικών προγραμμάτων/σχεδίων δραστηριοτήτων (“project”), με σύγχρονη εφαρμογή διαφορετικών μαθησιακών ενοτήτων και θεματικών. Οι συγκεκριμένες δραστηριότητες μπορούν να αναπτύσσονται σε μεγαλύτερη ή μικρότερη χρονική έκταση και να συμπεριλαμβάνουν, ενδεικτικά, επισκέψεις σε χώρους εργασίας και εγκαταστάσεις παραγωγής, συναντήσεις με έμπειρους επαγγελματίες της ειδικότητας ή ειδικούς του συγκεκριμένου παραγωγικού τομέα και κλάδου, υλοποίηση ομαδικών εργασιών με συνδυασμό διαφορετικών μαθησιακών ενοτήτων και υπό την καθοδήγηση ομάδας εκπαιδευτών/τριών ή ακόμη και δημιουργία ομάδων εκπαιδευομένων με στόχο την αμοιβαία άσκηση, μελέτη και αλληλοδιδασκαλία. Το σύνολο των παραπάνω δραστηριοτήτων μπορούν να αξιοποιηθούν και αυτόνομα – ανεξάρτητα δηλαδή από την υλοποίηση ενός συνολικότερου project.

3. Υγεία και Ασφάλεια κατά τη διάρκεια της Κατάρτισης

Για την προστασία των καταρτιζομένων, τόσο στο πλαίσιο της αίθουσας διδασκαλίας και των εργαστηριακών χώρων στο ΣΑΕΚ, όσο και στο πλαίσιο των επιχειρήσεων για την υλοποίηση της πρακτικής άσκησης/μαθητείας, τηρούνται όλες οι προβλεπόμενες διατάξεις για τους κανόνες υγείας και ασφάλειας στην ειδικότητα και το επάγγελμα αλλά και ευρύτερα όπως προβλέπονται ιδίως από:

- Τον κώδικα νόμων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων (βλ. Ν.3850/2010), όπως ισχύει.
- Τις διατάξεις του κτιριοδομικού κανονισμού (βλ. 3046/304/89-ΦΕΚ 59/Δ’/3-02-89), όπως ισχύει.
- Τον κανονισμό λειτουργίας των εργαστηριακών κέντρων (ΦΕΚ 1318 Β’/2015), όπως ισχύει.
- Το ΦΕΚ 3938/Β’/26-8-2021, κοινή Υπουργική Απόφαση υπ’ αριθμ. Κ5/97484 με θέμα την *Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων*, όπως ισχύει.

- Το ΦΕΚ 4146/Β'/9-9-2021, κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. ΦΒ7/108652/Κ3, με θέμα το *Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας*, όπως ισχύει.
- Την Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. 43289/2018 με θέμα *Ιατρικός έλεγχος προσωπικού, διατροφή και κανόνες υγιεινής και ασφάλειας των τροφίμων στους δημόσιους και ιδιωτικούς βρεφικούς, βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς* (βλ. ΦΕΚ 2179/Β'/12-06-2018), όπως ισχύει.

Παρακάτω παρατίθενται οι βασικοί κανόνες Υγείας και Ασφάλειας καθώς και ο σχετικός αναγκαίος εξοπλισμός για τις συνθήκες άσκησης της ειδικότητας:

3.1. Βασικοί Κανόνες Υγείας και Ασφάλειας

Για την προστασία των καταρτιζόμενων στο πλαίσιο της αίθουσας διδασκαλίας και των εργαστηριακών χώρων στο ΣΑΕΚ δεν απαιτούνται ειδικοί κανόνες υγείας και ασφάλειας.

3.2. Μέσα ατομικής προστασίας

Για την προστασία των καταρτιζόμενων στο πλαίσιο της αίθουσας διδασκαλίας και των εργαστηριακών χώρων στο ΣΑΕΚ δεν απαιτούνται μέσα ατομικής προστασίας.

***Μέρος Δ' - ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ***

1. Ο Θεσμός της πρακτικής άσκησης

Η πρακτική άσκηση συνδέεται άρρηκτα με τη θεωρητική κατάρτιση, αφού κατά τη διάρκειά της οι πρακτικά ασκούμενοι/ες ανακαλούν τη θεωρητική και εργαστηριακή γνώση για να την εφαρμόσουν στην πράξη και να αντεπεξέλθουν στις εργασίες που τους ανατίθενται. Καλούνται να αναλάβουν συγκεκριμένα καθήκοντα και να δώσουν λύση σε πρακτικά προβλήματα που ανακύπτουν, υπό την εποπτεία των εκπαιδευτών/τριών. Έτσι, ο θεσμός της πρακτικής άσκησης στοχεύει στην ανάπτυξη επαγγελματικών ικανοτήτων/δεξιοτήτων σχετικών με την ειδικότητα, στην ενίσχυση της επαφής με τον εργασιακό χώρο και την προετοιμασία των εκπαιδευομένων για την παραγωγική διαδικασία - μέσω της απόκτησης εμπειριών ιδιαίτερα χρήσιμων για τη μετέπειτα επαγγελματική τους πορεία.

Αναλυτικότερα, η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική για τους εκπαιδευόμενους των ΣΑΕΚ και θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την απόκτηση Βεβαίωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης (Άρθρο 27 του Ν. 4763/2020 για το Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης).

Στη συνέχεια αναφέρονται χρήσιμες πληροφορίες για τον θεσμό της πρακτικής άσκησης, όπως περιγράφονται στη σχετική νομοθεσία¹², και που αφορούν τις βασικές προϋποθέσεις, τον τρόπο και τους όρους υλοποίησής της.

Διάρκεια πρακτικής άσκησης

Η συνολική διάρκεια της περιόδου πρακτικής άσκησης είναι εννιακόσιες εξήντα (960) ώρες. Οι ώρες πρακτικής ανά ημέρα καθορίζονται σε τέσσερις (4) έως οκτώ (8) ανάλογα με τη φύση και το αντικείμενο της ειδικότητας κατάρτισης του/της ασκούμενου/ης. Δεν επιτρέπεται η υπέρβαση του ημερήσιου ωραρίου πέραν των ωρών που ορίζονται στην ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης.

Η περίοδος της πρακτικής άσκησης της ειδικότητας «Βοηθός Παιδαγωγών Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας» μπορεί να είναι συνεχιζόμενη ή τμηματική, ύστερα από την επιτυχή ολοκλήρωση της θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης του Δ' εξαμήνου και πρέπει να ολοκληρωθεί εντός είκοσι τεσσάρων (24) μηνών από τη λήξη του τελευταίου εξαμήνου θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης.

Όροι υλοποίησης πρακτικής άσκησης

Η πρακτική άσκηση δύναται να πραγματοποιείται σε θέσεις που προσφέρονται από φυσικά πρόσωπα, Ν.Π.Δ.Δ., Ν.Π.Ι.Δ., δημόσιες υπηρεσίες, Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού και επιχειρήσεις. Εξαιρούνται οι φορείς:

- α) προσωρινής απασχόλησης,
- β) τα νυχτερινά κέντρα,
- γ) παροχής καθαριότητας και φύλαξης,

---

¹² ΦΕΚ 3938/Β'/26-8-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484. Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

δ) τα πρακτορεία τυχερών παιχνιδιών,

ε) κάθε επιχείρηση στην οποία δεν είναι εφικτός ο έλεγχος της εκπαίδευσης από τον αρμόδιο φορέα.

Ο/Η εκπαιδευόμενος/η ΣΑΕΚ, προκειμένου να πραγματοποιήσει πρακτική άσκηση, υπογράφει ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης με τον εργοδότη, η οποία υπογράφεται και από το ΣΑΕΚ φοίτησης. Η ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης δεν συνιστά σύμβαση εξαρτημένης εργασίας.

Βασικός συντελεστής για την επιτυχή υλοποίηση της πρακτικής άσκησης είναι και ο/η Εκπαιδευτής/τρια της επιχείρησης ή υπηρεσίας, ο/η οποίος/α αναλαμβάνει την παρακολούθηση και υποστήριξη των ασκούμενων. Σε αυτήν την κατεύθυνση ο/η εργοδότης/τρια ορίζει έμπειρο στέλεχος συναφούς επαγγελματικής ειδικότητας με τον/ την πρακτικά ασκούμενο/η/ ως «Εκπαιδευτή/τρια στον χώρο εργασίας», ο/η οποίος/α αναλαμβάνει την αποτελεσματική υλοποίηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στον χώρο εργασίας και την παρακολούθηση της προόδου του/της πρακτικά ασκούμενου/ ης.

Η παρακολούθηση της προόδου του/της πρακτικά ασκούμενου/ης γίνεται μέσω του βιβλίου πρακτικής άσκησης. Αναλυτικότερα, σε αυτό καταγράφει ο/η ίδιος/α ο/η πρακτικά ασκούμενος/η κατά εβδομάδα τις εργασίες με τις οποίες ασχολήθηκε, καθώς και περιγράφει συνοπτικά τα καθήκοντα που του/της ανατέθηκαν στον χώρο πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης. Κάθε εβδομαδιαία καταχώρηση ελέγχεται και υπογράφεται από τον εκπαιδευτή στον χώρο εργασίας.

2. Οδηγίες για τον/την πρακτικά ασκούμενο/η

2.1. Προϋποθέσεις εγγραφής στο πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης

Η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική για τους/τις εκπαιδευόμενους/ες των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης και θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την απόκτηση Βεβαίωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Για την έναρξη της πρακτικής άσκησης στην ειδικότητα «Βοηθός Παιδαγωγών Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας», οι εκπαιδευόμενοι/ες πρέπει να έχουν συμπληρώσει το Δ' εξάμηνο φοίτησης στα ΣΑΕΚ. Στην περίπτωση αυτή, μπορούν πια να τοποθετηθούν σε θέση πρακτικής της ειδικότητάς τους.

2.2. Δικαιώματα και υποχρεώσεις του/της πρακτικά ασκούμενου-ης

Βασική προϋπόθεση για την επιτυχή υλοποίηση ενός προγράμματος πρακτικής άσκησης είναι η γνώση και η εφαρμογή των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων κάθε εμπλεκόμενου μέλους όπως ορίζονται στην εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία¹³. Στη συνέχεια παρατίθενται κάποια δικαιώματα και υποχρεώσεις των πρακτικά ασκούμενων.

➤ Δικαιώματα πρακτικά ασκούμενων

1. Τμηματική ή συνεχόμενη υλοποίηση της πρακτικής άσκησης.
2. Δυνατότητα αποζημίωσης η οποία ορίζεται στο 80% του νόμιμου, νομοθετημένου, κατώτατου ορίου του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη, ή όπως αυτό διαμορφώνεται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ή αναλογικά εάν η ημερήσια διάρκεια της πρακτικής είναι μικρότερη των οκτώ (8) ωρών. Η αποζημίωση καταβάλλεται στον/στην πρακτικά ασκούμενο/η μετά την ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης. Σε περίπτωση μη δυνατότητας χρηματοδότησης της αποζημίωσης της πρακτικής άσκησης, δεν υφίσταται η υποχρέωση αποζημίωσής της, παρά μόνο η υποχρέωση του εργοδότη να αποδίδει τις προβλεπόμενες ασφαλιστικές εισφορές.
3. Υπαγωγή στην ασφάλιση του e-ΕΦΚΑ (πρώην ΙΚΑ – ΕΤΑΜ) για τον κλάδο του ατυχήματος. Για την ασφάλισή του/της καταβάλλονται οι προβλεπόμενες από την παρ. 1 του άρθρου 10 του ν.2217/1994 (Α' 83) ασφαλιστικές εισφορές, οι οποίες βαρύνουν το φυσικό ή νομικό πρόσωπο (εργοδότης) στο οποίο υλοποιείται η πρακτική άσκηση.
4. Δικαίωμα αναφοράς στο ΣΑΕΚ της μη τήρησης των όρων πρακτικής άσκησης.
5. Δικαίωμα διακοπής πρακτικής άσκησης βάσει τεκμηρίωσης και σχετική δήλωση στο ΣΑΕΚ εποπτείας.
6. Αλλαγή εργοδότη, εφόσον συντρέχει τεκμηριωμένος σοβαρότατος λόγος.

---

¹³ ΦΕΚ 3938/Β'/26-8-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484. Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

7. Οι πρακτικά ασκούμενοι/ες δεν απασχολούνται την Κυριακή και τις επίσημες αργίες.

➤ **Υποχρεώσεις πρακτικά ασκούμενων**

1. Τήρηση του ημερήσιου ωραρίου πρακτικής άσκησης, όπως ορίζεται στην ειδική σύμβαση.
2. Τήρηση των όρων υγείας και ασφάλειας του εργοδότη.
3. Σεβασμός της κινητής και ακίνητης περιουσίας του εργοδότη.
4. Αρμονική συνεργασία με τα στελέχη του εργοδότη.
5. Προσκόμιση -όπου απαιτείται- όλων των απαραίτητων ιατρικών βεβαιώσεων για την εξάσκηση του επαγγέλματος¹⁴.
6. Προσκόμιση στο ΣΑΕΚ των απαραίτητων δικαιολογητικών, πριν την έναρξη και μετά τη λήξη της πρακτικής άσκησης αλλά και σε περίπτωση διακοπής της.
7. Ενημέρωση σε περίπτωση απουσίας του/της ασκούμενου/ης της επιχείρησης και του ΣΑΕΚ εποπτείας.
8. Τήρηση βιβλίου πρακτικής άσκησης, το οποίο διατίθεται από το ΣΑΕΚ και στο οποίο αναγράφονται από τους/τις ασκούμενους/ες κατά εβδομάδα οι εργασίες με τις οποίες ασχολήθηκαν και περιγράφονται συνοπτικά τα καθήκοντα που τους ανατέθηκαν στον χώρο πραγματοποίησης πρακτικής άσκησης.
9. Προσκόμιση στο τέλος κάθε μήνα στο ΣΑΕΚ φοίτησης ή εποπτείας της πρακτικής άσκησης του βιβλίου πρακτικής άσκησης για έλεγχο.
10. Υποβολή μετά την ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης του βιβλίου πρακτικής άσκησης στο ΣΑΕΚ φοίτησης συμπληρωμένο με τις εβδομαδιαίες εκθέσεις, τον χρόνο και το αντικείμενο απασχόλησης, τις ημέρες απουσίας και την επίδοση του/της πρακτικά ασκούμενου/ης. Υποβολή του εντύπου λήξης (Βεβαίωση Παρουσίας) της πρακτικής άσκησης, συμπληρωμένο, υπογεγραμμένο και σφραγισμένο από τον εργοδότη - νόμιμο εκπρόσωπο του φορέα απασχόλησης στο οποίο βεβαιώνεται ότι ο/η εκπαιδευόμενος/η πραγματοποίησε την πρακτική άσκηση στην επιχείρηση/οργανισμό, καθώς και το χρονικό διάστημα αυτής.
11. Άμεση ενημέρωση του ΣΑΕΚ φοίτησης από τον/την πρακτικά ασκούμενο/η σε περίπτωση διακοπής της πρακτικής άσκησης και προσκόμιση του βιβλίου πρακτικής και του εντύπου της λήξης (Βεβαίωση Παρουσίας) με τις ημέρες πρακτικής άσκησης που έχουν πραγματοποιηθεί. Για να συνεχίσει ο/η εκπαιδευόμενος/η την πρακτική άσκηση για το υπόλοιπο του προβλεπόμενου διαστήματος στον ίδιο ή σε άλλο φορέα απασχόλησης (εργοδότη), θα πρέπει να ακολουθηθεί εκ νέου η διαδικασία έναρξης πρακτικής. Αν η διακοπή της πρακτικής άσκησης γίνει από τον εργοδότη, τότε οφείλει ο τελευταίος να ενημερώσει άμεσα το ΣΑΕΚ φοίτησης του πρακτικά ασκούμενου.

---

¹⁴ Σύμφωνα με το ΦΕΚ 2179/Β'/12-06-2018. Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. 43289/2018. «*Ιατρικός έλεγχος προσωπικού, διατροφή και κανόνες υγιεινής και ασφάλειας των τροφίμων στους δημόσιους και ιδιωτικούς βρεφικούς, βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς*», για τους/τις καταρτιζόμενους/ες της ειδικότητας «*Βοηθός Παιδαγωγών Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας (πρώην Βοηθών Βρεφονηπιοκόμων)*» υφίσταται η υποχρέωση για έκδοση βιβλιαρίου υγείας, προκειμένου να υλοποιηθούν οι μαθησιακές ενότητες «*Πρακτικές Εφαρμογές Α', Β', Γ' και Δ' Εξαμήνου*» και η Πρακτική Άσκηση.

2.3. Φορείς υλοποίησης πρακτικής άσκησης

Κάθε πρακτικά ασκούμενος/η πραγματοποιεί την πρακτική άσκηση σε τμήματα των φορέων απασχόλησης αντίστοιχα με την ειδικότητά του/της, με την εποπτεία υπεύθυνου του φορέα, ειδικότητας αντίστοιχης με το αντικείμενο κατάρτισής του/της.

Ειδικότερα, στην ειδικότητα «Βοηθός Παιδαγωγών Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας» οι εκπαιδευόμενοι/ες πραγματοποιούν πρακτική άσκηση σε **τομείς** που σχετίζονται με την Παροχή Αγωγής και Φροντίδας σε παιδιά Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας **σε φορείς/επιχειρήσεις**, όπως Δημοτικούς και Ιδιωτικούς Βρεφικούς, Βρεφονηπιακούς και Παιδικούς Σταθμούς, Δομές παροχής Αγωγής και Φροντίδας, κλειστές δομές παροχής Αγωγής και Φροντίδας (ιδρύματα), Βρεφονηπιακούς σταθμούς άλλων φορέων, οργανισμών, υπουργείων και ΜΚΟ και σε **θέσεις εργασίας** ως Βοηθοί Παιδαγωγών Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας.

3. Οδηγίες για τους εργοδότες που προσφέρουν θέση πρακτικής άσκησης

Οι εργοδότες που προσφέρουν θέση πρακτικής άσκησης πρέπει να πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις και να λαμβάνουν υπόψη τους κάποια δεδομένα με γνώμονα τη διασφάλιση της ποιότητας της πρακτικής άσκησης αλλά και τη διευκόλυνση του εκπαιδευτικού έργου. Ενδεικτικά αναφέρονται τα παρακάτω¹⁵:

- Παροχή άρτιων συνθηκών για την εκπαίδευση στον χώρο εργασίας, διάθεση κατάλληλων εγκαταστάσεων, μέσων και εξοπλισμού, ορισμός υπεύθυνου εκπαιδευτή για τους εκπαιδευόμενους.
- Τήρηση συνθηκών υγείας και ασφάλειας εργαζομένων και παροχή όλων των απαραίτητων ατομικών μέσων προστασίας κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης.
- Ενημέρωση των πρακτικά ασκούμενων για τις δραστηριότητες, τα αντικείμενα και τους τομείς της εργασίας και διευκόλυνση της ομαλής ένταξής τους στο εργασιακό περιβάλλον.
- Συμβολή στην απόκτηση προσωπικών δεξιοτήτων και στη διαμόρφωση εργασιακής κουλτούρας στους πρακτικά ασκούμενους.
- Τήρηση των όρων της σύμβασης πρακτικής άσκησης και στόχευση στα μαθησιακά αποτελέσματα της πρακτικής άσκησης όπως αυτά ορίζονται στον οδηγό κατάρτισης της ειδικότητας.
- Απαγόρευση υπέρβασης του ημερήσιου ωραρίου πέραν των ωρών που ορίζονται στην ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης.

---

¹⁵ Σχετικά με τις υποχρεώσεις των εργοδοτών κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης, βλ. ΦΕΚ 3938/Β' /26-8-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484. Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

- Απαγόρευση πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης νυχτερινές ώρες (22:00-06:00), την Κυριακή και στις επίσημες αργίες.
- Συμπλήρωση και καταχώριση του ειδικού εντύπου Ε3.5. - Αναγγελία Έναρξης/μεταβολών πρακτικής άσκησης σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του αρμόδιου Υπουργείου, την έναρξη της Πρακτικής Άσκησης και τη λήξη αυτής για κάθε πρακτικά ασκούμενο. Οι εργοδότες του Δημοσίου υποχρεούνται επιπλέον να καταχωρίζουν το απογραφικό δελτίο κάθε πρακτικά ασκούμενου/ης στο Μητρώο Μισθοδοτούμενων Ελληνικού Δημοσίου, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Τα ανωτέρω έγγραφα τηρούνται στο αρχείο εργοδότη, ώστε να είναι διαθέσιμα σε περίπτωση ελέγχου.
- Ο ανώτατος αριθμός πρακτικά ασκούμενων ανά εργοδότη εξαρτάται από τον αριθμό των εργαζομένων, όπως αυτός παρουσιάζεται στην ετήσια κατάσταση προσωπικού προς την Επιθεώρηση Εργασίας. Ειδικότερα:
  - α) Οι ατομικές επιχειρήσεις, χωρίς κανέναν εργαζόμενο, μπορούν να δέχονται έναν (1) πρακτικά ασκούμενο.
  - β) Οι εργοδότες που απασχολούν 1-10 άτομα μπορούν να προσφέρουν θέσεις πρακτικής άσκησης που αντιστοιχούν στο 25% (1-2 άτομα) των εργαζόμενων εξαρτημένης εργασίας. Ειδικότερα, για εργοδότες που απασχολούν 1-5 άτομα το αποτέλεσμα της ποσόστωσης στρογγυλοποιείται προς τα κάτω, ενώ για εργοδότες που απασχολούν από 6-10 άτομα τα αποτελέσματα της ποσόστωσης στρογγυλοποιούνται προς τα πάνω.
  - γ) Οι εργοδότες που απασχολούν από 10 και πάνω εργαζόμενους μπορούν να δέχονται πρακτικά ασκούμενους που αντιστοιχούν στο 17% των εργαζόμενων εξαρτημένης εργασίας, με ανώτατο όριο τα 40 άτομα σε κάθε περίπτωση.
  - δ). Οι εργοδότες που απασχολούν πάνω 250 εργαζόμενους μπορούν να δέχονται πρακτικά ασκούμενους που αντιστοιχούν στο 17% των εργαζόμενων εξαρτημένης εργασίας ανά υποκατάστημα, με ανώτατο όριο τα 40 άτομα σε κάθε περίπτωση, αν ο αριθμός που προκύπτει από την ποσόστωση είναι μεγαλύτερος. Τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα οποία δεν διαθέτουν υποκαταστήματα, μπορούν να δέχονται πρακτικά ασκούμενους/ες που αντιστοιχούν στο 17% των υπαλλήλων τους.
- Σε περίπτωση που ο εργοδότης παρέχει παράλληλα θέσεις μαθητείας ή πρακτικής άσκησης άλλων εκπαιδευτικών βαθμίδων, τα ανωτέρω ποσοστά λειτουργούν σωρευτικά.

4. Ο ρόλος του/της Εκπαιδευτή/τριας της πρακτικής άσκησης

Ο/Η εργοδότης της επιχείρησης που προσφέρει θέση πρακτικής άσκησης ορίζει ένα έμπειρο στέλεχος συναφούς επαγγελματικής ειδικότητας με τον/την πρακτικά ασκούμενο/η ως «εκπαιδευτή/τρια στον χώρο εργασίας», ο οποίος αναλαμβάνει την αποτελεσματική υλοποίηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στον χώρο εργασίας, την παρακολούθηση της προόδου των εκπαιδευομένων και την ανατροφοδότηση των υπεύθυνων εκπαιδευτών στην εκπαιδευτική δομή.

Αναλυτικότερα, ο/η Εκπαιδευτής/τρια είναι το συνδεδετικό πρόσωπο του εργοδότη της επιχείρησης με την εκπαιδευτική δομή (ΣΑΕΚ) και, κατά συνέπεια, έχει συνεχή συνεργασία με αυτήν. Επιπλέον, ο ρόλος αφορά στην παροχή συμβουλών, πληροφοριών ή καθοδήγησης, καθώς πρόκειται για ένα άτομο με χρήσιμη εμπειρία, δεξιότητες και εξειδίκευση το οποίο υποστηρίζει την προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη των πρακτικά ασκούμενων.

5. Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης

Κατά τη διάρκεια της *πρακτικής άσκησης* επιδιώκεται η αναβάθμιση των γνώσεων, επαγγελματικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων των σπουδαστών/ριών ΣΑΕΚ με αποτέλεσμα την ομαλή μετάβασή τους από την αίθουσα κατάρτισης στον χώρο εργασίας και μάλιστα κάτω από πραγματικές εργασιακές συνθήκες. Στο πλαίσιο αυτής της μετάβασης και της ομαλής ένταξης, οι πρακτικά ασκούμενοι/ες καλούνται να καλλιεργήσουν όχι μόνο επαγγελματικές δεξιότητες που αφορούν στην ειδικότητα και που δεν εξαντλούνται στο πλαίσιο της αίθουσας κατάρτισης, αλλά και οριζόντιες δεξιότητες που ενισχύουν την επαγγελματική τους συμπεριφορά και καλλιεργούν την περιβαλλοντική αλλά και επιχειρηματική κουλτούρα. Έτσι, η πρακτική άσκηση αποτελεί ένα προπαρασκευαστικό στάδιο κατά το οποίο αναβαθμίζονται οι γενικές και ειδικές γνώσεις, συντελούνται σημαντικές διεργασίες επαγγελματικού προσανατολισμού και διευκολύνεται η επαγγελματική ανάπτυξη του ατόμου.

Αναλυτικότερα, κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης δίνεται η δυνατότητα στον/στην πρακτικά ασκούμενο/η να ασκηθεί στις εργασίες που απορρέουν από τα επιμέρους μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης στην ειδικότητα. Η άσκηση μπορεί να επιτευχθεί μέσω της παρατήρησης της εργασίας, της συμμετοχής σε ομάδα εκτέλεσης της εργασίας, της καθοδηγούμενης εργασίας ή της δοκιμής/αυτόνομη εκτέλεση της εργασίας από τον/την πρακτικά ασκούμενο/η.

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης για την ειδικότητα «Βοηθός Παιδαγωγών Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας» και οι αντίστοιχες ενδεικτικές εργασίες ανά ενότητα κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης. Επισημαίνεται ότι οι εν λόγω εργασίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους/τις πρακτικά ασκούμενους/ες για τη συμπλήρωση του βιβλίου πρακτικής άσκησης.

Πίνακας 4: Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων πρακτικής άσκησης

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ	ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
<p>A. «Κάλυψη των φυσικών αναγκών των παιδιών»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Παροχή σωματικής φροντίδας και υγιεινής • Παροχή γευμάτων σε βρέφη και νήπια • Προετοιμασία βρεφών και νηπίων για ανάπαυση και ύπνο • Γλωσσική και μη γλωσσική επικοινωνία με κάθε παιδί 	<ul style="list-style-type: none"> • Εξοπλισμός του χώρου παροχής σωματικής φροντίδας και υγιεινής (αλλαξιέρα, μικρή μπανιέρα, μικροί νιπτήρες, λαβέτες, πετσέτες, σαμπουάν, αφρόλουτρα, υγρό σαπούνι, πάνες, προϊόντα περιποίησης δέρματος, οδοντόβουρτσα, οδοντόκρεμα) • Απαραίτητος εξοπλισμός για την παροχή των γευμάτων. (μπιμπερό, πιατάκια, κουταλάκια, ποτήρια με στόμιο, παιδικά ποτήρια, εξοπλισμός τραπεζαρίας (παιδικά καρεκλάκια, τραπέζια στο ύψος των παιδιών, βρεφικά καρεκλάκια φαγητού) • Κατάλληλος εξοπλισμός και ρουχισμός για τον ύπνο των βρεφών και των νηπίων (κούνιες, κρεβατάκια με ασφάλειες, κρεβάτια χαμηλά, στρωματάκια, σεντόνια, κουβερτούλες, ριλάξ, παιδικό πάρκο)

<p>Β. «Οργάνωση και υλοποίηση παιδαγωγικών δράσεων»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Σχεδιασμός και υλοποίηση ατομικών και ομαδικών παιδαγωγικών δράσεων • Προσφορά παιχνιδιών για ελεύθερη επιλογή • Επιλογή διαφόρων ειδών μουσικής και παιδικών τραγουδιών • Επιλογή βιβλίων κατάλληλων για τα παιδιά • Προσφορά κατάλληλων βιβλίων στα παιδιά • Ανάγνωση ιστοριών και αφήγηση παραμυθιών • Σχεδιασμός και υλοποίηση μαζί με τα παιδιά δράσεων κουκλοθεάτρου, δραματοποίησης και θεατρικού παιχνιδιού 	<ul style="list-style-type: none"> • Παιδαγωγικό υλικό για βρέφη και νήπια (μαλακά πάνινα παιχνίδια, κύβοι από αφρολέξ, μεγάλα και μικρά lego, παιχνίδια που τσουλάνε, συρόμενα παιχνίδια, παιχνίδια με ήχους, κουδουνίστρες, mobile, αυτοκινητάκια, ποδήλατα, χαρτιά-χαρτόνια, χοντροί και λεπτοί μαρκαδόροι, κηρομπογιές, δαχτυλομπογιές, πινέλα διαφόρων μεγεθών, ψαλίδια με στρογγυλεμένες άκρες, οικοδομικό υλικό, ενσφηνώματα, παζλ, ντόμινο, memory, παιχνίδια αντιστοίχισης κ.λπ.) • Φυσικό υλικό (χώμα, νερό, λάσπη, βότσαλα, πετραδάκια, ξύλα, φύλλα) • Άχρηστο υλικό (άδεια πλαστικά μπουκάλια, καπάκια, ρολά κουζίνας, άδεια κουτιά, άχρηστα χαρτιά κ.λπ.) • Οργανωμένες γωνιές (κέντρα ενδιαφέροντος), με το αντίστοιχο παιδαγωγικό υλικό (κουκλόσπιτο, γωνιά κουζίνας, ιατρείο, κούκλες, κρεβατάκια, καρτσάκια, κουκλίστικα ρούχα, κουζινικά, πλαστικά ιατρικά εργαλεία κ.λπ.) • Ραδιόφωνο, cd player, cd με διάφορα είδη μουσικής, παιδικά τραγούδια, μουσικά όργανα • Βιβλία (πάνινα και πλαστικά βιβλία για βρέφη, βιβλία από χαρτόνι, βιβλία με ιστοριούλες, εικονοβιβλία, βιβλία γνώσεων, βιβλία για την τέχνη, παραμύθια)
--	---	---

		<ul style="list-style-type: none"> • Γωνιά κουκλοθεάτρου, κούκλες κουκλοθεάτρου, γαντόκούκλες, δακτυλόκούκλες • Γωνιά μεταμφίεσης. (Καθρέφτης, ρούχα, καπέλα, τσάντες, παπούτσια, διάφορα υφάσματα)
<p>Γ. «Πλαισίωση της καθημερινότητας των παιδιών για την προαγωγή της υγείας και της ευεξίας»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Υποδοχή των παιδιών κατά την πρωινή προσέλευση • Τακτοποίηση των προσωπικών αντικειμένων των βρεφών και των μικρών παιδιών • Συλλογή αναλυτικών πληροφοριών από τους γονείς/συνοδούς σχετικά με την καθημερινότητα των παιδιών • Επιτήρηση των παιδιών κατά την ώρα του παιχνιδιού, κατά τις ώρες των γευμάτων, του ύπνου και της ανάπαυσης 	<ul style="list-style-type: none"> • Ερμάρια, ράφια, ντουλάπια, κρεμάστρες

	<ul style="list-style-type: none"> • Συνοδεία των παιδιών στο μπάνιο/τουαλέτα • Επιτήρηση των παιδιών στο μπάνιο/τουαλέτα • Προετοιμασία της αποχώρησης των παιδιών • Συμμετοχή στην ενημέρωση των γονέων/συνοδών για την καθημερινότητά των παιδιών 	
<p>Δ. «Υποστήριξη της ανάπτυξης των παιδιών σε συνεργασία με την οικογένεια, την παιδαγωγική και διεπιστημονική ομάδα</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Συμμετοχή σε συναντήσεις με την οικογένεια, με τον/την παιδαγωγό του τμήματος, την παιδαγωγική ομάδα του τμήματος ή/και τη διευρυμένη παιδαγωγική ομάδα της δομής/πλασίου και με τα μέλη της διεπιστημονικής ομάδας • Εφαρμογή οδηγιών που δίνονται από τον/την υπεύθυνο/η παιδαγωγό του τμήματος • Παρατήρηση και καταγραφή δράσεων και διαδικασιών της καθημερινότητας που λαμβάνουν χώρα στο τμήμα πραγματοποίησης της Πρακτικής Άσκησης 	<ul style="list-style-type: none"> • Ηλεκτρονικός υπολογιστής με σύνδεση στο διαδίκτυο, είδη γραφικής ύλης (κόλλες Α4, σημειωματάρια ή τετράδια, ντοσιέ, στυλό κ.ά)
<p>Ε. «Προετοιμασία του παιδαγωγικού υλικού και του χώρου αγωγής και φροντίδας των παιδιών»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Προετοιμασία και τακτοποίηση του χώρου πριν και μετά την κάλυψη των φυσικών αναγκών των παιδιών • Επιλογή παιδαγωγικού υλικού και παιχνιδιών 	<ul style="list-style-type: none"> • Αλλαξιέρα, μικρή μπανιέρα, νιπτήρες στο ύψος των παιδιών, λαβέτες, πετσέτες, σαμπουάν, αφρόλουτρα, υγρό σαπούνι, πάνες, προϊόντα περιποίησης δέρματος, οδοντόβουρτσα, οδοντόκρεμα) μπιμπερό,

	<ul style="list-style-type: none"> • Τοποθέτηση του παιδαγωγικού υλικού και των παιχνιδιών στον χώρο • Προετοιμασία του εσωτερικού και εξωτερικού χώρου για την πραγματοποίηση των παιδαγωγικών δράσεων • Έλεγχος του χώρου καθημερινά για τυχόν ύπαρξη κινδύνων • Καταγραφή κινδύνων 	<p>πιατάκια, κουταλάκια, ποτήρια με στόμιο, παιδικά ποτήρια, εξοπλισμός τραπεζαρίας (παιδικά καρεκλάκια, τραπέζια στο ύψος των παιδιών, βρεφικά καρεκλάκια φαγητού)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ράφια, τραπέζια, καρεκλάκια, ερμάρια και ντουλάπια • μαλακά πάνινα παιχνίδια, κύβοι από αφρολέξ, μεγάλα και μικρά lego, παιχνίδια που τσουλάνε, συρόμενα παιχνίδια, παιχνίδια με ήχους, κουδουνίστρες, mobile, αυτοκινητάκια, ποδήλατα, χαρτιά-χαρτόνια, χοντροί και λεπτοί μαρκαδόροι, κηρομπογιές, δαχτυλομπογιές, πινέλα διαφόρων μεγεθών, οικοδομικό υλικό, ενσφηνώματα, παζλ, ντόμινο, memoγυ, παιχνίδια αντιστοίχισης κ.λπ.) • Φυσικό υλικό (χώμα, νερό, λάσπη, βότσαλα, πετραδάκια, ξύλα, φύλλα) • Άχρηστο υλικό (άδεια πλαστικά μπουκάλια, καπάκια, ρολά κουζίνας, άδεια κουτιά, άχρηστα χαρτιά κ.λπ) • Είδη γραφικής ύλης (κόλλες A4, σημειωματάριο ή τετράδιο, ντοσιέ, στυλό κ.ά) <p>Επιθυμητός εξοπλισμός:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παιχνίδια εξωτερικού χώρου, (τσουλήθρες, αμμοδόχος, πλαίσιο αναρρίχησης, ποδήλατα, αυτοκινητάκια, κουβαδάκια, φτυαράκια, κόσκινα, λεκάνες,
--	---	--

		σουρωτήρια, ρόδες, μεγάλα καρούλια).
--	--	--------------------------------------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΡΟΦΙΛ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ

Προφίλ Εκπαιδευτών/τριών ανά μαθησιακή ενότητα για την ειδικότητα: «Βοηθός Παιδαγωγών Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας»

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Εισαγωγή στη Ψυχολογία

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο Τμήματος Ψυχολογίας Α.Ε.Ι., **ελλείπει αυτών**,
Πτυχίο Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας Α.Ε.Ι. με κατεύθυνση Ψυχολογία.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Εισαγωγή στην Προσχολική Παιδαγωγική

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο Τμήματος Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Προσχολικής Αγωγής Τ.Ε.Ι. ή Βρεφονηπιοκομίας Τ.Ε.Ι. ή Πτυχίο Τμήματος Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Τμήματος Προσχολικής Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Προσχολικής Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Αγωγή και Φροντίδα Βρεφών

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο Τμήματος Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Προσχολικής Αγωγής Τ.Ε.Ι. ή Βρεφονηπιοκομίας Τ.Ε.Ι.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Εισαγωγή στην Αναπτυξιακή Ψυχολογία

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο Τμήματος Ψυχολογίας Α.Ε.Ι., **ελλείπει αυτών**,
Πτυχίο Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας Α.Ε.Ι. με κατεύθυνση Ψυχολογία.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Εικαστικά

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών ή Εικαστικών Τεχνών ή Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών Α.Ε.Ι., **ελλείπει αυτών,**

Πτυχίο Τμήματος Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Τμήματος Προσχολικής Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Προσχολικής Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, **ελλείπει αυτών,**

Πτυχίο Τμήματος Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Προσχολικής Αγωγής Τ.Ε.Ι. ή Βρεφονηπιοκομίας Τ.Ε.Ι., **ελλείπει αυτών,**

Πτυχίο Τμήματος Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Μουσική Αγωγή

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο Τμήματος Μουσικών Σπουδών Α.Ε.Ι. ή Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης Α.Ε.Ι. ή Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης Α.Ε.Ι., **ελλείπει αυτών,**

Πτυχίο Ανωτέρας Σχολής αναγνωρισμένου Ωδείου με τριετή προϋπηρεσία σε παιδιά κάτω των 6 ετών.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Παιδική Λογοτεχνία

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο Τμήματος Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Προσχολικής Αγωγής Τ.Ε.Ι. ή Βρεφονηπιοκομίας Τ.Ε.Ι., **ελλείπει αυτών,**

Πτυχίο Τμήματος Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Τμήματος Προσχολικής Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Προσχολικής Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, **ελλείπει αυτών,**

Πτυχίο Τμήματος Φιλολογίας Α.Ε.Ι. ή Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας Α.Ε.Ι. ή Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής Α.Ε.Ι. ή Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών Α.Ε.Ι. ή Φιλοσοφίας Α.Ε.Ι. ή Ελληνικής Φιλολογίας Α.Ε.Ι.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Στοιχεία Υγείας, Υγιεινής και Ασφάλειας

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο Ιατρικής Σχολής ή Πτυχίο Τμήματος Δημόσιας Κοινωνικής Υγείας Α.Ε.Ι. ή Τμήματος Δημόσιας και Ενιαίας Υγείας Α.Ε.Ι. ή Τμήματος Δημόσιας Υγιεινής Τ.Ε.Ι. ή Εποπτών Υγείας Τ.Ε.Ι. ή Επισκεπτών Υγείας Τ.Ε.Ι., **ελλείπει αυτών,**
Πτυχίο Τμήματος Νοσηλευτικής Α.Ε.Ι./Τ.Ε.Ι.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Πρακτικές Εφαρμογές Α΄ Εξαμήνου

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο Τμήματος Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Προσχολικής Αγωγής Τ.Ε.Ι. ή Βρεφονηπιοκομίας Τ.Ε.Ι., **ελλείπει αυτών,**
Πτυχίο Τμήματος Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Τμήματος Προσχολικής Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Προσχολικής Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Βασικές Αρχές στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο Τμήματος Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Προσχολικής Αγωγής Τ.Ε.Ι. ή Βρεφονηπιοκομίας Τ.Ε.Ι.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Οργάνωση και Πλαισίωση της Καθημερινότητας στον Βρεφονηπιακό σταθμό

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο Τμήματος Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Προσχολικής Αγωγής Τ.Ε.Ι. ή Βρεφονηπιοκομίας Τ.Ε.Ι.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Θέματα Αναπτυξιακής Ψυχολογίας

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο ή Δίπλωμα Τμήματος Ψυχολογίας Α.Ε.Ι., **ελλείπει αυτών,**
Πτυχίο Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας Α.Ε.Ι με κατεύθυνση Ψυχολογία.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Τεχνικές Αφήγησης

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών ή Θεάτρου Α.Ε.Ι. ή Απόφοιτοι Δραματικών Σχολών αναγνωρισμένων από το Κράτος, **ελλείπει αυτών,**

Πτυχίο Τμήματος Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Προσχολικής Αγωγής Τ.Ε.Ι. ή Βρεφονηπιοκομίας Τ.Ε.Ι., **ελλείπει αυτών,**

Πτυχίο Τμήματος Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Τμήματος Προσχολικής Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Προσχολικής Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Εικαστικά, Τέχνη και Δημιουργικότητα

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών ή Εικαστικών Τεχνών ή Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών Α.Ε.Ι., **ελλείπει αυτών,**

Πτυχίο Τμήματος Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Τμήματος Προσχολικής Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Προσχολικής Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία

ελλείπει αυτών,

Πτυχίο Τμήματος Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Προσχολικής Αγωγής Τ.Ε.Ι. ή Βρεφονηπιοκομίας Τ.Ε.Ι.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Μουσικοκινητική Αγωγή

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Δίπλωμα Κρατικής Σχολής Χορού ή Σχολής Χορού αναγνωρισμένη από το κράτος, **ελλείπει αυτών,**

Πτυχίο Τμήματος Μουσικών Σπουδών Α.Ε.Ι. ή Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης Α.Ε.Ι. ή Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης Α.Ε.Ι., **ελλείπει αυτών,**

Πτυχίο Ανωτέρας Σχολής αναγνωρισμένου Ωδείου, με γνώση του συστήματος Orff και με τριετή προϋπηρεσία σε παιδιά κάτω των 6 ετών.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Πρώτες Βοήθειες σε Βρέφη και Νήπια

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο Ιατρικής Σχολής, **ελλείπει αυτών,**

Πτυχίο Τμήματος Νοσηλευτικής Α.Ε.Ι./Τ.Ε.Ι., **ελλείπει αυτών,**

Πτυχίο Τμήματος Δημόσιας Κοινωνικής Υγείας Α.Ε.Ι. ή Τμήματος Δημόσιας και Ενιαίας Υγείας Α.Ε.Ι. ή Τμήματος Δημόσιας Υγιεινής Τ.Ε.Ι. ή Εποπτών Υγείας Τ.Ε.Ι. ή Επισκεπτών Υγείας Τ.Ε.Ι.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Βασικές Δεξιότητες Η/Υ

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο Τμήματος Α.Ε.Ι./Τ.Ε.Ι. κατεύθυνσης Πληροφορικής.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Πρακτικές Εφαρμογές Β΄ Εξαμήνου

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο Τμήματος Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Προσχολικής Αγωγής Τ.Ε.Ι. ή Βρεφονηπιοκομίας Τ.Ε.Ι., **ελλείπει αυτών,**

Πτυχίο Τμήματος Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Τμήματος Προσχολικής Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Προσχολικής Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Σχεδιασμός και Οργάνωση Παιδαγωγικών Δράσεων στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο Τμήματος Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Προσχολικής Αγωγής Τ.Ε.Ι. ή Βρεφονηπιοκομίας Τ.Ε.Ι.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Παιδαγωγικό Υλικό και Οργάνωση του Χώρου

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο Τμήματος Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Προσχολικής Αγωγής Τ.Ε.Ι. ή Βρεφονηπιοκομίας Τ.Ε.Ι.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Οργάνωση και Λειτουργία Δομών Αγωγής Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο Τμήματος Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Προσχολικής Αγωγής Τ.Ε.Ι. ή Βρεφονηπιοκομίας Τ.Ε.Ι.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Στοιχεία Ειδικής Αγωγής

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο του Παιδαγωγικού Τμήματος Ειδικής Αγωγής Α.Ε.Ι ή Πτυχίο Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής με Κατεύθυνση Εκπαίδευση Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες, **ελλείπει αυτών,**

Πτυχίο Τμήματος Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Προσχολικής Αγωγής Τ.Ε.Ι. ή Βρεφονηπιοκομίας Τ.Ε.Ι. με αναγνωρισμένο μεταπτυχιακό ή διδακτορικό τίτλο στην Ειδική Αγωγή, **ελλείπει αυτών,**

Πτυχίο Τμήματος Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Τμήματος Προσχολικής Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Προσχολικής Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία με αναγνωρισμένο μεταπτυχιακό ή διδακτορικό τίτλο στην Ειδική Αγωγή.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Στοιχεία Αναπτυξιακής Ψυχοπαθολογίας

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο ή Δίπλωμα Τμήματος Ψυχολογίας Α.Ε.Ι., **ελλείπει αυτών,**
Ψυχίατρος.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Μουσική, Ρυθμός και Κίνηση στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Δίπλωμα Κρατικής Σχολής Χορού ή Σχολής Χορού αναγνωρισμένη από το κράτος, **ελλείπει αυτών,**

Πτυχίο Τμήματος Μουσικών Σπουδών Α.Ε.Ι. ή Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης Α.Ε.Ι. ή Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης Α.Ε.Ι., **ελλείπει αυτών,**
Πτυχίο Ανωτέρας Σχολής αναγνωρισμένου Ωδείου, με γνώση του συστήματος Orff και με τριετή προϋπηρεσία σε παιδιά κάτω των 6 ετών.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Κουκλοθέατρο και Θέατρο Σκιών

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Εμπειροτέχνης Κουκλοπαίχτης ή Καραγκιοζοπαίχτης, **ελλείπει αυτών,**

Πτυχίο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών ή Θεάτρου Α.Ε.Ι. ή Απόφοιτοι Δραματικών Σχολών αναγνωρισμένων από το Κράτος, **ελλείπει αυτών,**

Πτυχίο Τμήματος Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Τμήματος Προσχολικής Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Προσχολικής Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή

Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, **ελλείπει αυτών,**

Πτυχίο Τμήματος Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Προσχολικής Αγωγής Τ.Ε.Ι. ή Βρεφονηπιοκομίας Τ.Ε.Ι., **ελλείπει αυτών,**

Πτυχίο Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών ή Εικαστικών Τεχνών ή Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών Α.Ε.Ι.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Θεατρικό Παιχνίδι και Δραματοποίηση

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών ή Θεάτρου Α.Ε.Ι. ή Απόφοιτοι Δραματικών Σχολών αναγνωρισμένων από το Κράτος, **ελλείπει αυτών,**

Πτυχίο Τμήματος Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Τμήματος Προσχολικής Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Προσχολικής Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, **ελλείπει αυτών,**

Πτυχίο Τμήματος Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Προσχολικής Αγωγής Τ.Ε.Ι. ή Βρεφονηπιοκομίας Τ.Ε.Ι.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Πρακτικές Εφαρμογές Γ΄ Εξαμήνου

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο Τμήματος Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Προσχολικής Αγωγής Τ.Ε.Ι. ή Βρεφονηπιοκομίας Τ.Ε.Ι., **ελλείπει αυτών,**

Πτυχίο Τμήματος Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Τμήματος Προσχολικής Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Προσχολικής Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Παρατήρηση και Καταγραφές

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο Τμήματος Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Προσχολικής Αγωγής Τ.Ε.Ι. ή Βρεφονηπιοκομίας Τ.Ε.Ι., **ελλείπει αυτών,**

Πτυχίο Τμήματος Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Τμήματος Προσχολικής Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή

Παιδαγωγικού Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Προσχολικής Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Αλληλεπιδράσεις στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο Τμήματος Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Προσχολικής Αγωγής Τ.Ε.Ι. ή Βρεφονηπιοκομίας Τ.Ε.Ι.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Παιχνίδι στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο Τμήματος Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Προσχολικής Αγωγής Τ.Ε.Ι. ή Βρεφονηπιοκομίας Τ.Ε.Ι.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Δικαιώματα του Παιδιού

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο Τμήματος Νομικής Α.Ε.Ι. **ελλείψει αυτών,**
Πτυχίο Τμήματος Κοινωνιολογίας Α.Ε.Ι., **ελλείψει αυτών,**
Πτυχίο Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας Α.Ε.Ι./Τ.Ε.Ι. ή Επιστημών της Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Εργασίας Α.Ε.Ι. ή Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής Επιστήμης Α.Ε.Ι. με κατεύθυνση την Κοινωνική Εργασία.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Στοιχεία Επικοινωνίας και Συνεργασίας

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο Τμήματος Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Προσχολικής Αγωγής Τ.Ε.Ι. ή Βρεφονηπιοκομίας Τ.Ε.Ι., **ελλείψει αυτών,**
Πτυχίο Τμήματος Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Τμήματος Προσχολικής Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Προσχολικής Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Επαγγελματική Δεοντολογία

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο Τμήματος Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Προσχολικής Αγωγής Τ.Ε.Ι. ή Βρεφονηπιοκομίας Τ.Ε.Ι.

Τίτλος μαθησιακής ενότητας: Πρακτικές Εφαρμογές Δ΄ Εξαμήνου

Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο Τμήματος Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Προσχολικής Αγωγής Τ.Ε.Ι. ή Βρεφονηπιοκομίας Τ.Ε.Ι., **ελλείπει αυτών,** Πτυχίο Τμήματος Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Τμήματος Προσχολικής Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Νηπιαγωγών Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού Α.Ε.Ι. ή Παιδαγωγικού Προσχολικής Εκπαίδευσης Α.Ε.Ι. ή Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Α. Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με την ειδικότητα

- Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας. (2018). Οδηγός Σπουδών Ειδικότητα Βοηθός Παιδαγωγών Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας, Ανακτήθηκε, 24 Σεπτεμβρίου, 2022, από: <http://www.gsae.edu.gr/attachments/article/1427/%CE%92%CE%9F%CE%97%CE%98%CE%9F%CE%A3%20%CE%92%CE%A1%CE%95%CE%A6%CE%9F%CE%9D%CE%97%CE%A0%CE%99%CE%9F%CE%9A%CE%9F%CE%9C%CE%A9%CE%9D.pdf>
- Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. (χωρίς ημερομηνία). *Επαγγελματικά Δικαιώματα*. Ανακτήθηκε, 10 Σεπτεμβρίου, 2022, από: <https://www.eoppep.gr/index.php/el/qualification-certificate/professional-rights>
- Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. (Υπό δημοσίευση). Κατάλογος Επαγγελματικών Περιγραμμάτων: *Επαγγελματικό Περίγραμμα Βοηθού Βρεφονηπιοκόμων*
- Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. (2022). Κατάλογος Επαγγελματικών Περιγραμμάτων: *Επαγγελματικό Περίγραμμα Επιμελητή/τριας για κατ' οίκον φροντίδα βρεφών και νηπίων*, Ανακτήθηκε, 24 Σεπτεμβρίου, 2022, από: https://www.eoppep.gr/images/EP/EP_Epimelitis_vrefon_nipion.pdf
- Garboden Murray, C. (2021). *Illuminating Care. The Pedagogy and Practice of Care in Early Childhood Communities*. Lincoln, USA: Exchange Press.
- Gunn, A. C., & Hruska, C. A., (Επ.). (Υπό έκδοση). *Αλληλεπιδράσεις στην πρώιμη παιδική ηλικία: Ερευνητικά δεδομένα και αναδυόμενες έννοιες*. (Γ. Σκαρβέλη, Μετάφραση, Ε. Κατσιάδα Επιστημονική Επιμέλεια), Αθήνα: Πεδίο Εκδοτική, Διαφημιστική και Ραδιοτηλεοπτικών Παραγωγών Α.Ε.
- Μπιρμπίλη, Μ. (2015). *Προς μια Παιδαγωγική του Διαλόγου: Ο ρόλος και η σημασία των ερωτήσεων στην Προσχολική Εκπαίδευση*. «Σοφία» Ανώνυμη Εκδοτική & Εμπορική Εταιρεία
- Νούσια Α., & Ράπτης Θ. (2021). Θεσμικό πλαίσιο και λειτουργία των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών στην Ελλάδα με έμφαση στη μουσική: μια μελέτη της διαχρονικής τους εξέλιξης. *Επιστημονική Επετηρίδα Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, 14(1), 69–84.

<https://doi.org/10.12681/jret.22550> (Αρχική έκδοση, 3 Μαρτίου, 2022:
<https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/jret/article/view/22550/23070>)

Παπαθανασίου, Α. (2000). *Προγράμματα & Δραστηριότητες στους Κρατικούς Παιδικούς Σταθμούς*. Τυποθήτω-Γιώργος Δαρδανός.

Πετρογιάννης, Κ., & Melhuish, E.C. (2001). *Προσχολική Ηλικία: Φροντίδα-Αγωγή-Ανάπτυξη Ευρήματα από τη Διεθνή Έρευνα*. Εκδόσεις Καστανιώτη.

Σακελλαρίου, Μ. (2004). Η Συνεργασία οικογένειας, σχολείου, κοινωνίας στα πλαίσια της προσχολικής αγωγής και εκπαίδευσης. *Επιστημονική Επετηρίδα Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, 3, 133-148.
<https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/jret/article/viewFile/971/990.pdf>

ΦΕΚ 449/Β'/03-4-2007. Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. 27922/Γ6/2007 «Καθορισμός των ιδιαίτερων καθηκόντων και αρμοδιοτήτων. Α) Του εκπαιδευτικού προσωπικού, που υπηρετεί σε σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής (ΣΜΕΑ) της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ειδικά σχολεία, τμήματα ένταξης), και σε προγράμματα ειδικής αγωγής (παράλληλη στήριξη και παροχή διδασκαλίας στο σπίτι). Β) Του ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού και του ειδικού βοηθητικού προσωπικού, που υπηρετεί στις σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης». Κεφάλαιο Γ' Καθήκοντα Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού.

ΦΕΚ Α' 178/01-10-2021. Πρόληψη και αντιμετώπιση περιστατικών κακοποίησης και παραμέλησης ανηλίκων, Πρόγραμμα «Κυψέλη» για την αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών σε βρεφικούς, βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς, διατάξεις για την προώθηση της αναδοχής και της υιοθεσίας, «Προσωπικός Βοηθός για τα Άτομα με Αναπηρία» και άλλες διατάξεις, Μέρος Ε' Δράση «Νταντάδες της Γειτονιάς» - Σήμα Διαφορετικότητας - Διατάξεις Αρμοδιότητας Γενικής Γραμματείας Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας.

ΦΕΚ 1157/Β'/4.4.2017. Α. Δ22/οικ. 11828/293/2017. «Καθορισμός προϋποθέσεων για άδεια ίδρυσης και λειτουργίας Μονάδων Φροντίδας, Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης (Βρεφικών - Παιδικών - Βρεφονηπιακών σταθμών, Μονάδων Απασχόλησης βρεφών και νηπίων) από φορείς Ιδιωτικού Δικαίου, κερδοσκοπικού και μη χαρακτήρα».

ΦΕΚ 2179/Β΄/12-06-2018. Υπουργική Απόφαση υπ΄ αριθμ. 43289/2018. *Ιατρικός έλεγχος προσωπικού, διατροφή και κανόνες υγιεινής και ασφάλειας των τροφίμων στους δημόσιους και ιδιωτικούς βρεφικούς, βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς.*

ΦΕΚ 3395/Β΄/10-8-2018. Απόφαση υπ΄ αριθμ. Κ1/132209/2018. Χορήγηση αντιστοιχίας επαγγελματικών δικαιωμάτων.

ΦΕΚ 2217/τ. Α΄/18-7-2016. Αποφάσεις υπ΄ αριθμ. 116424/Δ3, άρθρο 2 / κεφάλαιο Α΄ παράγραφος 10. Καθορισμός προϋποθέσεων, κριτηρίων και διαδικασίας πρόσληψης α) προσωρινών αναπληρωτών και ωρομισθίων Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.) και β) προσωρινών αναπληρωτών Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού (Ε.Β.Π.) για τις δομές της Ειδικής Αγωγής - ΚΕ.Δ.Δ.Υ., Ε.Δ.Ε.Α.Ψ, Σ.Μ.Ε.Α.Ε., καθώς και στην εξειδικευμένη υποστήριξη μαθητών που φοιτούν σε σχολικές μονάδες της Γεν. Παιδείας.

ΦΕΚ Β΄ 2332/02-06-2021 και διορθώσεις σφαλμάτων ΦΕΚ Β΄ 4074/06-09-2021. Κοινή υπουργική απόφαση υπ΄ αριθμ. Γ.Π.Δ11 οικ./31252/20.5.2021 «Προϋποθέσεις έκδοσης άδειας λειτουργίας και προδιαγραφές λειτουργίας Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (Κ.Δ.Α.Π.)» (Β΄ 2332) και η τροποποίησή της ΦΕΚ Β΄ 827/24.02.2022.

Β. Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με τη Μεθοδολογία Ανάπτυξης των Οδηγών Κατάρτισης

Βαρβιτσιώτη, Ρ., Γούλας, Χρ., Θεοδωρή, Καρατράσογλου, Ιακ., Ελ., Μαρκίδης, Κ., Μπαμπανέλου, Δ., Νάτσης, Π., (2022). Πρότυπος Οδηγός Κατάρτισης. Αθήνα: ΚΑΝΕΠ ΓΣΕΕ.

Βαρβιτσιώτη, Ρ., Θεοδωρή, Ελ., Μαρκίδης, Κ., Μπαμπανέλου, Δ. (2023). Ανάπτυξη οριζόντιας εκπαιδευτικής μεθοδολογίας / Εκπαιδευτικός σχεδιασμός στο πεδίο της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης. Αθήνα: ΚΑΝΕΠ ΓΣΕΕ.

Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης. (2013). *Γλωσσάρι*. Ανακτήθηκε, 15 Φεβρουαρίου, 2020, από: <http://www.gsae.edu.gr/el/glossari>

- Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης. Τμήμα Σπουδών Προγραμμάτων και Οργάνωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης. (2020). *Οδηγοί Σπουδών ειδικοτήτων ΙΕΚ του Ν.4186/2013*. Ανακτήθηκε, 15 Φεβρουαρίου, 2020, από: <http://www.gsae.edu.gr/el/toppress/1427-odigoi-spoudon-eidikotiton-iek-tou-n-4186-2013>
- Γούλας, Χ., & Λιντζέρης, Π. (2017). *Διά Βίου Μάθηση, Επαγγελματική Κατάρτιση, Απασχόληση και Οικονομία: Νέα Δεδομένα, Προτεραιότητες και Προκλήσεις*. ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, ΙΝΕ ΓΣΕΕ.
- Γούλας, Χ., Μαρκίδης, Κ., & Μπαμπανέλου, Δ. (2021). *Πρότυπο ανάπτυξης εκπαιδευτικών υλικών του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ*. Ανάκτηση από: <https://protypoekpedeftikonylikon.gr>
- Δημουλάς, Κ., Βαρβιτσιώτη, Ρ., & Σπηλιώτη, Χ. (2007). *Οδηγός Ανάπτυξης Επαγγελματικών Περιγραμμάτων*. Αθήνα: ΓΣΕΕ, ΣΕΒ, ΓΣΕΒΕΕ, ΕΣΕΕ.
- Καραλής, Θ., Καρατράσογλου, Ι., Μαρκίδης, Κ., Βαρβιτσιώτη, Ρ., Νάτσης, Π., & Παπαευσταθίου, Κ. (2021). *Μεθοδολογικές προσεγγίσεις ανάπτυξης επαγγελματικών περιγραμμάτων και πλαισίων εκπαιδευτικών προδιαγραφών προγραμμάτων*. ΙΝΕ/ΓΣΕΕ. https://www.inegsee.gr/wp-content/uploads/2021/07/Me8odologia_EP_Ebook.pdf
- Λευθεριώτου, Π. (χ.χ.). *Η Εκπαιδευτική Διεργασία στην Εκπαίδευση Ενηλίκων*. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων, Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Ανακτήθηκε, 20 Φεβρουαρίου, 2020, από: http://www.nath.gr/Photos/%CE%95%CE%9A%CE%A0%CE%91%CE%99%CE%94%CE%95%CE%A5%CE%A3%CE%97_%CE%95%CE%9D%CE%97%CE%9B%CE%99%CE%9A%CE%A9%CE%9D.pdf
- Cedefop (2014). *Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση στη Ελλάδα: Συνοπτική Περιγραφή*. Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Cedefop (2014). *Terminology of European Education and Training Policy: A Selection of 130 Key Terms*, 2nd edition. Publications Office of the European Union.
- Κορνον, V. A., Shmurygina, O. V., Shchipanova, D. E., Dremina, M. A., Papaloizou, L., Orphanidou, Y., & Morevs, P. (2018). Functional Analysis and Functional Maps of Qualifications in ECVET Context. *The Education and Science Journal*, 20(6), 90-117. [doi: 10.17853/1994-5639-2018-6-90-117](https://doi.org/10.17853/1994-5639-2018-6-90-117)

Mansfield, B., & Schmidt, H. (2001). *Linking Vocational Education and Training Standards and Employment Requirements: An International Manual*. European Training Foundation. Ανακτήθηκε, 9 Ιουνίου, 2020, από: https://www.etf.europa.eu/sites/default/files/m/C12578310056925BC12571FE00473D6B_NOTE6UAEET.pdf

Psfidou, I. (2009). What learning outcome based curricula imply for teachers and trainers, *7th International Conference on Comparative Education and Teacher Training*, June 29-July 3 2009, 183-188. Sofia, Bulgaria: Bureau for Educational Services.

Γ. Σχετική Εθνική Νομοθεσία

ΦΕΚ 4146/Β'/9-9-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. ΦΒ7/108652/Κ3. *Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας*.

ΦΕΚ 3938/Β'/26-8-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484. *Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων*.

ΦΕΚ 254/Α'/21-12-2020. Νόμος υπ' αριθμ. 4763/2020. *Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/958 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2018 σχετικά με τον έλεγχο αναλογικότητας πριν από τη θέσπιση νέας νομοθετικής κατοχύρωσης των επαγγελματιών (ΕΕ L 173), κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας για το Ελληνογερμανικό Ίδρυμα Νεολαίας και άλλες διατάξεις*.

ΦΕΚ 3520/Β'/19-9-2019. Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. 40331/Δ1.13521/2019. *Επανακαθορισμός Όρων Ηλεκτρονικής Υποβολής Εντύπων Αρμοδιότητας Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ) και Οργανισμού Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.)*.

ΦΕΚ 2440/Β'/18-7-2017. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ1/118932/2017. *Ρύθμιση Θεμάτων Επιδότησης και Ασφάλισης της Μαθητείας των Σπουδαστών των Δημόσιων και Ιδιωτικών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) και Σχολών Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΕΚ)*.

ΦΕΚ 1245/Β' /11-04-2017. Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ1/54877/2017. *Τροποποίηση του Κανονισμού Λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης (Γ.Γ.Δ.Β.Μ.).*

ΦΕΚ 1807/Β' /2-7-2014. Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. 5954/2014. *Κανονισμός Λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) που Υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης (Γ.Γ.Δ.Β.Μ.).*

ΦΕΚ 566/Β' /8-5-2006. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. 110998/8-5-2006. *Πιστοποίηση Επαγγελματικών Περιγραμμάτων.*

Μεθοδολογία Ανάπτυξης των Οδηγών Κατάρτισης

Συντακτική ομάδα

Γούλας Χρήστος

Βαρβιτσιώτη Ρένα

Θεοδωρή Ελένη

Καρατράσογλου Μάκης

Μαρκίδης Κωνσταντίνος

Μπαμπανέλου Δέσποινα

Νάτσης Παναγιώτης

Επιμέλεια σύνταξης:

Μπαμπανέλου Δέσποινα

Το κείμενο συντάχθηκε στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020» και ειδικότερα της Πράξης με τίτλο «Διαμόρφωση οδηγών κατάρτισης και εκπαιδευτικών εγχειριδίων Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ)» – ΟΠΣ (ΜΙΣ) 5069281 που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

